

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VIII legislatura

Sèrie C - Número 597

Sisè període

Dijous, 25 de juny de 2009

Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana

PRESIDÈNCIA DE LA I. SRA. MONTSERRAT NEBRERA GONZÁLEZ

Sessió núm. 41

S U M A R I

Compareixença

d'una representació del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de Salut Mental a Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00601/08) p. 4

Compareixença

d'una representació de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00598/08) p. 5

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00590/08) p. 11

Compareixença

d'una representació de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00599/08) p. 18

Compareixença

d'una representació de l'associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00602/08) p. 20

Compareixença

d'una representació de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00597/08) p. 22

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Famílies Acolloïdores de Barcelona amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00595/08) p. 27

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Dones Juristes amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00603/08) p. 32

→

Compareixença

d'una representació del Col·legi de Notaris de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00605/08) p. 34

Compareixença

d'una representació d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00600/08) p. 39

NOTES

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

SESSIÓ NÚM. 41

La sessió s'obre a les deu del matí i deu minuts. Presideix la Sra. Nebrera González, acompanyada del vicepresident, Sr. Chaib Akhdim, i de la secretària, Sra. Ribera i Puig. Assisteix la Mesa el lletrat Sr. Domínguez Garcia.

Hi són presents les diputades i els diputats Sr. Corominas i Díaz i Sra. De Gispert i Català, pel G. P. de Convergència i Unió; Sra. Carreras Tort, Sr. Labandera Ganachipi, Sra. Pardell Veà, Sr. Pérez Ibáñez i Sra. Santos i Arnau, pel G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Sr. Estradé i Palau, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya i Sr. Milà i Solsona, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Sr. Domingo Domingo, pel G. Mixt.

Assisteixen a aquesta sessió la Sra. Alícia Roig Salas i la Sra. Sílvia Ventura Mas, representants del Fòrum de Salut Mental; el Sr. Juan Martos Perea, president de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya i el Sr. Jordi Álvarez Núñez, secretari, i la Sra. Sílvia Cuatrecasas Cuatrecasas, membre dels serveis jurídics de l'Associació; la Sra. Mercè Teixidó i Casas, sots presidenta de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental; el Sr. Xavier Trabado i Farré, president de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals de Catalunya; la Sra. Dolors Vilalta i Fossas, presidenta de l'Associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars; el Sr. Xavier Masllorrens, director general de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual; el Sr. Josep Tresserres, vocal de la Comissió Sectorial de Tutela de la Junta Directiva de la Federació; el Sr. Lluís Vallès i Casanova, president de l'Associació de Famílies Acolloïdores de Barcelona; la Sra. Marta Planes i Batalla, representant de la Comissió Jurídica de l'Associació; el Sr. Jorge Vidal-Quadras, representant de la Comissió Jurídica de l'Associació; la Sra. Mercè Molina Garcia i la Sra. Natàlia Santandreu i Gràcia, vocals de l'Associació de Dones Juristes; el Sr. Carles Ollé Favaró, degà del Col·legi de Notaris de Catalunya, i el Sr. Albert Ferrer i Pinyol, president d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença d'una representació del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de Salut Mental a Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00601/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.
2. Compareixença d'una representació d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00600/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.
3. Compareixença d'una representació de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00598/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

4. Compareixença d'una representació de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00599/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

5. Compareixença d'una representació de l'associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00602/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

6. Compareixença d'una representació de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00597/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

7. Compareixença d'una representació de l'Associació de Famílies Acolloïdores de Barcelona amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00595/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

8. Compareixença d'una representació de l'Associació de Dones Juristes amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00603/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

9. Compareixença d'una representació del Col·legi de Notaris de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00605/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

10. Compareixença d'una representació de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00590/08). Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Substanciació.

La presidenta

Si els sembla, podríem començar aquesta sessió de la comissió, que està íntegrament dedicada al desenvolupament d'un seguit de compareixences amb relació al llibre segon del Codi civil.

— Alteració de l'ordre del dia

Com sigui que algunes d'aquestes compareixences estan directament relacionades amb aspectes molt puntuals d'aquest llibre segon, i en concret algunes de les que ja estan presents a la sala amb relació al tema de la salut mental, proposaríem que vinguessin aquí, a la Mesa, amb nosaltres dues d'aquestes associacions que ja estan aquí presents: el Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de la Salut Mental a Catalunya i l'As-

sociació Catalana de Professionals de Salut Mental. Si els sembla, si us plau, poden venir fins aquí.

(Pausa.)

Compareixença

d'una representació del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de Salut Mental a Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00601/08)

Donem la benvinguda a la Mesa a les senyores Alícia Roig i Sílvia Ventura, en representació del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de la Salut Mental, que pel que em diuen repartiran el seu temps de compareixença. I a la senyora Mercè Teixidó. Bon dia a totes i benvingudes a aquesta comissió i a aquest Parlament, que saben que és el seu.

En primer lloc, doncs, donaré la paraula a la senyora Alícia Roig per fer el desenvolupament que sigui convenient. Pensin que aproximadament tenen uns deu minuts per fer la seva exposició i que, després d'això i de la intervenció de la segona entitat, farem un torn de preguntes per part de les representacions dels grups parlamentaris. Doncs, té la paraula, senyora Roig.

La Sra. Alícia Roig Salas (representant del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de Salut Mental a Catalunya)

Abans de tot, agrair el fet de poder estar aquí invitats a poder ser escoltats amb el tema de l'avantprojecte del Codi civil, i sobretot el paràgraf cinquè de l'article 212-2. Jo represento el Fòrum Salut Mental, que aglutina 19 entitats i 148 serveis, tots ells concertats amb el Departament de Salut, ICASS, Treball, Justícia, Educació. Hi han centres de dia, hospitals de dia, comunitats terapèutiques, centres de salut mental, i tota una sèrie de serveis també d'infància i adolescència.

Pasaré a hablar en castellano, que me manejo mejor. En nuestra carta inicial les planteábamos nuestra gran preocupación y también decepción, ¿no?, que fuera en Cataluña que reapareciera la posibilidad de la inclusión del tratamiento ambulatorio involuntario, cuestión que ya había sido debatida y donde en Cataluña fue el máximo de asociaciones que ya se habían definido en el año 2005. No voy a ir al pasado, pero ya ahí estuvimos invitados algunos de nosotros en el Congreso de los Diputados, en el 2005, puesto que se había planteado de nuevo por primera vez..., perdón, luego ha sido de nuevo planteado en el 2007; es un tema recurrente, parece que no podemos dejar de hablar del tratamiento ambulatorio involuntario.

Yo querría ser muy breve, porque tengo que pasar la palabra a la magistrada, que me parece fundamental que como magistrada debe ser la persona que debiera autorizar estos tratamientos de los que se habla. Quiero centrarme en tres o cuatro cuestiones nada más. Una –y muy breves. Fue en Cataluña que se pilotó con muchas asociaciones la oposición al tratamiento ambula-

torio involuntario en el 2005, junto con la Asociación Española de Neuropsiquiatría, que también tenemos la representante, nuestra colega Mercè Teixidó, de la catalana.

Otra, argumentos tenemos muchos, y yo quiero agradecer también las entrevistas que hemos tenido con cada uno de los grupos parlamentarios que nos habéis escuchado durante muchísimo tiempo, y ha sido muy interesante estos últimos meses, con lo cual creo que hay que ir un poquito a centrarnos en el tema. La coerción y restricción de derechos que supondría este artículo es y supondría el efecto contrario al deseado, que es la curación. Creemos que no hay proceso de tratamiento sin alianza terapéutica con la persona. El consentimiento de la persona en salud mental es absolutamente fundamental. Lo que el paciente necesita no son leyes ni protocolos, ni más intervención judicial y fiscal que pueda restringir sus derechos, sino recursos, atención domiciliaria, digna, respetuosa, que permita la alianza terapéutica y el consentimiento del paciente. Cuestiones fundamentales en todas las normativas europeas, consentimiento del paciente, autonomía del paciente y ausencia de estigma.

Este tema, concreto, específico: obligar a un paciente en salud mental con un trastorno mental a ser tratado sería de nuevo un retroceso, un retroceso muy importante, y nos conlleva a la asociación de la enfermedad mental con la peligrosidad, cosa que felizmente en nuestro país creo que tenemos una normativa enormemente avanzada en salud mental. Ha desaparecido de todos los textos civiles y ahora vuelve a reaparecer puesto que –y voy acabando ya– ¿cómo trasladaríamos al paciente?, ¿qué pasaría con el paciente cuando se opusiera a su tratamiento?, ¿podríamos ofrecerle obligatoriamente psicoterapia? Es obvio que no. ¿Servicios de rehabilitación? Es obvio que no. ¿Trabajo en la comunidad e inserción laboral, todo lo que estamos desplegando para que pueda realmente rehabilitarse? Es obvio que no.

Con obligación y con fuerza no se puede hacer nada de todo eso. El tema de la obligatoriedad es un tema totalmente reñido en todas las normas europeas. Y solo recordarles –y acabo ya– que en Francia, Italia, Inglaterra, en algunos textos a veces de algunos colegas que están dentro del tema, algunos que me han llegado, uno sobre todo, que hablaba de que sí hay tratamiento obligatorio; no es cierto, nosotros hemos tenido una reunión europea con la magistrada hace quince días. En Inglaterra y en Francia hay algo que se llama salida de ensayo, que en dos meses después del alta hospitalaria se hace un pequeño seguimiento al paciente para que no deje su tratamiento. No es el tratamiento obligatorio ni está legislado, sino un pequeño seguimiento para que no deje el tratamiento.

Y recordarles que tienen ustedes una gran responsabilidad. Siento decirlo así –también lo dije en Madrid–, pero creo que es muy importante que los legisladores tengan en cuenta que de prosperar este artículo retrocederíamos muchos años en materia de derechos en España en el tema de la salud mental.

Muchas gracias.

La presidenta

Gracias, senyora Roig. I ara té la paraula la senyora Ventura, per continuar amb el tràmit d'aquesta compareixença.

La Sra. Sílvia Ventura Mas (representant del Fòrum d'Iniciatives en Assistència i Gestió de Salut Mental a Catalunya)

Hola, bon dia a tots. Els dono les gràcies per poder estar avui aquí. Mirin, jo sóc la vicepresidenta del Comitè d'Ètica Assistencial del Congrés Català de Salut Mental, i també sóc la magistrada del Jutjat de primera instància 40 de Barcelona, que està especialitzat en aquesta matèria. Fa deu anys que faig aquesta feina i quan vaig començar segurament sabia de malalties mentals el mateix que la majoria de vostès. Però, després de deu anys de fer aquesta feina, que és la de garantir els drets fonamentals dels malalts ingressats en centres psiquiàtrics, els voldria aquí aportar la meva opinió, tant a nivell jurídic com a nivell del resultat de l'experiència d'aquest treball.

Els voldria dir que la meva posició és en contra del tractament ambulatori involuntari, per tota una sèrie de raons, de les més abstractes a les més concretes, i per ser ràpida els les faré molt succintament. En primer lloc, atempta contra el dret a la llibertat. Les persones amb malaltia mental, com qualsevol de nosaltres, tenen dret a triar el tipus de tractament que volen seguir; mentre no siguin incapacitades, tenen plena llibertat a les seves accions.

En segon lloc, el dret a la igualtat. Les persones malaltes, com les persones en general, són iguals, i, per tant, així es va reconèixer al seu dia l'any 86 amb la Llei general de sanitat, el fet de no fer diferències entre uns malalts i els altres. El fet de fer aquestes diferències, el fet d'oblidar això, és només una estigmatització, i, com deia la doctora, és només el que ens queda en el subconscient d'un concepte de perillositat social, que avui està totalment superat. No ens podem imaginar a nivell jurisdiccional que hi hagi algú que pugui ser obligat a tractar a la força una malaltia del cap, del cor o de càncer. Per què aquestes, si no és per aquesta por de perill social?

S'ha dit ja que el tractament si no és amb aliança terapèutica no serveix. I el tractament involuntari que es proposa en el projecte és només farmacològic; i el tractament farmacològic, per la meua visió dels malalts, és només una part del seu tractament, la resta és psicoterapèutic i, sobretot, de recursos. Pensen que aquest projecte ja en l'any 2005 i el 2007 va tindre l'oposició del Síndic de Greuges i del Defensor del Poble, i va ser així perquè atemptava contra aquestes lleis que els deia.

Jo crec que el paper de la judicatura no és recolzar amb la seva funció la supressió de serveis, restringint drets. El paper de la judicatura és garantir drets fonamentals, no treure'ls, i és per això que calen més recursos. Pensen que a França per cada cent mil persones hi han vint-i-dos psiquiatres. A Espanya n'hi ha tres i mig. I no podem compensar això restringint els drets dels malalts.

Per altra banda, aquest projecte de llei, com el que al seu dia es va presentar a l'Estat espanyol, no explica com s'aplicaria la llei. Tindríem una policia al servei del jutjat que portaria malalts a injectar-se? I si no volen fer-ho malgrat tot, perquè no estan incapacitats i tenen els seus drets? Llavors, què, hi hauria una desobediència a l'autoritat?, un procediment penal? Tot això és absurd. I un cop acabat el termini, què passaria? Se suposa que estaríem igual que al començament i hauríem de tornar a començar. Quin marc és el que empraria això?

L'ús de la força és contrari a l'aliança terapèutica. Un, perquè li vagi bé el seu tractament, fa falta que confii en el malalt i que el procés que està fent li serà beneficiós, sigui en malaltia mental o sigui per qualsevol altre tipus de malaltia. Aquest ús de la força l'únic que aconseguiria seria allunyar el pacient tant de la justícia com de la sanitat, perquè l'obliguen a fer allò que no vol.

Per altra banda, si la malaltia, com es diu al començament, és greu i és de suficient entitat, el que cal, com en qualsevol malaltia, és un ingrés hospitalari, ingrés hospitalari en el qual hi haurà les garanties judicials per part del jutjat, per una banda, i, per l'altra banda, totes les atencions terapèutiques les vint-i-quatre hores del dia. Això no és dolent, sinó, al contrari, és l'adequat. Pensen que les associacions de familiars que en el seu dia ho van recolzar –suposo que avui estaran aquí– estan demanant més serveis, no estan demanant que se'ls treguin drets als seus parents.

I, per últim, els voldria dir que a la compareixença que hi va haver a l'Estat l'any 2005 el Partit Nacionalista Basc estava a favor d'aquesta mesura perquè s'estava fent una experiència pilot a San Sebastian respecte al tractament ambulatori obligatori. Ara s'ha vist que aquesta experiència ha fracassat. Avui en dia, el PNB està en contra del tractament ambulatori obligatori. És per això que els demano la supressió de l'apartat cinquè de l'article 212.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora Ventura, per ajustar-se, a més, al temps de manera tan curosa.

Compareixença

d'una representació de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental amb relació al Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00598/08)

Ara donaríem la paraula a la senyora Mercè Teixidó, en representació de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental. Senyora Teixidó, té la paraula.

La Sra. Mercè Teixidó i Casas (sotspresidenta de l'Associació Catalana de Professionals de Salut Mental)

Volia agrair-los el fet de poder estar aquí manifestant la postura de l'associació que represento, perquè represento l'Associació Catalana de Professionals de Salut Men-

tal, que és una associació que està fundada des de l'any 2001, però que està associada i representa Catalunya en l'Associació Espanyola de Neuropsiquiatria, que està fundada l'any 1917, i que des del seu principi assumeix com a signes d'identitat la defensa d'un model d'atenció públic i impulsa la formació dels professionals que treballen en la xarxa de salut mental.

En realitat, el que estem debatent avui és un tema molt complex, i les meves companyes han explicat ja alguns d'aquests punts, i jo voldria cenyir-me a detallar-ne alguns d'altres. És veritat que propostes com la que estem debatent avui sorgeixen de diferents situacions. Per una banda, hi ha una sobrecàrrega en el benestar de les famílies d'alguns pacients que pateixen trastorns mentals severos i persistents i que sovint o a vegades poden patir situacions en què se senten molt desesperançades.

I certament, tot i les millores dels darrers anys, pensem que encara tenim un model comunitari integral d'atenció a la salut mental amb greus deficiències. Deficiències en la seva implementació, que tenen a veure sobretot amb aspectes de descoordinació i fragmentació dels serveis, que contribueixen al fenomen de porta giratòria, que contribueixen a la discontinuïtat assistencial i a la manca d'articulació d'un projecte terapèutic coherent i sostingut pels diferents serveis i implicant el pacient en el seu desenvolupament.

Entenem també que a vegades pot existir una actitud poc proactiva per part dels professionals en el que fa referència a la continuïtat de l'atenció, amb manca de formació adient per desenvolupar programes de continuïtat assistencial. Entenem també que sovint ens podem trobar amb tractaments centrats en els dispositius i no en les necessitats reals dels pacients, amb poques intervencions en l'àmbit domiciliari i comunitari i amb escassa transversalitat de les intervencions.

Entenem també que hi ha escassa dotació de recursos de rehabilitació i dispositius sociosanitaris. D'alguna manera és cert que, a més de totes les mancances específiques que serien de desplegament de la xarxa de salut mental..., sabem tots que encara no està desenvolupat un pla integral d'atenció sociosanitària, que és el que ha de donar realment suport a la implementació de tot el que és el desplegament de la xarxa de salut mental. I també sabem que es donen moltes situacions de manca d'equitat en el desenvolupament de serveis a nivell territorial tant a nivell de Catalunya com a nivell de les diferents comunitats autònomes.

Tot això és cert, però, tot i que això siguin coses a superar, entenem que la manera de superar aquestes coses no és introduint mesures com la que estem debatent avui i de la qual nosaltres ens manifestem contraris. Contraris ens manifestem ara –i els explico la nostra posició–, i contraris ens vam manifestar en el seu dia, l'any 2005, com ja s'ha explicat anteriorment.

Per què ens manifestem contraris al TAI? Bé, tractament ambulatori involuntari, no? Per diversos motius. En primer lloc, perquè considerem que atempta contra els drets del pacient. La nostra associació sempre s'ha definit com a contrària a lleis específiques per a persones que pateixen trastorns mentals, per considerar-les

contràries al principi d'igualtat entre les persones. A més, en el marc europeu no existeixen recomanacions sobre la conveniència d'introduir reformes legals específiques per regular aquest tipus de tractament, com ja els ha comentat també la doctora Roig. El tractament involuntari en l'atenció comunitària és controvertit i té implicacions en els drets humans, com ja recull l'OMS en el seu document de l'any 2003.

A més de tot aquest aspecte de perquè considerem nosaltres que atempta contra els drets humans, considerem també innecessari el TAI perquè legalment tampoc és necessari. Com ja s'ha dit, hi ha prou normatives que desenvolupen tant a nivell estatal com autonòmic el que estableixen els articles 10.6, 18 i 20 de la Llei general de sanitat amb relació a les actuacions sanitàries de les administracions públiques. Aquestes lleis són d'aplicació a tot tipus de malalties, inclosa la salut mental, sense cap tipus de discriminació. Per tant, com que ja tenim això, ens sembla que una cosa que legisli en aquest sentit no té cap raó de ser.

I, per altra banda, i un aspecte que em sembla fonamental, perquè considerem que aquesta mesura és assistencialment inadequada. I en això em detindré una mica més. Per què? A veure, el nostre treball assistencial consisteix a potenciar els aspectes de salut que sempre –sempre–, en major o menor mesura, estan presents en les persones. Per tant, el nostre objectiu com a professionals és afavorir el desenvolupament de la salut mental en els nostres pacients. És a dir, fomentar que puguin realitzar una vida activa amb relacions satisfactòries, fent front a les dificultats i als canvis que la vida comporta. De fet, això és el que intentem tots plegats, no?

Ara bé, és cert que poder assumir les pròpies dificultats, el propi trastorn de la malaltia, és un procés que no es realitza per llei o de manera obligatòria, sinó que requereix un treball terapèutic continuat en què s'implichi el pacient en la presa de decisions que li competeixen i en què, a més, es pugui comptar amb una àmplia oferta assistencial. Oferta assistencial que ha d'incloure tractaments psicoterapèutics, programes de gestió de casos –el que aquí anomenem PSI–, tractaments rehabilitadors, tractaments farmacològics, en definitiva, tractaments combinats, que és el que està recomanat en totes les guies de pràctica clínica. Una oferta assistencial que no pot ser reduïda a la farmacologia oral o injectable, que és l'únic que es pot garantir amb l'obligatorietat.

Per altra banda, la judicialització del tractament, que és la mesura que es pretendria implementar, atempta directament contra el vincle terapèutic, que és l'eix en què pivota el procés assistencial, passivitzant el pacient en els temes que li competeixen. A més, tenim l'experiència dels bons resultats de programes desenvolupats a Catalunya, com el Pla de serveis individualitzat, el ja esmentat PSI, que, encara que no desplegat en tot el territori, hem comprovat que ha afavorit la continuïtat assistencial i la millora de la qualitat de vida de persones amb greus trastorns mentals que no estaven vinculades als serveis. De fet, en unes jornades que es realitzaran al novembre d'aquest any es presentaran els resultats d'un estudi multicèntric entre els programes PSI desplegats com a proves pilot a Catalunya.

Per altra banda, sabem també el limitat èxit de mesures ja existents de caire obligatori, com són les mesures penals alternatives, amb què bàsicament aconsegüim donar continuïtat assistencial a pacients que sense que haguessin tingut mesures penals podrien haver-se beneficiat del PSI. I sabem també la ineficàcia d'aquestes mesures en persones que tenen un perfil antisocial, sovint policonsumidores de tòxics i en què es pretén que el sistema sanitari resolgui problemes que no són de la seva competència.

Considerem, doncs, que el TAI són mesures copiades, diguéssim, d'altres països amb una realitat social, cultural i sanitària molt diferent a la nostra. Aquesta és la situació dels Estats Units, amb la Llei Kendra, un país sense cobertura sanitària general ni garanties socials, amb una població sense sostre molt extensa, a la qual evidentment no saben quines mesures assistencials poder donar. O a Israel, que és un estat altament militaritzat i que està utilitzant mesures d'aquest estil. I, a més, fins al moment, no hi ha suficient evidència científica sobre l'eficàcia del tractament ambulatori obligatori ni hi ha avaluacions adequades i conclouents sobre les avantatges i inconvenients que comporta la seva aplicació.

Tot l'esmentat i d'una manera molt sintètica són les nostres consideracions de fons d'oposició respecte a aquesta mesura. Per altra banda, a més, el text de la proposta és altament imprecís, i, com ja ha comentat la magistrada, no introdueix criteris d'aplicació ni en quin moment del procés de tractament s'hauria d'introduir la mesura, ni què fer si el pacient realment no acceptés, no complís la mesura implementada, etcètera, no?

Per tot el ja dit, demanem des de la nostra associació que es retiri aquesta proposta de llei, en tant que entenem que el TAI no l'entendem com el que sembla que es vol plantejar, com una mesura proteccionista dels pacients i de les seves famílies, sinó que ho entenem com, si se'm permet la llicència, una mesura inhibicionista. Inhibicionista de la responsabilitat de l'Administració de dotar la xarxa de salut mental dels recursos necessaris tant en professionals com en serveis. I inhibicionista també, o amb risc de generar aquesta inhibició tant en l'Administració com en els professionals, inhibicionista, deia, de la responsabilitat dels professionals d'adaptar les respostes assistencials a les noves necessitats dels pacients. Necessitats que s'han anat posant de manifest a mesura que s'ha anat desplegant la reforma psiquiàtrica i la Llei general de sanitat a Catalunya i a tot l'Estat.

Gràcies per la seva atenció.

La presidenta

Gràcies, senyora Teixidó. Bé, ara, després del tràmit de l'explicació per part de les entitats, els grups parlamentaris, si tenen preguntes o observacions a fer respecte del que ha estat exposat, tenen un torn d'intervenció. Pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula l'honorable senyora De Gispert.

La Sra. De Gispert i Català

Moltes gràcies, presidenta. Agrair la compareixença de la senyora Roig, de la senyora Teixidó i de la senyora

Ventura, i agrair les seves explicacions i en algun cas l'experiència pròpia en aquesta matèria. Jo només dir-los que ja en el debat a la totalitat del projecte ja des de Convergència i Unió ens vam oposar a aquest article, i vam demanar a la consellera i als grups que donen suport al Govern la seva supressió, per les raons que vostès ja van dir en els escrits que ens han enviat i, a més a més, pels antecedents que té aquesta regulació, antecedents que no van arribar al Govern, que, per tant, no van poder valorar la necessitat de no incloure aquest article. Antecedents que vostès, com que tenien poc temps per poder explicar realment els motius..., els comento jo en aquest moment.

La mateixa Llei d'enjudiciament civil i la Llei sobre jurisdicció voluntària en dos moments van introduir el tractament ambulatori involuntari en el Congrés dels Diputats. I, malgrat que alguns partits, alguns grups parlamentaris, en algun moment ho van valorar positivament, en el tràmit de compareixences van considerar que realment era un disbarat i que atemptava contra la llibertat dels malalts. Per tant, es va retirar.

Jo espero que això passi també aquí, no només per les seves explicacions, sinó pel que realment és. I, a més a més, per una altra cosa: si en algun lloc ha d'estar un tema com aquest no ha d'estar en una llei civil, ha d'estar en una llei de salut mental. I, després, el que vostès diuen: es necessiten més recursos, més cartera de serveis, i no es necessita un tractament involuntari, que al final resulta que és simplement farmacologia, i, com vostès han dit, un cert inhibicionisme d'una situació latent i una situació real.

Per tant, res més, agrair-los de nou la seva presència, agrair-los les seves paraules i el seu posicionament. I comptin, per descomptat, amb el vot en contra d'aquest article del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

La presidenta

Gràcies, senyora De Gispert. Ara, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula la il·lustre diputada senyora Agnès Pardell.

La Sra. Pardell Veà

Gràcies, presidenta. Benvingudes, i us agraïm no només la vostra presència avui aquí, sinó totes aquelles reflexions que ens heu fet arribar, la documentació que també tenim a la nostra disposició, i, en definitiva, tot el treball que estan realitzant dia a dia respecte a aquest col·lectiu, que jo crec que té moltes necessitats, i gràcies a professionals com vostès podem avançar en el seu tractament.

Jo us diria que ja també en el debat del projecte en el Ple del Parlament el nostre grup parlamentari es va comprometre a reflexionar sobre la regulació que hi havia en el projecte. Jo crec que en el tràmit justament del debat de les esmenes i de tot el treball en ponència tindrem ocasió també de poder reflexionar i veure a quin punt d'acord arribem tots els grups parlamentaris.

Jo tinc, respecte a les intervencions i al contingut de les seves intervencions, a dir dues coses. Primera, que comparteixo totalment els valors als quals han fet re-

ferència; comparteixo els valors de la llibertat, de la igualtat, de l'autonomia del pacient, de la necessitat del consentiment del pacient, i que és veritat que, sense aquest consentiment, difícilment podem obtenir la seva cura total.

El que passa és que també, davant de la regulació que contempla l'article 212.2, apartat cinquè, tinc dubtes, i no veig les contradiccions que pot haver-hi entre allò que vostès han explicat i allò que està previst aquí i en principi proposat. Pensem que estem davant d'un capítol del llibre segon que fa referència a l'autonomia de la persona en l'àmbit de la salut. Per tant, sí que jo crec que és adient que parléssim del que seria el consentiment informat. I és justament en l'apartat o en l'article referit al consentiment informat que ens apareix aquest apartat cinquè.

On estan els meus dubtes? Els meus dubtes estan en la contradicció que pot haver-hi –i això és el que jo em pregunto i es pregunta el nostre grup parlamentari–, la contradicció que pot haver-hi entre el que seria un pla de serveis individuals, que és el que està funcionant avui, i el que seria aquí una regulació al meu entendre excepcional que es preveu. Perquè en l'apartat 5 ens diu: «Quan existeixi un risc immediat i greu tant per a la integritat física o psíquica d'una persona que pateix un trastorn mental.» És en aquest cas de risc immediat i greu quan es preveu aquesta intervenció de l'autoritat judicial autoritzant l'adopció de determinades mesures.

La pregunta estaria en si, davant d'una situació de risc immediat i greu, no només per al malalt, sinó per a l'entorn familiar..., perquè jo em poso també en la situació de les famílies d'aquests malalts, que m'imagino que es deuen trobar en situacions que també no només el malalt, sinó l'entorn familiar requereix cert suport. Aleshores, quan estem davant d'una situació de risc, la meua pregunta és si al marc actual normatiu ja tenim, diguéssim, mesures que permeten donar resposta a aquestes situacions de risc. És aquest el dubte que ens plantejem. És a dir, si ja existeix en el marc jurídic una sortida, una resposta, a aquestes situacions, aleshores sí que ens plantejaríem la innecessària mesura que aquí es contempla.

Però jo necessito i nosaltres, el nostre grup parlamentari, necessitem una confirmació en aquesta qüestió, ja que hem de pensar que, quan es parla de risc immediat i greu, el primer que nosaltres pensem que s'ha de protegir precisament és la persona i el malalt. I és justament aquesta protecció la que entenem que en cap cas ha d'entrar en contradicció amb els drets fonamentals d'aquesta persona. I com, per tant, podem fer que hi hagi aquest equilibri, aquesta necessària mesura, amb el que seria el respecte als drets fonamentals.

És, doncs, aquesta l'única qüestió que nosaltres ens plantejem, i que estic segura que en el debat del treball en ponència arribarem a un acord, a una entesa, sobre quin és el millor tractament que requereixen aquestes persones, tot pensant –tot pensant– que nosaltres estem limitats en la nostra actuació en el marc d'una llei, diguéssim, que ens ve des del Departament de Justícia. I, per tant, no podem adquirir aquests compromisos que facin referència a altres departaments.

Moltes gràcies per totes les seves, diríem, ensenyances, que no es limiten al dia d'avui, sinó a través d'aquelles reunions que hem tingut i que jo crec que ens han servit a tots els grups parlamentaris per donar-nos llum sobre un tema tan important, encara que només sigui un apartat de la llei.

Moltes gràcies.

La Sra. Mercè Teixidó i Casas

Si em..., si em permeten. No? Ara no? És que...

La presidenta

Si em permeten, el que acabaríem seria la ronda d'intervencions dels grups parlamentaris, i de seguida els donem la paraula. Ara, pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula el senyor Miquel Àngel Estradé.

El Sr. Estradé i Palau

Moltes gràcies, senyora presidenta. Nosaltres també volem donar la benvinguda i saludar la presència de les tres compareixents, perquè, a més a més, ens han exposat els seus plantejaments d'una forma breu, clara i nítida, i això ajuda molt.

Quan el nostre grup ha constatat la reacció, en aquest cas jo diria positiva, no?, i plausible de tot el seguit d'entitats que agrupen familiars, professionals, voluntaris, doncs, que estan en relació amb aquesta temàtica, el que hem pogut constatar són tres coses importants. Una, que estan ben organitzats, i això jo crec que és bo, perquè moltes vegades, doncs, quan parlem que estem en una societat que li costa a vegades organitzar-se i defensar els seus drets..., en el seu cas això no és veritat, no? I això enforteix els mecanismes democràtics.

Després, el que hem pogut constatar també és la unanimitat en els plantejaments. És a dir, tots els que ens han visitat i amb tothom que hem parlat ha coincidit en el fet que s'ha de suprimir el tractament involuntari, eh? O sigui, i això és molt important també. I després, doncs, el fet que els arguments són concloents, estan ben elaborats i tenen, diríem, un gran pes, eh?, un gran pes en tots els sentits.

Per tant, nosaltres, davant d'aquesta unanimitat i davant el fet que són arguments molt concloents, doncs, també pensem que s'ha de suprimir aquest article. I, en tot cas, les situacions de risc, que en això sí que té raó la senyora Pardell, que d'alguna manera han d'estar previstes, doncs, segurament no s'han de resoldre amb un tractament involuntari, sinó que s'han de resoldre amb altres tipus d'accions; i, per tant, en tot cas, no seria aquest apartat del Codi civil el que els hauria d'abordar, tot i que també és una problemàtica que cal tenir present.

Per tant, nosaltres ja ho vam manifestar també el dia del debat en el Ple, que s'havia de replantejar aquesta qüestió, i hem d'avançar de forma el màxim de consensuada cap a una supressió, per tal, doncs, de donar satisfacció a aquesta unanimitat que hi ha entre tots els qui coneixen molt a fons aquesta problemàtica i que,

per tant, podeu aportar una experiència molt valuosa i a la qual hem d'estar amatents.

Bé, moltes gràcies i res més.

La presidenta

Gràcies, senyor Estradé. Ara, en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, té la paraula l'honorable senyor Salvador Milà.

El Sr. Milà i Solsona

Bé, moltes gràcies. Reitero els agraïments que els vam fer quan vam tenir ocasió d'entrevistar-nos individualment amb els grups, i tenim tot l'argumentari que avui han resumit amb molt d'interès. Només una pregunta concreta, que em sembla que pot ajudar a aclarir el debat d'avui.

Entenc i m'agradaria que ratifiquessin que sí que consideren correcta la regulació sobre internaments que es conté a la secció segona als articles 212.4, 212.5 i 212.6. Sé que ho havíem parlat, però, com que en la compareixença no n'han parlat i hi havia també alguna expressió de dubte sobre el tema per part d'alguna de les ponents, doncs, és simplement demanar-los-ho, perquè això jo crec que quan m'ho van explicar vaig entendre millor, doncs, com funcionava el tema i que totes les eventualitats quedaven cobertes.

Res més, moltes gràcies. I crec que poden tenir la tranquil·litat que aquest tema es resoldrà correctament en ponència.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Milà. Ara, pel Grup parlamentari Mixt, té la paraula el senyor José Domingo.

El Sr. Domingo Domingo

Muchas gracias, señora presidenta. Agradecer otra vez la presencia de los comparecientes, que realmente han hecho unas intervenciones profundas y atinadas, a nuestro juicio. Yo creo que la pregunta es de mayor calado. Yo pondría en cuestión –y ya lo manifiesto aquí, público– la necesidad de que el Código civil catalán tenga un capítulo dedicado a la autonomía de la persona en el ámbito de la salud. Y creo que actualmente, con la regulación que tiene la Ley 41/2002, reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica, la complementaria a la Ley general de sanidad y la propia Ley de enjuiciamiento civil, y los acuerdos que se están celebrando en el Consejo General del Poder Judicial y el Ministerio de Sanidad y las distintas comunidades autónomas, creo que a lo mejor sería innecesario realmente que el Código civil contemplara un capítulo como este.

De ahí que ya apunto que nuestro grupo en principio digamos que irá a más y propondrá la supresión de todo el capítulo y de su inclusión en el Código civil, porque lo consideramos en estos momentos innecesario, puesto

que existe una regulación complementaria, y sobre todo porque entendemos que debe procederse a una regulación unitaria en esta materia. Negada la mayor, es decir, que la pertinencia del capítulo ya les manifiesto, como he tenido ocasión de hacerlo en alguna comparecencia y en alguna entrevista privada que hemos tenido a lo largo de la fase de estudio del proyecto de ley, que nuestro grupo es partidario de la supresión del artículo 212.25 y, en este sentido, de suprimir el tratamiento ambulatorio involuntario.

Muchas gracias.

La presidenta

Gracias, señor Domingo. Bé, ara sí, ara sí que toca el tràmit de respondre, en la mesura que siguiu convenient, a les observacions i preguntes que han fet els grups parlamentaris. Es poden repartir el temps com vulguin. La senyora Teixidó em sembla que ja volia sortir al capdavant. Doncs, fem un torn seguit, senyora Teixidó; ara tornem des del final i comença vostè.

La Sra. Mercè Teixidó i Casas

Disculpin la meva falta de protocol, però és la falta d'experiència en aquest tema. Però, bé, la veritat és que agraeixo les seves intervencions, perquè permeten potser explicar millor el que per qüestió de brevetat i d'intentar atendre, doncs, el temps no ha estat possible. Evidentment, nosaltres som professionals assistencials que, vull dir, no se'ns ha presentat, però som professionals assistencials directament implicats en la xarxa de salut mental, i més directament, per exemple, jo sóc coordinadora d'un servei de salut mental, o sigui, ubicats en el territori. I, per tant, tenim molt interès a intentar garantir la continuïtat assistencial de les persones que estem atenent.

Llavors, respecte al que vostès preguntaven, evidentment, tenim altres maneres d'intervindre. Sobretot si estem parlant de situacions d'urgències i de gravetat, hi ha les mesures d'internament involuntari que nosaltres hem de poder implementar respectant totes les garanties de drets que tenen els pacients. Perquè, un cop es realitza el trasllat del pacient a la unitat d'hospitalització, l'hospital ha d'obligar, està obligat a comunicar aquesta situació al jutge, doncs, per garantir tot el que és el tema dels drets dels pacients. Però que al mateix temps des d'aquesta mesura el que garantim és tot el que és la intervenció assistencial que la persona pot requerir en un moment donat.

És evident que, a més, sempre l'objectiu és garantir intentar la voluntarietat de l'ingrés i de les mesures que s'intervinguin, però a vegades això no és possible, evidentment. Però és que, a més, ja tenim recursos dintre del sistema sanitari que poden ajudar d'alguna manera en situacions en què fins i tot la vinculació obligatòria és difícil. En situacions en què la persona no vol accedir als serveis, disposem de recursos com l'EMSE, que està vinculat al 061, que és un recurs especialitzat de l'àmbit de salut mental, que pot ajudar a vincular pacients que no estan adscrits en el sistema sanitari desplaçant-se al domicili i fent intervencions assistencials quan és necessari, o sigui, introduint una medicació, per exem-

ple, i vinculant els serveis ambulatoris si el pacient no accepta o procedint a un ingrés hospitalari, si és aquesta la indicació més adequada.

I, per altra banda, vostès parlaven també del servei de seguiment, del PSI, que el PSI d'alguna manera és un..., s'activa des dels recursos assistencials, i també és un servei que, a diferència del tractament ambulatori involuntari, el que fa és comptar amb la vinculació del pacient, acceptant i ajudant una mica que el pacient pugui introduir aspectes de pacte assistencial que tinguin a veure amb les millors de les seves necessitats, no? I aquesta és la nostra experiència, que des de tots aquests recursos podem donar una atenció adequada, no?

La presidenta

Gràcies, senyora Teixidó. Senyora Ventura.

La Sra. Silvia Ventura Mas

Bé, és que estem d'acord amb tot. Evidentment, l'ingrés involuntari és una figura excepcional, perquè es priva de la llibertat la persona, i per això hi ha un control judicial, però és un període que són breus temps, breu temps en què hi ha una assistència vint-i-quatre hores, que aquesta persona pot agafar consciència de la seva malaltia amb molt més recolzament que agafar-lo, posar-li una injecció i al carrer. Evidentment, aquest és el procés. I després fan falta més recursos perquè no fem la porta giratòria que abans explicava la doctora Teixidó. Fan falta més recursos assistencials, residencials i sobretot la figura del PSI. Des que existeix el PSI, i els ho dic des del jutjat, hi han molts menys ingressos involuntaris, perquè fa que aquesta persona se senti recolzada en el seu procés, el procés no només de la malaltia, sinó d'acompanyar-lo si anem a fer una rentadora, sinó tindre un entorn que hi han molts malalts, fruit de la seva malaltia, que estan sols. Aquest és el problema.

Jo dir-los que, bé, la Llei d'autonomia del pacient això ja ho té previst, i és una llei sanitària, que és en el marc en què ens hem de moure. I explicar-los una petita història perquè no es repeteixi. L'any 1853, es va crear el primer manicomi a Espanya, el Manicomi de Santa Isabel. Per què? Es van crear amb seixanta places, no n'hi havia cap, i en pocs mesos hi havia més de quatre-cents malalts. Malalts que es morien per falta d'higiene amb múltiples infeccions, etcètera. Aquesta situació cada cop es desbordava més perquè hi havia més pacients que volien ingressar; era l'únic centre públic. Què se'ls va ocórrer davant de la falta de mitjans? Fer una llei en la qual el jutge digués qui havia d'ingressar i qui no havia d'ingressar. Aquesta no és la funció judicial. El que calia era fer més hospitals, no que el jutge se'ls mirés i: «Vostè no hi té dret, i vostè hi té dret.» Els jutges no estem per això; els jutges estem per garantir, no per suprimir drets. I jo sóc una de les jutges que hauria d'aplicar això.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Ventura. Senyora Roig.

La Sra. Àlícia Roig Salas

Sí, yo quería responder un poco directamente. Me ha parecido muy interesante esto de las..., ese intercambio debería ser más cotidiano. No sé, es imposible, pero bueno es interesante estar aquí y escucharlos. Y lo que decía la señora Pardell en cuanto a la excepcionalidad..., cualquier artículo que abra una posibilidad –y esto lo saben mejor los juristas que yo, que soy psiquiatra– es un saco sin fondo. O sea, es un riesgo altísimo. No iba a ser para que un número pequeño excepcional, que lo es, del 0,3, del 3 por ciento de..., finalmente, la población de la que podemos estar hablando en situaciones de involuntariedad, etcétera, es bajísima. Para eso está el ingreso involuntario, que, por supuesto, todos aprobamos.

El señor Milà preguntaba..., yo diría, aclarar una cosa: yo estoy totalmente de acuerdo con el ingreso involuntario. Es lo que hacemos. Intentamos, primero, que no sea involuntario, siempre intentamos el pacto terapéutico, y si no es posible, el 061, un equipo ambulatorio que va a las casas también en apoyo al 061, se llama EMSE; también está haciendo un buen trabajo en Barcelona ciudad. Eso podría ser exportable, ¿no? Está el PSI. El PSI yo es que, claro, entre que hemos compartido diez minutos, además he podido hablar muy poco de los tratamientos. Yo dirijo dos equipos de salud mental, un distrito, Horta-Guinardó, y realmente estamos supersatisfechos, y no nosotros, sino pacientes y familiares con el seguimiento. Claro, el PSI tiene un número limitado de pacientes, no tiene cientos de pacientes para estar con ellos.

Lo que quería decir es que me preocupa que en esta..., todo es un poco soslayado, que en el artículo que se plantea, el quinto de este apartado del 212, habla de riesgo, para sí y para los demás. Esto es una cosa que habíamos suprimido en nuestras normativas, y era un grado de admiración en otras leyes extranjeras. Los franceses –yo estoy en comité europeo con sede en París– me decían, bueno, esto que ocurre... En Italia también, no existe el riesgo, ¿eh? Existe el beneficio terapéutico para la persona. Aquí introducimos el riesgo.

Yo quiero volverlo a aclarar: esto tiene que ver y está asociado con la peligrosidad, volvemos a discriminar, volvemos a estigmatizar. Estamos hablando de..., hay leyes, hay suficiente marco normativo, el nueve de la Ley de autonomía, el once de la Ley de autonomía; ahí puede haber un consentimiento por..., delegación, ¿eh?, ahora no me sale la palabra, etcétera, y es para toda la sanidad. Ahí introducimos un elemento que es para toda la sanidad, todo enfermo. El enfermo mental es un enfermo más.

Y nuestra situación es un poco la de defender sus derechos y la de denunciar constantemente el estigma y la desigualdad que supone abrir nuevos párrafos legislativos a nivel de especificidad. Que les diga el año 84 con el 211 del Código civil estuvimos luchando para que eso no fuera así en ese momento desde la Asociación Española de Neuropsiquiatría.

Gracias.

La presidenta

Pues muchas gracias, señora Roig..., señores Teixidó i Ventura, per les seves interessants aportacions. Pensen que han estat moltes les preguntes i variades les respostes i que aquesta comissió tindrà en compte les seves aportacions. Els donem les gràcies per haver comparegut i ja saben que aquesta és casa seva. I el que faríem seria passar a cridar a la Mesa els compareixents, la representació de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya: senyors Juan Martos, Jordi Álvarez i Sílvia Cuatrecasas. Si us plau, podrien venir fins a la taula?

(Pausa.)

La presidenta

Bé, donem la benvinguda a la comissió als senyors Martos, Álvarez, Cuatrecasas, així com a totes les persones que han vingut acompanyant aquesta representació de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya.

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00590/08)

Saben i han vist abans que més o menys el temps d'intervenció per part de cadascuna de les entitats compareixents és d'uns deu minuts; se'ls poden repartir com vulguin. No sé si volen parlar tots tres. (*Veus de fons.*) Doncs, donaríem, primer, la paraula al senyor Juan Martos Perea, president de l'associació. Té la paraula.

El Sr. Juan Martos Perea (president de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya)

Bon dia. En un primer lloc, m'agradaria agrair a la comissió l'oportunitat de presentar-nos davant de vostres per poder explicar la nostra posició quant al Projecte de Llei sobre el Codi català de família. És un projecte complex, per la qual cosa les nostres proposicions se centraran fonamentalment en la regulació del divorci, el règim de custòdia dels menors, així com les relacions econòmiques derivades d'aquestes mesures.

La nostra associació fa temps que propugna un canvi normatiu de la regulació del divorci i custòdia de menors en què imperi per sobre d'altres interessos primordialment els drets fonamentals dels fills, que se segueixen relacionant normalment d'una forma similar amb els seus progenitors després de la separació, buscant sobretot que aquestes mesures faran els nostres fills més feliços i els progenitors més justos i responsables.

Aquesta nova llei ens dona l'oportunitat de reparar i solucionar en profunditat les carències de les anteriors normatives, en què tot val per vexar i castigar l'altre progenitor i d'on sempre surten com a perdedors els fills, que, sense tenir res a veure en el conflicte dels pares, es veuen injustificadament apartats de la convivència amb un d'ells.

En un principi, doncs, bé, participarem els tres: el Jordi Álvarez és el secretari de l'associació, i Sílvia Cuatrecasas és l'advocada que en un principi col·labora amb la nostra associació.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Martos. Doncs, ara donarem la paraula al senyor Jordi Álvarez. Doncs, senyor Jordi Álvarez, té la paraula.

El Sr. Jordi Álvarez Núñez (secretari de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya)

Gràcies, bon dia, senyors i senyores diputades. Espero que hagin gaudit de la revetlla de Sant Joan i de la festivitat de Sant Joan. Jo, malauradament, no vaig poder fer-ho malgrat de tenir-ho expressament reconegut en sentència de l'Audiència Provincial. (*Pausa.*) No se sent?

La presidenta

S'hauria d'acostar una miqueta més solament.

El Sr. Jordi Álvarez Núñez

Sí, els comentava que, bé, desitjava que haguessin passat una bona revetlla de Sant Joan i una bona festivitat. Jo, malauradament, malgrat tenir-ho reconegut per sentència de l'Audiència no vaig poder-ho fer perquè la mare de les meves filles així m'ho va impedir. Són casos que desgraciadament es produeixen molt sovint en l'àmbit de la problemàtica de la vida dels pares de família que no tenim la custòdia compartida dels nostres fills i filles.

Amb aquesta dinàmica els problemes que actualment detectem és que ja existeix un alt nivell de conflictivitat que promou tant la legislació com la pràctica judicial. La normativa estableix com a regla que la custòdia sigui monoparental, i, a més a més, associa les mesures econòmiques a la custòdia dels menors. Després del divorci, el que es fixa és un vencedor, aquell que es queda amb la casa, la pensió i el que és més important per a tots nosaltres: els nostres fills i filles. Els perjudicats són d'entrada, doncs, els pares, però sens dubte els que més són perjudicats són els nostres fills i filles, que se'ls priva d'estar amb uns pares que durant el matrimoni, en principi, érem perfectament capaços d'atendre els nostres fills, i un cop divorciats o separats se'ns aparta, creiem injustificadament, de la vida i presència dels nostres fills i filles.

Per dir-ho d'una manera gràfica, la normativa de separació i divorci protegeix els mals pares i les males mares, perquè mals pares són aquells que no participen en la cura i educació dels seus fills, perquè ells no volen. La legislació no només ho permet, sinó que ho potencia a l'exigir que un dels pares quedi al marge de la vida dels seus fills. Males mares i mals pares són els que volen fer del divorci un negoci. La legislació això ho potencia, aquesta lluita econòmica, al designar tots els drets econòmics a un d'ells i totes les obligacions a l'altre. Clar, generalment, en més del 90 per cent dels casos,

correspon al pare. Males mares i pares són aquells que tenen un concepte matriarcal o patriarcal dels seus fills i que els consideren una possessió. Molts de nosaltres hem hagut de sentir quan ens hem separat o divorciat: «Tu ja no veuràs més els teus fills o les teves filles, perquè són meves.» Això existeix i passa, i em consta que vostès, senyors i senyores diputades, ho saben. Tot això ho protegeix la normativa actual.

Aquesta situació encara s'ha vist agreujada més els últims anys per l'increment espectacular de les separacions i divorcis per l'anomenat divorci exprés. La normativa de divorci, en lloc de promoure la conciliació i la mediació, promou la lluita pel diner i els fills, i està convertint la conflictivitat familiar en un càncer social que creiem que és urgent combatre i que paga la pena que vostès facin alguna cosa.

No entenem com països del nostre entorn social europeu tenen com a mesura preferent la custòdia compartida; aquí al costat, França, per exemple. I que en el nostre país aconseguim progressos socials en matèria de col·lectius com són homosexuals, transsexuals, adopcions, etcètera, i veiem amb profunda frustració que, quan es tracta de decidir la custòdia dels nostres fills i filles, es deixi de banda, doncs, els pares de família que estem capacitats, no solament per temps, sinó per dedicació durant la vida conjugal, amb els nostres fills i filles.

Pensem que cal establir una normativa que reconegués que el millor per al menor és que la custòdia la segueixin tenint el pare i la mare, tots dos, després del divorci o separació. I que es desvinculi de manera total i absoluta el que és la qüestió econòmica de la custòdia dels menors, i que sobretot es fomenti la mediació familiar. Perquè, senyors i senyores diputades, els pares, quan ens divorciem, volem la custòdia compartida, i el que no pot ser és que en cas de conflictivitat, és a dir, d'una manera contenciosa, una de les parts es negui i per aquest fet de negar-se els magistrats, doncs, ja decideixen que no és viable l'exercici de la custòdia compartida. Per això no caldria anar a un judici contenciós, si ja una de les parts es nega d'entrada. Vull dir, és absurd. I això passa en el 90 per cent i escaig dels casos.

La pedra angular de tota aquesta modificació per nosaltres, clar, és el règim d'atribució de la guàrdia i custòdia compartida. Jo crec que vostès, senyors i senyores diputades, tenen la gran responsabilitat i han de tenir prou decisió i valentia política per respectar l'exercici de la guàrdia i custòdia compartida en tot el seu contingut, perquè si s'ha fet durant la vida conjugal, per què no s'ha de fer després? Creiem que no ha de ser, no ha de dependre de la voluntat d'un dels cònjuges.

El projecte no opta de manera decidida per la custòdia compartida, això és evident. Segons la recomanació número 19 del Consell d'Europa, sobre l'exercici d'una parentalitat positiva, la responsabilitat parental compartida és essencial per al desenvolupament integral dels nens. Havent de tenir-se especialment en compte el paper dels pares –es refereix als homes–, que moltes vegades queden separats dels fills després d'un procés de divorci. Això vol dir que, segons l'òrgan europeu de més competència en matèria de drets humans, la res-

ponsabilitat parental compartida és essencial per l'interès del menor.

En canvi, en el text de l'articulat, l'article 233 parla que, en cas d'inexistència d'acord o si aquest no s'ha aprovat, l'autoritat judicial procura, en benefici dels fills, mantenir la responsabilitat parental compartida. Per nosaltres aquest projecte maneja dues alternatives que són vàlides des del punt de vista de la custòdia. Per una banda, la responsabilitat parental compartida i, per l'altra, la custòdia individual, atenent als informes dels especialistes dels equips judicials.

Pensem, en primer lloc, que s'ha de canviar la terminologia i parlar clarament de «custòdia compartida», no paraules ambigües com «responsabilitat parental» o «distribuïda», per no donar lloc a confusions. Si aquest redactat es manté així, la custòdia compartida no serà el resultat preferent de la pràctica judicial. Contràriament, seguirà sent, pensem, residual o inexistent.

S'han de tenir en compte dues dades: hi ha una pràctica inicial molt conservadora molt reticent a la custòdia compartida, i el segon és que la judicatura treballa a l'interior d'un àmbit estatal –vostès ho sabran–, que és l'aplicació del Codi civil espanyol. De fet, molt poques sentències que es dicten a Catalunya citen la legislació catalana, malgrat tenir reconeguda Catalunya competència en matèria civil. I llavors s'aplica, doncs, sempre en els fonaments legals el Codi espanyol, malgrat els reiterats pronunciaments en contra del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

En aquest sentit, doncs, la judicatura considerarà sempre que la custòdia individual és més adequada per a l'interès del menor, amb la qual cosa aquí s'ha acabat qualsevol intent de reforma.

I una altra dada més que ens convenç és que aquest redactat no canviarà el sentit de les sentències judicials. Els anomenats especialistes que se citen dels equips psicossocials que depenen del Departament de Justícia segueixen decidint ara per ara, dia darrere dia –i això ho veiem per la pràctica–, que la custòdia compartida no és viable sense un acord dels dos progenitors. Aquest desacord el promouen bàsicament sempre les mares. És a dir, mentre el Departament de Justícia per una part, no?, promou que en el redactat figuri la responsabilitat parental compartida –que nosaltres pensem que ha de posar «custòdia compartida»–, els funcionaris del seu departament apliquen el criteri contrari amb caràcter general.

Puc cedir la paraula a la senyora Cuatrecasas?

La presidenta

Pot cedir la paraula, però la senyora Cuatrecasas s'ha quedat..., li ha esgotat el temps. Però serem, serem..., si vol..., ja acaba?

El Sr. Jordi Álvarez Núñez

Més que res és perquè la senyora Cuatrecasas, per la pràctica judicial habitual, pot exposar-los amb més claredat potser que jo, malgrat que jo ho he viscut en les meves carns, per dir-ho així, doncs, el que pensem que són aspectes molt importants.

La presidenta

Bé, doncs, senyora Cuatrecasas, si fa el complement, diguem-ne, tècnic respecte del que ha estat exposat ara mateix d'una manera molt breu, doncs, allargarem una miqueta el temps d'aquesta compareixença.

La Sra. Sílvia Cuatrecasas Cuatrecasas (membre dels Serveis Jurídics de l'Associació de Pares de Família Separats de Catalunya)

Seguiré la exposició en castellano, ya que tengo más facilidad para expresarme. En la línea de lo que ha manifestado mi compañero, el señor Álvarez, yo quería manifestar que nosotros solicitamos que el redactado de este artículo sea muy conciso y en el cual se especifique claramente la fijación de la custodia compartida. Proponemos que este artículo tenga el siguiente redactado. Es decir, que se da como norma general la fijación de una guardia y custodia compartida, siempre que lo pida al menos uno de los progenitores y solo excepcionalmente en supuestos debidamente justificados se establezca una guardia y custodia monoparental, siendo la patria potestad compartida, interpretándose dichas medidas provisionales en un plazo máximo de quince días.

De la práctica judicial y de la práctica que yo también he podido ejercer en mi labor de letrado, creo que es muy importante que la custodia compartida se defina incluyendo una serie de características que desde mi punto de vista son esenciales. La custodia compartida debe incluir el concepto de convivencia de los hijos con los progenitores por espacios de tiempo similares, atendiendo a las circunstancias de cada unidad familiar. Considero que es muy importante que se analice el caso concreto en cada momento determinado, el caso concreto, las particularidades de cada caso para poder en ese momento atribuir la custodia compartida.

Considero también muy importante que la custodia compartida pueda ejercerse desde que el menor deja de ser lactante. Es decir, en muchísimos casos en la práctica judicial se establece que, como el niño es pequeño, no se puede atribuir la custodia compartida. Consideramos que desde que el menor no sea lactante pudiera fijarse desde el primer año de vida de forma progresiva esta presencia por igual del padre y la madre.

También consideramos otro concepto muy importante, que la manutención por parte del progenitor con el que en cada momento viva el niño, esta manutención tiene que ser..., cada progenitor tiene que hacer frente a todos los gastos de vestimenta y todos los gastos de alimentación, siendo siempre todos los gastos ordinarios asumidos al 50 por ciento por ambos progenitores. Creo que es importante en todos los aspectos que haya esta responsabilidad parental, responsabilidad parental en todos los ámbitos, pero muy fijada y muy establecida.

Consideramos también que debe establecerse claramente el pago por mitad en los gastos extraordinarios. Se debe establecer en el tiempo que cada progenitor esté disfrutando de la custodia un régimen de visitas para el progenitor no custodio. Las vacaciones deben ser repartidas por mitad entre los progenitores. Y todo esto en el espíritu de que los menores tienen el derecho de

poder relacionarse por igual con ambos progenitores. Ese derecho, que, tras la separación, desgraciadamente no pueden tener la presencia activa de ambos padres en su vida diaria, consideramos que tiene que ser garantizado al máximo en el redactado de estos artículos en relación a la custodia compartida.

Consideramos también que es muy importante también el fijar una serie de aspectos importantes, que sería también el régimen económico de la custodia compartida. El régimen económico de la custodia compartida..., como ya he matizado, consideramos que tiene que haber una distribución total de los gastos, y estos gastos tienen que ser asumidos por los progenitores en proporción tanto a los ingresos de uno y otro como a las necesidades de los menores.

Otro punto importante también a tener en cuenta es el plan de parentabilidad, que está recogido en la normativa que se propone. Nosotros proponemos que en este plan de parentabilidad se tengan en cuenta una serie de parámetros esenciales para la custodia compartida: el lugar donde viven habitualmente los hijos; las modalidades de relación y contacto con el progenitor en los periodos de tiempo en los que no se tenga la guarda; la forma de ejercer las responsabilidades, y, sobre todo, muy importante, cuál ha sido la implicación durante la convivencia de cada uno de los progenitores, y cuál es el proyecto de custodia que cada uno va a proponer.

Consideramos que para el menor, realmente, es una carencia muy importante, y una carencia, a lo mejor, que puede ser perjudicial en su vida de una forma muy importante, el no tener una presencia lo más activa posible de un progenitor u otro. También en este plan de parentabilidad deben recogerse de forma explícita las tareas que efectivamente ejercerán cada uno de los progenitores, y también cómo se ejercerá —cómo se ejercerá—, como será la operativa de esa custodia.

Otra de las cuestiones también importantes, que consideramos esenciales, que son colaterales al régimen de custodia compartida, sería la atribución de la vivienda. Consideramos que es importante también que se pueda fijar y establecer que en un régimen de custodia compartida se atribuya la vivienda al progenitor que tiene más necesidad, o que está más necesitado. Pero que esta necesidad o esta definición del cónyuge más necesitado se tenga en cuenta valorando una serie de parámetros que consideramos esenciales.

La valoración del cónyuge más necesitado se realizará en términos económicos, teniendo en cuenta no solo los ingresos de cada uno de los progenitores, sino también las cargas, gastos y aportaciones económicas que esté obligado a hacer en beneficio del conjunto familiar y las necesarias para su propia subsistencia. Es decir, en multitud de ocasiones, el progenitor que puede tener o que puede contar con más recursos, en muchas ocasiones, es el que tiene más cargas. Consideramos que para atribuir o para fijar esta atribución del uso de la vivienda, debe tenerse en cuenta no solo la capacidad por los ingresos sino también por los gastos contraídos en esta situación de ruptura.

La presidenta

Gracias, señora Cuatrecasas. Fet el tràmit de l'exposició de cadascuna de les intervencions, ara passarem a la intervenció dels grups parlamentaris. En primer lloc, té la paraula l'honorable senyora De Gispert, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

La Sra. De Gispert i Català

Moltes gràcies, presidenta. Benvinguts als tres compareixents, en nom de l'Associació de Pares de Família Separats. Jo em vaig mirar un document que vostès van enviar, que més o menys és el que vostès avui han expressat. De totes maneres, jo sí que els agrairia que, si tenen algun altre document més recent, ens el poguessin enviar per poder preparar les esmenes al projecte de llei.

Vostès han dit que és un projecte complex, i ho és; un projecte que té tres-cents articles, però que en aquests tres-cents articles hi han, sobretot, unes quantes modificacions molt importants que, almenys com a diputats, ens faran pensar molt si realment algunes d'aquestes modificacions són necessàries o no, i de quina manera es podrien millorar, pensant en la realitat de les separacions i els divorcis.

Quan una parella es divorcia i es posa d'acord, no tenim cap problema. És per mi el principi general. El més important i el que preval, o prevaldria, és l'acord entre les dues parts. Per tant, haurien de ser suficientment adultes per pensar que si tenen fills haurien de fer el millor per als fills. Un altre principi és l'interès preferent del menor. Davant d'aquestes dues premisses, si ens trobem amb problemes, que no sé si és el 90 per cent, però és un percentatge molt important, el divorci contenciós, realment els problemes que es troba el jutge o que es troben les parts en el moment del debat són les mesures econòmiques, i la guàrdia i custòdia dels fills. Tota la resta són apunts, però el més important és aquest.

I aquí és on hauríem de treballar tots per millorar aquesta situació de futur. Nosaltres estem d'acord amb el canvi, per entendre'ns –que algú de vostès ha dit–, del vocabulari emprat. No cal parlar de «responsabilitat parental», parlem de «custòdia compartida», que té molt més sentit i que, a més, és el que se sent, el que s'entén, i el que a nivell judicial estan acostumats a parlar. Una altra cosa és si sempre ha de ser custòdia compartida o no. Jo crec que aquí són importants les seves reflexions per poder-les revisar i mirar-les, i en aquest punt els ho agraeixo.

Però jo crec que el projecte de llei es pot perfeccionar, però que té alguns aspectes positius. I els poso un exemple que vostès també han parlat, el de l'ús de l'habitatge familiar. Ha canviat. Ja no és automàtic. I, per tant, Déu n'hi do les situacions que preveu per poder determinar qui ha de ser el que ha d'utilitzar aquest habitatge familiar. A més a més, clarament és temporal. I, per tant, també crec que és important, i que no necessàriament ha de ser per a la persona que tingui o que no tingui la custòdia, sinó segons les necessitats.

Per tant, jo crec que aquest punt, concretament, ha millorat. Altres compareixents que tindrem en aquest

projecte de llei segur que hi estan en contra. Jo també això els ho dic. Hi han posicions, en alguns aspectes, molt confrontades, en el sentit d'uns a favor de mantenir l'automatisme, uns altres absolutament en contra. I, per tant, aquí, els diputats haurem de fer mans i mànigues per saber què és el millor, i, sobretot, conèixer l'experiència, no només de les persones que estan patint això, sinó dels advocats o advocades en exercici que la seva experiència els ha demostrat què és el millor.

Vostès parlen de..., no com diu la llei, «procurar mantenir la responsabilitat parental compartida en la guàrdia i custòdia», sinó com a norma general. Vostès, en el seu document diuen: «Norma general.». Bé, si és norma preferent és diferent que norma general. Jo crec que aquí s'han de tenir en compte molts aspectes, i ens agradin o no s'hi han de tenir. O sigui, el jutge necessita elements. O sigui, jo crec que no haurien d'arribar al jutge. Però si hi arribem, o si hi arriben, és perquè el pare i la mare no s'han posat d'acord. I, si no s'han posat d'acord, és molt difícil trobar la decisió millor. És molt difícil. I, per tant, se li han de posar moltes eines. I s'han de buscar elements per poder defensar una situació o l'altra.

Jo crec que el projecte comença aquest camí, però li falten alguns passos. I és en aquest punt on els agraeixo la seva experiència, els agraeixo els seus plantejaments, i esperem que en el tràmit d'esmenes puguem millorar-lo.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora De Gispert. Ara, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula la senyora Agnès Pardell.

La Sra. Pardell Veà

Gràcies, presidenta. Agraïm l'interès amb què des de l'associació s'ha seguit tot el Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya. Precisament, el títol tercer, que és el referit a la família, és un dels que presenta més novetats al respecte. I, en concret, tot aquell capítol que regula el matrimoni, la seva nul·litat, divorci, separació judicial, amb relació, sobretot, a la custòdia dels fills i les relacions personals entre els progenitors.

També, el nostre grup parlamentari ha seguit les activitats de l'associació, i totes aquelles reunions que hem pogut mantenir, jo crec que han servit –aquest diàleg– per tal que el nostre grup parlamentari pugui estar atent a tot el que serien les seves demandes i veure com aquestes es poden convertir, en el tràmit de ponència, en esmenes. Tot tenint en compte una qüestió que ha plantejat la diputada que m'ha precedit en la paraula, que és que, sobre certes demandes que presenta la seva associació, no hi ha unanimitat. I, per tant, aquí també hem d'escoltar i veure com es poden conciliar aquestes postures, que estan, jo crec, força enfrontades.

Aquesta és la nostra responsabilitat: ser molt conscients de la problemàtica que hi ha, i tenir en compte, al meu entendre, una cosa que el projecte fa, que és atendre al

fil conductor que hi ha en tot el projecte, que és l'interès dels fills. Jo crec que aquí tots estem d'acord en el fet que pel que hem de vetllar és per l'interès dels fills.

I hi ha algunes qüestions que a mi em sembla que han estat destacades en la seva intervenció, i que jo crec que cal valorar en positiu. Per exemple, la potenciació que es fa de la mediació familiar. Aquesta l'han posat de manifest, la seva importància, i jo crec que hem de, també, posar-la en valor, aquesta mediació, com a mitjà, com a instrument, que ha de permetre arribar a un acord entre les dues parts.

Una altra qüestió que a mi també em sembla que l'hem de posar en valor és el pla de parentalitat que es regula. Si bé es poden establir matisacions i segurament millorar el seu text, la seva proposta, sí que crec que el fet que hi hagi un pla de parentalitat és molt important per veure com s'arriba a tenir instruments que permetin una entesa entre les parts.

Pel que fa a l'atribució de la custòdia, és ben cert que aquí s'ha fet una opció d'utilitzar uns determinats termes. Per tant, jo crec que aquí, quan parlem en l'article 233.10 de l'atribució de la custòdia, l'anàlisi d'aquest precepte no es pot fer de forma aïllada, sinó que hem de tenir en compte totes aquelles referències que es fan en altres articles del mateix capítol, per exemple, en l'article 236.17, que parla dels deures dels progenitors. Per tant, hem de fer una lectura, al meu entendre, conjunta; i després de tenir aquesta visió global de tota la temàtica, de la matèria, després podem veure com es poden introduir algunes esmenes que permetin sobretot millorar el text, sempre tenint en compte l'interès dels fills.

I una qüestió que jo crec que també hem de matisar, que és la següent: que no podem pressuposar d'entrada que els jutges no aplicaran el text que sigui aprovat pel Parlament. Jo crec que no ha volgut dir això el compareixent, sinó que cal estar, en aquest sentit, atents, i tenir en compte que aquestes modificacions siguin després aplicades en interès de la seguretat jurídica, i en interès de tots aquells que es veuen obligats a acudir davant l'autoritat judicial.

M'agradaria aquí tenir, doncs, aquesta qüestió més clara, i saber, quan fan aquestes afirmacions, a què s'estan referint en concret. Per la nostra part, res més, i moltes gràcies per la seva..., diguéssim, per l'interès que han posat en la regulació del llibre segon. I estic segura que podem continuar parlant i veure com en el tràmit de la ponència podem millorar el text de la llei.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Pardell. Ara, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula l'illustre diputat senyor Miquel Àngel Estradé.

El Sr. Estradé i Palau

Moltes gràcies, senyora presidenta. Tot i que coneixem perfectament els arguments dels associats que vostès representen, doncs, els agraim que de nou hagin vingut aquí al Parlament, aquesta vegada en seu de comissió,

a exposar-los i a explicar-los, no? A més a més, amb la claredat i l'honestetat amb què ho han fet.

Vostès són conscients que darrere d'aquests articles que han esmentat, que segurament seran dels més polèmics i dels més controvertits, hi ha una gran càrrega emocional. Això nosaltres també ho hem pogut constatar, els diputats. I això, doncs, per una banda, et fa adonar de la importància de la tasca que tenim per endavant, però també et fa posar una mica..., o sigui, et fa estar una mica també, doncs, preocupat, no?, en el sentit que a vegades això pot enterbolir, diríem, la necessitat d'abordar aquesta qüestió amb serenitat. També sabem que de vegades hi ha importants interessos en joc. Això també ho sabem. I, per tant, tot això ho hem de tenir en compte per prendre la millor decisió.

Miri, el nostre grup creu també que la custòdia compartida hauria de ser la solució més comuna, per tres motius bàsics, no? Primera, perquè ambdós cònjuges –o excònjuges– volen seguir tenint la custòdia dels fills, en la majoria de casos; després, perquè els fills, en la seua immensa majoria, volen seguir gaudint dels dos progenitors, i després perquè també en la majoria de casos, en principi, no hi hauria causes objectives que impedeixen la custòdia compartida, perquè un cop separats, doncs, tampoc, diríem, van a residir a llocs que estiguin molt distanciat.

Per tant, en principi, aquesta hauria de ser la solució comuna, més comuna. I nosaltres entenem, també, que la responsabilitat parental compartida –almenys és la valoració que en fem–, doncs, engloba la custòdia compartida, però encara va més enllà; és a dir, abraça la custòdia compartida però encara va més enllà. Per tant, la responsabilitat parental compartida pot ser, podria ser encara més completa que la mateixa custòdia compartida.

Per tant, el que hem de fer és acabar d'aprofundir, doncs, en tots aquests plantejaments que se'ns han fet arribar, i intentar que al final, la solució que s'adopti sigui la més profitosa per als fills; per això també l'interès dels fills aquí és fonamental. Però també hem de tenir en compte una qüestió que nosaltres considerem bàsica, i és que la custòdia compartida, per funcionar, per ser plenament positiva per a tots, requereix també una actitud lleial, perquè, si no, si després, malgrat que el jutge la dictamini, no hi ha una actitud lleial, també podria ser després una font de conflictes. Per tant, aquí cal contemplar, diríem, també, les actituds i els plantejaments que es puguin fer durant tot el procés per part dels dos progenitors.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Estradé. Ara, en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, té la paraula l'honorable senyor Milà.

El Sr. Milà i Solsona

Bé, gràcies. Primer, per agrair-los el rigor i el detall amb què han exposat la seva posició, en un tema que

sabem que és conflictiu i que, com s'ha dit aquí, doncs, hi han molts aspectes emocionals i molt vinculats a les controvèrsies. Sí que vull valorar la feina que vostès han fet com a associació respecte a intentar objectivar. Dintre d'aquest esforç d'objectivació, i per anar de pressa, jo els voldria fer una petició i un comentari, per si pot ajudar en les aportacions posteriors que vostès puguin fer.

La primera és que si ens podrien passar, com ja s'ha dit també per alguna anterior diputada, aquestes propostes últimes que la senyora Cuatrecasas deia al final sobre quins elements haurien de caracteritzar, però amb una petició, amb una petició molt concreta, també: estem fent una llei, no estem fent una sentència per a un cas particular del que escriu el document. I aquí és el repte que tenim nosaltres, no? És a dir, cada u escriu la proposta de redactat en funció de com li ha anat la plaça, no? Allò de dir: cada u explica la fira segons com li ha anat. Però nosaltres hem de trobar un esforç que no coarti la necessària llibertat del jutjador que ha de prendre aquesta decisió però marqui unes pautes.

Ho dic perquè alguns elements dels que ha explicat molt ràpidament crec que poden ser interessants, però s'hauria de trobar aquest element d'objectivació. I poso un exemple, potser segurament terminològic per a l'exposició; en tres o quatre apartats que he anat anotant diu: «La manutenció ha de ser el 50 per cent; les despeses el 50 per cent; les despeses extraordinàries el 50 per cent.» I, després, al final diu –per tant, ja he entès la matisació–: «Bé, en atenció a les càrregues...»

Bé, doncs, d'aquests aspectes, n'hem de tenir cura. Per què? I els ho dic molt clarament, davant d'aquest tema tan polèmic i tan mediàtic. Nosaltres compartim molt el que diuen vostès: no confonguem els aspectes de la custòdia o de la responsabilitat respecte als fills amb els aspectes patrimonials. A vegades correm el risc que darrere de la idea de la custòdia compartida hi hagi qui llegeix el tema en el contrari: «Ara jo era perdedor; gràcies a la custòdia compartida seré guanyador.»

Ja ho sé, que no, però dic que tinguin molt present aquesta reflexió, perquè a vegades sembla el *bálsamo* de Malibrán; és a dir: «Amb la custòdia compartida, fantàstic!, ja no hauré de pagar, ja no hauré de passar...» No, ja ho sé, però els demano precisament que facin un aspecte pedagògic respecte..., mediàticament i a les persones que se'ls apropen. Perquè amb el que vostès expliquen aquí, evidentment no va per aquí, ho trobo molt bé, ho expliquen molt raonadament, amb el tema de l'habitatge, etcètera. Però aquesta no-patrimonialització dels fills en funció del règim de custòdia que no passi a l'extrem contrari, de: «A partir d'aquí, ja no hem de pagar res, ja tothom ha d'assumir-ho.» Per tant, aquest és un aspecte important.

I, segon, una reflexió més terminològica, però que aquesta és natural que la tinguin... Nosaltres com a grup tenim molts dubtes respecte a la confusió terminològica que té aquesta llei, que barreja moltes coses, i una d'elles és aquest aspecte de si parlem de responsabilitat, parlem de custòdia, parlem de potestat. Precisament, per fugir de la idea que vostès assenyalaven, no convertim els fills en un element patrimonial. Ja els diré

que nosaltres, com a grup, intentarem, amb ajuda de bons juristes i de persones que hi entenguin, canviar el concepte..., que el concepte primordial..., crec que el senyor Miquel Àngel Estradé ja ho assenyalava. És a dir, la responsabilitat engloba la custòdia, engloba l'obligació de tutela, però no al revés, perquè, si no, al final... Ja ho dic, això és una reflexió genèrica perquè entenguin la nostra posició com a grup; no és la por de defugir el tema i que s'interpreti malament pels jutges, que després s'hauran d'aprendre el Codi civil de Catalunya, naturalment, i aplicar-lo a Catalunya, sinó entendre que s'ha de posar l'accent en responsabilitat. I la responsabilitat inclou la guàrdia, inclou la custòdia, inclou el fet d'exercir una potestat ineludible, però el que prima és la responsabilitat, no «el meu dret patrimonial a guardar, a custodiar», que, a més, ens sona a vegades a règim penitenciari.

Res més, és a dir, perquè entenguin això, però ja ho comprenc, aquestes confusions hi són, en la redacció del projecte, perquè intenta incorporar aquests elements innovadors, però alhora continuem mantenint una terminologia que, com ha dit algun intervingent, bé, és la clàssica que s'ha estat utilitzant sempre als tribunals. Doncs, bé, aquesta utilització clàssica de la família com a element patriarcal o de domini o de possessió, a nosaltres no ens agrada, i, per tant, intentarem fer el possible per canviar-ho, i crec que aquest canvi conceptual ajudarà al fet que idees com les que vostès proposen, de coresponsabilitat i de compartir, es vagin introduint a la societat.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, señor Milà. Ahora, en nombre del Grupo parlamentario Mixto, tiene la palabra el señor José Domingo.

El Sr. Domingo Domingo

Muchas gracias, señora presidenta. Nuestro grupo, en el debate de totalidad, ya manifestó su voluntad de efectuar la propuesta de modificación del artículo 233.10 –creo recordar que es–, en lo que hace referencia a la custodia compartida, precisamente por lo que ha apuntado el señor Jordi Álvarez, que era el hecho de que la terminología quizá no sea la adecuada, y la confusión que existe entre los conceptos de «responsabilidad parental compartida» igual que «custodia compartida».

Evidentemente, la responsabilidad parental, en cuanto heredera del ya –que empieza a ser anacrónico– concepto de patria potestad, pues incluye los derechos y deberes en relación con los hijos; y la guardia y custodia es una parte concreta de esos derechos y deberes. De ahí que sea conveniente definir y delimitar mejor la redacción actual del Código civil en la fase de proyecto en que se encuentra.

En este sentido, como ya lo manifestamos en el debate a la totalidad, así lo plantearemos en las enmiendas, y en esta línea agradecemos las propuestas que han hecho concretas. Y a lo mejor, pues, siguiendo, al hilo de lo que decía el señor Salvador Milà, pues sería convenien-

te que a lo mejor también nos propusieran concretas redacciones alternativas a la actualmente prevista en el proyecto de ley, al objeto de que pudiéramos contemplar, realmente, el contenido de las palabras.

En este tema –también lo manifesté de una manera tangencial en el debate a la totalidad–, nos preocupa la conflictividad a que puede dar lugar el hecho de que exista una reciente reforma de la Ley 15/2005, de la Ley de separación y divorcio, en la que contempla un régimen nuevo, distinto del que se contempla en el proyecto de ley. De ahí que, a nuestro juicio, sería conveniente que fueran de la mano la regulación estatal y la regulación catalana, puesto que no ha de ser obviado, y quizá a lo mejor sería conveniente introducir alguna disposición adicional al respecto, el hecho de que a lo mejor un régimen específico catalán pueda dar lugar a una conflictividad mayor entre los integrantes de la pareja, de forma que se produzca, pues, la búsqueda del fuero adecuado en función de los intereses.

Y eso nos puede preocupar, y creemos que es un tema que no es menor –que no es menor–, puesto que no..., si estamos viendo esta situación en países, de forma que determinados padres o madres se van a otros países, no puede negarse la posibilidad del fuero adecuado. Y de ahí que sería conveniente una regulación a nuestro juicio completa, íntegra en toda España, sobre esta materia para evitar esta conflictividad.

Por ello, al mismo tiempo que se propone la regulación específica del Código civil, no sería equivocado que el propio Parlamento catalán propusiera la reforma de la Ley del divorcio, a efectos de unificar y coordinar las distintas regulaciones.

Muchas gracias.

La presidenta

Gracias, señor Domingo. Ara els compareixents tenen cinc minuts per respondre. Els prego que se ceneixin al temps en la mesura del possible, i que se'l reparteixin com vulguin. Senyor Álvarez? (*Pausa.*) Doncs, senyor Álvarez.

El Sr. Jordi Álvarez Núñez

Gràcies, senyora presidenta. Senyors i senyores diputades, vejam, és que estem d'acord. El més important aquí és l'interès dels nostres fills i filles, això és el bàsic, l'interès del menor. I per això nosaltres pensem, sense cap mena de dubte, que el principal interès del menor és poder estar igual amb el seu pare que amb la seva mare, si ja ho han estat durant la vida conjugal, tant matrimoni com una parella de fet.

Per aquest motiu nosaltres pensem que el pla de parentalitat és bàsic fixar-lo, i fixar-lo clarament. Per què? Perquè els jutges es puguin cenyir al mandat imperatiu que fixa la llei. Jo, clar, quan hem comentat que els jutges no segueixen això, no és que no segueixin les lleis. Per imperatiu legal ho han de fer, les han de complir. El problema és quan les lleis no són prou clares per fixar, per acotar el marge de decisió del jutge, que el jutge hagi de valorar tots aquests paràmetres que li poden donar a ell la decisió final, la potestat.

Per això, és fonamental acotar el pla de parentalitat; que l'hagi de valorar un jutge. «Senyor jutge, vostè ha de valorar això, això, això, això...» No com actualment, que simplement posa: «La custòdia s'atribuirà en interès del menor.» Llavors, un jutge diu: «Doncs, jo considero que l'interès del menor és aquest.» Ja està, automàticament fixa una guàrdia i custòdia sense passar per altres punts.

Després, pensem..., o sigui que, el que han comentat que tot és un interès econòmic, en això, hi ha molt d'interès econòmic. Mirin, nosaltres, els pares, si volem la guàrdia i custòdia compartida, no guanyem res. O sigui, ho guanyem tenint més els nostres fills i filles. No busquem anul·lar econòmicament la mare dels nostres fills i filles. Tot el contrari, volem compartir la responsabilitat que teníem amb ells.

Han parlat del fet que la custòdia compartida hauria de ser lleial; l'exercici. És cert –és cert. Com podem fer-ho això? Doncs, per això pensem que hi ha els equips psicosocials als jutjats, que facin un seguiment. A altres països ho fan, per què no pas al nostre, no?

El senyor Milà ha comentat que la guàrdia compartida, si l'aconsegüim, pensem: «Oh, hem guanyat!» No, qui guanyen són els nostres fills i filles, eh?, de poder estar amb els seus pares de manera igual.

Hi ha una cosa també que ens xoca molt l'atenció, i que no hem d'oblidar. La guàrdia i custòdia compartida, durant els mesos d'estiu, ja l'exercitem –un, dos mesos. Som perfectament feliços, i no passa res. Per què es pot exercitar durant el període vacacional i la resta de l'any no? Per què no? Per què altres països europeus –es pot mirar en el dret comparat– la guàrdia i custòdia compartida s'atorga? Què passa, que els fills i filles francesos, suecs, italians tenen un plus que no tenen els nostres? O els pares que ens hem ocupat dels nostres fills i filles no tenim també aquest plus que tenen altres pares europeus? No ho entenem.

Algú vol afegir alguna cosa més? (*Pausa.*)

Gràcies, senyores i senyors diputats. Per cert, els farem arribar, si tenen interès, doncs, aquestes matisacions, aquestes noves propostes, per tal que puguin valorar adequadament tots aquests fets.

Gràcies.

La presidenta

Sí, senyor Álvarez, gràcies. Senyor Martos? Senyora Cuatrecasas?

La Sra. Sílvia Cuatrecasas Cuatrecasas

Nosotros consideramos que es muy importante el que quede en la normativa claramente reflejado cómo se va a atribuir la custodia compartida. ¿Por qué este interés en que quede claramente reflejado? Porque realmente, en la práctica judicial, con la losa social, y con la losa que..., la filosofía de que realmente es la madre la que durante muchísimos años se ha ocupado de forma más prioritaria del cuidado de los menores, esa losa que existe; cuesta mucho desde la práctica judicial el poder romper con esa dinámica existente hasta ahora.

En multitud de casos, probando que realmente tanto el padre como la madre tienen una capacidad parental, unas habilidades parentales similares, y que incluso, durante la convivencia, en ocasiones ha sido quizás más el padre que la madre, o por igual, que se han ocupado de los menores, existe una dificultad enorme, en la práctica judicial, en poder demostrar esta implicación y que esta implicación quede reflejada en las sentencias judiciales.

Consideramos, por tanto, que tiene que quedar muy claro que en el momento que se pueden probar esas habilidades parentales, en el momento que los progenitores quieren implicarse por igual en el cuidado de los menores, que los menores además desean –desean– fervientemente seguir con esa implicación de los padres, haya unos mecanismos judiciales que garanticen que esos medios probatorios van a quedar reflejados en las sentencias judiciales.

Creo que es importante determinar que, en muchísimas ocasiones, en sentencias judiciales se determina una custodia monoparental a favor de la madre, con un régimen de visitas muy amplio, que realmente otorga el 50 por ciento del tiempo también al padre, pero hay un miedo escénico en la práctica judicial a reconocer que esta situación de distribución paritaria, equitativa, del tiempo se llame «custodia compartida».

Nosotros abogamos porque, en el momento que realmente quede probado con todos los mecanismos probatorios que sí que existe esta implicación, que hay un plan de parentabilidad correcto y sólido, se llame por su nombre a lo que realmente se está juzgando en la actualidad. Es decir, que si realmente lo más conveniente para los menores es esa implicación al 50 por ciento, quede reflejada de forma clara y no con terminologías ambiguas.

Consideramos también, y creo que es muy importante también determinar que desde nuestra asociación lo que proponemos es que tanto la implicación de los padres sea de una forma paritaria, y al mismo tiempo que haya una proporcionalidad y una equidad también en la contribución económica. En ningún caso consideramos que en el momento que se otorgue la custodia compartida no va a haber pensiones ni va a haber contribuciones. Evidentemente que las va a haber. Nosotros, lo que propugnamos es que sea de una forma proporcional a los ingresos de los progenitores, a los gastos que tienen contraídos y a las cargas de cada uno de ellos, y proporcional a los gastos que tienen contraídos los menores.

Consideramos que realmente habrá una operativa económica distinta, pero sí una corresponsabilidad de los padres de contribuir a los gastos de los menores de una forma distinta, por lo que nosotros proponemos que hubiese un fondo común en el cual, en ese fondo común, de forma proporcional se hicieran frente a los gastos ordinarios de los menores, así como también en proporción a esos ingresos de cada progenitor.

Por tanto...

La presidenta

Señora Cuatrecasas, es que está reiterando argumentos que ya ha vertido en la exposición, y además de manera

reiterada, y estamos una hora por delante del tiempo previsto.

La Sra. Sílvia Cuatrecasas Cuatrecasas

Otro punto importante, y ya para finalizar. Consideramos también esencial la mediación familiar. Y que realmente pudiese acordarse que la mediación familiar fuera algo obligatorio antes de iniciar un procedimiento contencioso. Es decir, que hubiera un mecanismo en el cual se pudiera, previamente al inicio de un procedimiento contencioso, obligar a las partes, al menos, a intentar esa mediación familiar, para conseguir sobre todo acuerdos, que siempre sería más fácil el cumplimiento de los mismos.

La presidenta

Muchas gracias. Gràcies, senyor Martos, senyora Cuatrecasas, senyor Álvarez, per la seva compareixença en aquesta comissió. N'han pres nota els grups parlamentaris, i els donem una salutació ben cordial.

Ara està prevista la compareixença de representants de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals. Jo convidaria també la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual, que també es troben aquí, per la temàtica relacionada... No és exactament el mateix...

Estem fora completament de l'hora, i més aviat per evitar que les persones que es van acumulant i les entitats diferents arribi un moment en què estan massa temps a l'espera, jo pregaria a aquestes dues federacions que vinguin a la Mesa amb nosaltres. *(Pausa.)*

La presidenta

Si us plau, pregariem també a la representació de l'associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars... *(Veus de fons.)* També. Bé, no, sembla que són tres, oi? *(Pausa.)* Perfectament, seguiu... *(Algú diu: «La temàtica no serà exactament la mateixa.»)* No és exactament la mateixa, ja ho sabem. *(Pausa.)* Es pot afegir una altra cadira, tot i que em sembla que la Coordinadora d'Entitats Tutelars són més d'una persona; per tant, serien més cadires. *(Pausa.)* Doncs, si és una persona sola, s'hi pot afegir, si us plau. *(Veus de fons.)* Gràcies, senyora Vilalta. Senyora Vilalta, s'asseu aquí al meu costat, a la meva esquerra... Doncs, donem la benvinguda a aquestes tres entitats, a les quals preguem també, com a la resta de les persones que han comparegut, que se ceneixin en la mesura del possible al temps que està previst per a cadascuna de les intervencions.

Compareixença

d'una representació de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00599/08)

En el primer cas, per la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals, senyor Xavier

Trabado, té la paraula, ja sap que per uns deu minuts. Si pot ser menys serà fins i tot millor per al tràmit sobretot de les preguntes que faran els grups parlamentaris. Té la paraula, senyor Trabado.

El Sr. Xavier Trabado i Farré (president de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals)

Molt bé, moltes gràcies, presidenta. Molt bon dia a tothom, diputats, diputades. Intentarem ser breus i anar pel dret. Bé, la Fecafamm és la federació que aglutina el conjunt d'associacions a Catalunya, on som cinquanta associacions i cinc mil socis, que aglutina familiars i usuaris de persones afectades per malaltia mental. Bé, la veritat és que tenim diversos temes que volíem plantejar, i anirem tractant-los un per un; un potser més extensament que els altres, però no volíem centrar-nos exclusivament en el tema del tractament ambulatori involuntari.

Al primer que farem referència és a l'emancipació, a l'article 211.10, que planteja l'emancipació per a menors, i que considerem que en el cas de persones amb malaltia mental és molt perillós si no es garanteix que algú es fa càrrec de l'assumpció de la tutela de forma immediata, eh?, i que, per tant, entenem que caldria tenir en compte el criteri mèdic a l'hora de considerar l'emancipació. Si no, podem estar en una situació complexa, en què a una persona amb setze anys se li dóna l'emancipació, però, si té algun problema de salut mental, es pot generar una situació complexa si no hi ha un tutelatge de forma immediata. Per tant, entenem que caldria una defensa d'aquests drets.

El següent punt que volia comentar fa relació al tractament mèdic, en concret a l'article 212.1, on entenem que aquest article..., bé, sembla fixar per ordre de preferència les persones que tenen dret a sol·licitar informació en aquesta situació, i s'omet la família, en aquest cas. I entenem que, bé, pot ser rellevant que la família pugui disposar de la informació en el cas de manca de capacitat de la persona que pugui tenir potencialment el problema de salut mental; i entenem que aquest dret a la informació seria necessari per tal de vetllar per la salut de la persona afectada.

Bé, el següent punt fa referència al tractament ambulatori involuntari, que entenc que hi han diferents entitats que s'hi estan pronunciant; per tant, serem breus per no ser excessivament repetitius. Nosaltres considerem, des de la federació, després d'un treball extens amb diferents grups de professionals de l'àmbit sanitari i judicial també, doncs, que el plantejament que es fa d'aquest punt, en concret de l'article 212.2, paràgraf cinquè, és del tot innecessari, eh? Entenem que, bé, el que..., ja ho vam dir així el 2004, quan va haver-hi una iniciativa similar a nivell estatal, i que el que entenem és que el que es necessita és un desenvolupament dels serveis, tant sanitaris com socials, de cara a fer front a aquest tipus de situacions.

La veritat és que és una problemàtica que ens preocupa molt; és a dir, els casos greus, on no hi ha adherència al tractament, són una de les nostres preocupacions fonamentals, i és el que vivim en el dia a dia de les diferents

associacions que tenim en el territori. Per tant, som molt insistents en el desenvolupament i la posada en pràctica d'una forma clara i decidida de tot el que són serveis, com el PSI, i altres serveis que ajudin a apropar-se a la persona afectada i a vincular-la al tractament d'una manera voluntària.

Per tant, entenem que el que ens agradaria, de fet, és no tant que es legisli això, que el que demanem és que s'elimini aquest paràgraf, sinó que, si hi ha alguna legislació, hauria de ser en l'àmbit sanitari, exigint els drets que necessita el ciutadà, els serveis que necessita el ciutadà. Això sí que ho reclamem de forma contundent, i ho hem exposat en diferents ocasions, i ja fa temps que estem demanant l'existència d'una agència catalana de la salut mental que es preocupi per engegar i coordinar tots els serveis necessaris en aquest àmbit.

Per tant, entenem la preocupació dels que esteu legislant de cara a cobrir aquestes mancances, però entenem que la manera d'abordar-les no és tant a través d'una obligatorietat que en altres territoris i en altres països s'ha fet però que tampoc dóna unes conclusions clares d'efectivitat, no? I que entenem que la resolució d'aquesta problemàtica ha de venir per un desplegament decidit i seriós en tot el territori, amb la proximitat que es necessita a la persona afectada i al seu conjunt familiar.

Bé, comentar, simplement, això, que la nostra petició va pel desplegament del PSI i del TMS, amb més intensitat. Se sap que quan això està desplegat es tenen resultats concrets i viables; i, per tant, tenim la prova definitiva. El que necessitem és que els recursos d'aquests serveis estiguin ben dotats i puguin arribar a tot el territori d'una forma clara.

Comentar també, amb relació a això, com a punt jo crec que aporta informació... A Nova York, saben que aquesta legislació es va fer en el seu moment. Cinc anys després d'aquesta legislació es va fer un estudi i les conclusions eren, vaja, que s'atribuïa el benefici que s'havia obtingut bàsicament al fet que s'havien desplegat serveis, eh? I això em sembla molt significatiu. Un país que va posar en marxa ja aquesta legislació, quan fa un estudi al cap de cinc anys d'aplicació d'aquesta pràctica, la conclusió que treu més clara, eh?, amb matisos, evidentment, però la conclusió més clara és que el desplegament dels serveis ha estat el que ha estat definitori a l'hora de resoldre aquesta problemàtica tan rellevant, no? Per tant, nosaltres aquesta és la línia d'actuació que proposem.

Bé, hi han altres temes..., no sé com anem de temps. *(Pausa.)* Tenim encara..., bé, bé, perfecte. Molt bé, aleshores, això és el que fa referència al tractament ambulatori involuntari. Reforçar també l'aspecte que un dels perjudicis clars que hi veiem, en l'existència d'aquest article tal com està proposat, és que reforça l'estigma que ja existeix sobre la salut mental. Vull dir, un dels grans problemes que tenim és l'estigma, que ha condicionat les decisions tant del legislatiu com dels executius en el desplegament i l'existència de serveis. Per tant, això no faria altra cosa que sumar més en aquest aspecte d'estigma, sobre el qual tots estem intentant lluitar; i que, per tant, des d'aquest punt de vista seria un pas enrere important.

Bé, deixant ja els aspectes relacionats amb el TAI, tornem ara a un aspecte vinculat a l'internament, i en concret en el seu article 212.4. Entenem que tal com està redactat el precepte elimina la referència a l'establiment tancat, recollit en la regulació del Codi de família, la qual cosa, doncs, és molt favorable, però considerem que aquest tipus d'establiment hauria d'estar definit, com es fa en altres casos. Per exemple, quan es parla de temes educatius, doncs, es parla d'un centre d'educació especial. Entenem que aquí caldria definir aquest tipus d'establiment per garantir, diguéssim, la bona atenció a la persona, no? I en aquest sentit, doncs, «establiment especialitzat en salut mental» o alguna terminologia que garanteixi el tipus d'establiment que es planteja per a aquest tipus de situacions ens sembla rellevant.

Parlarem ara amb relació al tema de les tuteles, i en concret al seu article 212.17, on s'exposen les excuses per tal de..., bé, de no acceptar una tutela. Aquest tema, tal com està redactat, ens sembla que, bé, queda amb una certa indefensió la mateixa persona afectada. Nosaltres entenem perfectament els drets de les entitats tutelars, però al mateix temps no estem resolent que a la persona que té el problema li donem com a societat una solució. Per tant, o establím l'obligatorietat de l'Administració a posar a disposició, quan sigui necessari, els serveis que necessitin les entitats tutelars, o estem deixant... Una situació que ens passa, el que ens passa avui en dia, és que, bé, hi han moltes persones que queden sense aquesta tutela durant molt temps, amb una situació d'indefensió total. I, per tant, no estem cobrint, amb la proposta actual, aquest problema; no l'estem resolent, i, per tant, entenem que caldria fer alguna modificació en aquest sentit.

Finalment, bé, hi han dos altres punts que volíem comentar, un amb relació a la protecció de la família davant d'una decisió no compartida. En concret, entenem que la llei, en el seu avantprojecte, fa referència a la possibilitat que la informació sigui compartida, i, en canvi, després no en parla, no? I entenem que davant d'una situació... Això es dona sovint, que la família, doncs, entén que ha d'haver-hi un ingrés involuntari, o que ha d'haver-hi..., o que l'alta no es pot donar perquè la persona encara no està, diguéssim, en les condicions que s'entenen... No hi ha cap reglamentació que doni la possibilitat de discutir aquestes decisions, eh? I molt sovint ens trobem amb situacions on la mateixa persona afectada i la família es troben en una situació d'indefensió amb relació també a aquest tipus de situacions, i entenem que algun mecanisme que els permetés a la família i a la persona afectada el fet de recórrer d'alguna manera en aquest tipus de situacions, doncs, també seria un dret a tenir en compte.

I, finalment, comentar només el tema de la figura de l'assistent, eh?, que és una figura nova que incorpora la proposta de Codi civil, que em sembla una figura molt interessant. Hi ha una certa preocupació quant al desplegament i la concreció d'aquesta figura, però, en tant que és una figura que permet donar un cert suport, sense limitar del tot determinada autonomia, doncs, ens sembla súper apropiada, no?, d'alguna manera.

I bé, en ares de la brevetat, jo crec que hem posat sobre la taula una mica tots els temes que teníem pendants.

Tenim dos documents que us farem arribar, si ho considereu oportú; algun d'ells ja us l'havíem fet arribar, però, com que tractem diferents punts, més enllà del TAI, doncs, si ho considereu oportú, també estem a la vostra disposició per fer-vos-el arribar.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Trabado.

Compareixença

d'una representació de l'associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars amb relació al Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00602/08)

Ara, seguint l'ordre que estava previst inicialment, i ja que estem tots a la Mesa, donaríem la paraula a la senyora Dolors Vilalta, presidenta de la Coordinadora d'Entitats Tutelars, per seguir l'ordre que estava previst. I també ja sap que té, primer, la benvinguda a aquesta comissió, i, en segon lloc, deu minuts per poder establir la seva posició.

La Sra. Dolors Vilalta i Fossas (presidenta de Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars)

Bé, en primer lloc, doncs, donar les gràcies per poder venir a aquesta comissió a exposar els suggeriments o observacions que hem fet nosaltres quant al títol segon, referent a les institucions de protecció a la persona. I dir que la Coordinadora Tutelar, doncs, engloba en l'actualitat dinou entitats tutelars, i que ve a donar suport o tutela a un nombre aproximat de 1.103 persones; no és un número tancat perquè, evidentment, doncs, les coses fluctuen.

Dit això, nosaltres, doncs, volíem fer una relació de les alegacions i suggeriments que hem fet, i hem portat un document en el qual hem seguit la següent sistemàtica. Una, hem transcrit els articles respecte dels quals fèiem observacions o suggeriments. Proposàvem una relació alternativa i argumentàvem el perquè d'aquest canvi proposat. Aquí, en total hi han unes vint esmenes, o uns vint suggeriments. L'únic, que jo breument els relacionaria i faria un breu comentari a ells.

En primer lloc, entenem que en el projecte, doncs, es parla de l'obligatorietat de portar dictàmens o informes de professionals quan es faci alguna petició davant l'autoritat judicial. Nosaltres sollicitem l'eliminació d'aquesta obligatorietat, en tant, doncs, que des del mateix òrgan judicial ja es demana aquest suport de professionals adients, i la qual cosa només redunda en contra del tutelat, que ha de pagar dues vegades el mateix servei.

En segon lloc, entenem que quan hi ha un apoderat, però que posteriorment es nomena un tutor, doncs, no s'haurien de mantenir els poders, sinó que s'haurien d'extingir per evitar conflictes d'interessos o de competència entre aquestes dues figures. També aquí es parla

del fet que quan es faci una manifestació de voluntat per les persones, quant a qui volem que, en el cas que es perdi la capacitat, ens tutelí i tingui cura de nosaltres, parla que es faci la inscripció en el Registre Civil. Dir, doncs, que la legislació concreta del Registre Civil no preveu la inscripció de manifestacions de voluntat, i, per tant, proposem l'eliminació d'aquest punt.

També, quan parlem de les delacions voluntàries, es parla d'un termini que en alguns llocs ens sembla correcte, com és l'article 222.3, que diu que «no seran vàlides les delacions voluntàries que es facin quan s'hagi iniciat el procés jurídic o bé quan el ministeri fiscal hagi iniciat les diligències preparatòries»; però, en canvi, en l'article 222.8, aquest termini es fixa en un any. Entenem que aquest termini, doncs, s'ha d'unificar i establir el mateix que estableix el 222.3.

Quant a l'article 222.9, que parla de l'ordre de prelació, en tot cas, s'hi hauria d'incloure l'apoderat, ja que aquesta figura, doncs, la tenim regulada aquí, i l'entitat pública i entitats privades d'una forma clara i concreta.

Al parlar del nomenament d'administrador patrimonial, s'hauria de determinar què s'entén perquè el patrimoni de la persona assoleixi una importància considerable. Entenem que aquesta importància ha de ser considerable, i a més la seva administració ha de ser complexa. Però ho hauria de determinar l'àmbit d'aquest concepte.

Quant a l'article 222.42, al parlar de l'autorització judicial per a actes de disponibilitat, s'hauria d'incloure l'acceptació d'herència sense benefici d'inventari. I en el termini de rendició final de comptes, que s'estableix un termini de sis mesos, aquests sis mesos els considerem excessius, considerant suficient dos mesos, prorrogables per dos mesos més, si entenem que, a més, la rendició final de comptes també es dona en el moment de la mort de la persona que està sotmesa a tutela. Per tant, se'ns «solaparien» aquí dos períodes: el període de la rendició final de comptes, i el període que hi ha per a la liquidació, en el seu cas, de l'impost de successions.

Considerem que les sentències de constitució de la curatela i els nomenaments del defensor judicial no només han de determinar l'àmbit d'actuació sinó els actes en els quals han d'actuar o han de complementar la persona afectada. Quan es parla del defensor judicial, potser trobem a faltar que es posi clarament que el defensor judicial es nomenarà també mentre s'insti el procés sobre la capacitat de la persona, tant en la tutela com en la curatela. Si, a més, entenem que aquests processos, doncs, vénen a ser d'un termini mínim entre set, vuit mesos, i això provocaria que la persona, si no es fes aquest nomenament amb unes actuacions concretes, pogués estar desemparada.

Quant a la figura de l'assistent, sento discrepar una mica amb l'exposició que s'ha fet abans, perquè nosaltres entenem que, més que solucionar, ve a fer com una confusió entre les figures que ja existeixen. Estem parlant d'un apoderat, estem parlant d'un tutor, d'un curador, la qual cosa, l'assistent, pensem, doncs, que no seria adequat en el cas concret de què parlem, de les persones que perdin la capacitat, perquè és que, si no perden la capacitat i són suficientment capaços, no necessiten un

assistent. Potser aquest assistent, d'alguna manera, ens recorda el cuidador, i aquí potser seria més adequat fer un contracte de prestació de serveis, que no iniciar un procediment judicial, que l'únic que faríem seria col·lapsar encara més l'Administració judicial.

Per últim, volem fer un comentari, un èmfasi especial a l'article 222.16, en què parla d'exclusió per conflicte d'interessos. Aquí, actualment, en l'actual Codi de família, es manifesta que hi ha conflicte d'interessos quan hi ha una relació laboral amb el tutelat. En això no hi tenim cap dubte ningú, perquè s'ha d'evitar, doncs, que hi hagin abusos des del punt de vista d'explotació econòmica. Però que es proposi que el conflicte d'interessos es donarà quan hi hagi una relació assistencial o de serveis amb la persona tutelada ens sembla excessiu. Ens sembla limitar l'activitat de les mateixes entitats, les quals no hem d'oblidar que fan una funció social, i, per tant... Hi han d'haver uns controls d'una bona actuació, però no s'ha de, entenem, fer aquesta limitació dràstica quant al tema de serveis residencials o assistencials, si a més considerem que el tutor té l'obligació de donar aliments, en el seu sentit ampli, a les persones tutelades.

Aquest article el lliguem amb la guarda de fet, que la guarda de fet, actualment, en el vigent Codi de família, parla que «és el que tindrà cura de la persona». En canvi, en aquest projecte, es parla del fet que se li podran donar funcions tutelars, però funcions tutelars, també, a través d'un procediment de jurisdicció voluntària, amb el qual anem incrementant els procediments que recauen sobre una persona, perquè en aquest supòsit, diu: «Quan el tutor, en tot cas, ho sol·liciti.» Per tant, primer, haurà d'haver fet un procediment quant a nomenament de tutor, i després un altre procediment quant al fet que es donin o no funcions tutelars als guardadors de fet.

Entenem que la regulació que hi ha actualment quant a la guarda de fet és correcta, perquè entenem que només ha de tenir cura de la persona, i que el que sí s'ha de fer és donar les funcions tutelars en el seu sentit ampli a les entitats, privades o públiques, que existeixin. Per tant, entenem que aquest article, el 222.16, de totes maneres, s'ha d'eliminar en la seva integritat, o dir que sí, que quan hi hagi un conflicte d'interessos, doncs, ja es buscaran les solucions o s'aplicaran les solucions que el mateix projecte estableix.

Perquè és curiós que aquesta exclusió només s'aplica per a la figura de la tutela. En canvi, amb les altres figures que hi poden haver dintre de l'àmbit de protecció de la persona, ningú reconeix que hi pugui haver aquesta prohibició. Per tant, entenem que si hi ha un conflicte d'interessos, si hi han desacords amb la persona sotmesa a tutela, la llei ja preveu quins mecanismes s'han d'aplicar per solucionar-les. Però reiterem, doncs, l'eliminació d'aquest 222.16.

Amb tot, nosaltres els deixarem el document aquí, en què aquestes observacions o suggeriments, doncs, els hem argumentat d'una manera més àmplia. I reiterar les gràcies per haver-nos donat l'oportunitat d'explicar els nostres punts respecte a aquest projecte.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Vilalta. Justament li anava a dir si tenien la documentació per deixar a la comissió; doncs, en farem repartiment, com s'escau.

Compareixença

d'una representació de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00597/08)

Ara donem la paraula a la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual. També els donem la benvinguda, al senyor Xavier Masllorens i al senyor Josep Tresserres. No sé si es repartiran el temps previst... *(Pausa.)* Doncs, comencem pel senyor Xavier Masllorens, sí? Doncs, té la paraula, senyor Masllorens.

El Sr. Xavier Masllorens (director general de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual)

Moltes gràcies, senyora presidenta. I gràcies, senyors diputats i diputades, per haver-nos atès en la nostra petició de compareixença, atès que voldríem parlar en temes de matèria de capacitat de persones i d'institucions tutelars. L'APPS és la federació catalana que aplega 260 entitats, i que estan donant atenció, aquestes entitats, a unes 25.000 persones, de les 40.100 amb discapacitat intel·lectual que hi havia registrades a Catalunya l'1 de gener del 2008, que és l'última dada de què tenim constància.

Nosaltres voldríem assenyalar bastantes coses, que els donarem per escrit –demà mateix els ho farem arribar; demà divendres al migdia–, però voldríem assenyalar especialment tres aspectes perquè els tinguin en compte en tot el redactat de tot l'articulat.

El primer és un tema semàntic, però un tema semàntic que ens sembla important, i és que l'avantprojecte de llei utilitza la terminologia emprada fins ara, i, en canvi, no té en compte, doncs, temes com la Convenció dels drets de les persones amb discapacitat, que es va signar a Nova York el 2005, i que va ser aprovada per l'Estat espanyol el 2006. Per tant, temes com aquest ens semblen importants, i importants, sobretot, perquè el terme concret d'incapacitació judicial té avui, en la nostra societat, un caràcter o un contingut pejoratiu, que hauríem de substituir. I nosaltres fins i tot els donem el suggeriment que sigui per un terme més neutre, com podria ser, per exemple, la «persona amb capacitat regulada», per tant, no diu una persona «incapacitada» sinó «persona amb capacitat regulada», o bé «persona discapacitada reconeguda judicialment». Aquest seria el primer terme, i n'hi ha d'altres que ens agradaria que revisessin i els ho exposem en el nostre escrit.

El segon són dues eliminacions que faríem en ares de simplificar una mica aquests aspectes, sense..., i a treure possibles confusions que pugui haver-hi. Un és en l'article 222.1, quan diu que: «No cal posar en tutela

les persones majors d'edat que per causa d'una malaltia o deficiència persistent, de caràcter físic o psíquic, no poden governar-se per si mateixes, si a aquest efecte han nomenat en l'escriptura pública un apoderat.» És a dir, aquesta substitució ens sembla insòlita jurídicament, i demanaríem eliminar aquesta previsió de si han demanat o no apoderat.

I la segona, que ja veiem que no hi ha un consens absolut, i és normal, és la de la figura de l'assistent com a institució de guarda. Entenem també que s'hauria d'eliminar, que s'hauria de..., substituir no, perquè no cal, ja hi ha la figura de la curatela, moltes altres, com han dit abans els membres de les altres institucions. Però aquí es regula l'assistència, però, en canvi, no defineix ni quan ni com s'ha de fer aquesta assistència. Per tant, entenem i proposem que se suprimeixi d'entrada aquesta institució de l'assistent, que no ve més que a donar més complexitat al tema.

I el tercer tema que ens sembla important és no fer excessivament complexes les relacions amb la tutela de les persones jurídiques, és a dir, amb les entitats tutelars, perquè hi ha coses que són una mica, al nostre entendre, dubtoses, fins i tot. I una és que es limita injustificadament l'àmbit d'actuació de la personalitat jurídica d'aquestes institucions. En segon lloc, que hi ha una confusió en el règim laboral de les persones que desenvolupen tasques de cura personal. Hi ha una confusió també en el fet de singularitzar les persones concretes com a responsables de la tutela. Quan es dona la tutela a una institució tutelar entenem que no s'està donant a una persona física, i, per tant, el fet d'haver de donar obligatòriament el nom d'aquesta persona física el que fa és fer més complex el procés sense afegir cap mena de garantia, perquè la garantia l'ha de donar l'entitat jurídica, no la persona física que té una relació laboral amb aquesta entitat. I també es fa més complexa la relació amb entitats tutelars en altres punts que els expliquem a continuació, en l'escrit que fem.

Llavors, jo passo la paraula al senyor Josep Tresserres, que ha treballat amb un equip de juristes aquests temes, perquè els pugui explicar més detalladament algun d'aquests aspectes.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Masllorens. Doncs, té la paraula el senyor Tresserres.

El Sr. Josep Tresserres (vocal de la Comissió Sectorial de Tutela de la Junta Directiva de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual)

Bé, bon dia a tothom, i gràcies per haver-nos convidat. Jo insistiré en alguns aspectes molt més puntuals. En el tema de l'assistent i això, ja els posem a l'escrit que creiem que entra en una contradicció, fins i tot amb l'exposició de motius del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, que allà parla de l'assistent, eminentment parlant de l'àmbit de la salut, no tant en temes de capacitat o incapacitació de persones, sinó que llegint a fons l'exposició de motius d'aquesta regulació... Bé, i crec que a més a més amb el tema de..., hi ha també la incapacitació relativa de les persones, que podria donar

cabuda a les persones que realment estiguin incurses en això.

Un altre punt que creiem que s'ha de modificar. L'article 221.5 i 6 parla de mesures de control, fixant quantitats, etcètera, que creiem que això el que fa és fer molt més feixuc l'exercici de la tutela, i, a més a més, encaixa d'una manera entenem que..., al mateix tutelat, el fet que s'hagin de demanar peritatges externs als que ja actualment es demanen judicialment. Entenem que l'article 222.42 i 43, on hi ha les autoritzacions judicials que cal demanar, en aquests moments ja preveuen aquests peritatges externs quan es demanen.

Un altre punt és referent a les mesures dels òrgans de control de tutela. En tot l'avantprojecte desapareix el consell de tutela. I, en canvi, en l'article 222.4 i en algun altre article es fa referència a uns òrgans de supervisió, i no els regula en cap moment, sinó que senzillament diu que es nomenaran òrgans de supervisió. Amb la qual cosa creiem que és una contradicció que d'alguna manera s'hauria de regular. O es regulen els òrgans de supervisió o se li aplica la normativa del consell de tutela, sense que acabi de desaparèixer d'alguna manera. Però això ha de... Perquè, si no, serà molt feixuc, perquè ningú sabrà com aquests òrgans de control funcionen.

En l'article 222.9.3, quan parla de l'ordre de delació, parla que, quan no és una delació voluntària sinó que hi ha contradicció amb la mateixa família, s'establirà un procediment de mediació. Entenem que ja és bo que hi sigui, el procediment de mediació, però seria convenient que es regulés el temps que ha de durar el procediment de mediació, perquè, si no, la persona incursa en incapacitat quedarà indefensa. I, a més a més, que en el moment en què s'inicia un procediment de mediació es puguin dictar unes mesures cautelars amb un tutor provisional, o la mesura que es cregui convenient perquè la persona estigui protegida, perquè això no queda regulat.

L'article 222.10 parla..., el títol és «Tutela de germans». I llavors diu que l'autoritat judicial preferirà el tutor de germans al mateix tutor. Entenem que aquí s'hauria d'ampliar. No és estrany actualment que, en persones amb discapacitat, els pares o les mares facin un procés de demència, també incorrin en procediments d'incapacitat, i entenem que aquí simplement s'hauria de modificar el títol i dir com a mínim «tutela de membres d'una mateixa unitat familiar o d'una mateixa família», perquè, si no, ens trobarem que el legislador només podrà nomenar tutor dels mateixos germans però no estarà contemplat en el codi, i entenem que...

Un punt en què sí que..., i aquí insistim en el que ja ha dit en Xavier, en el 222.15, relatiu a la tutela de persones jurídiques, quan parla que: «La persona jurídica ha d'assignar una o més persones perquè s'encarreguin de la cura personal de la persona posada en tutela i comunicar-ho a l'autoritat judicial.» Entenem que tots els arguments que ha dit en Xavier de dir..., atempta contra el principi d'autonomia organitzativa que regula el llibre tercer del Codi civil de les persones jurídiques, perquè, evidentment, les entitats són col·legials, i evidentment..., i farà feixuga, molt feixuga, la nostra relació amb l'Administració de justícia.

Perquè, a més a més, dintre del món social, hi ha mobilitat, els treballadors canvien, amb la qual cosa hauríem d'anar comunicant cada dos per tres dient: «Aquest treballador ja no treballa; ara, per tant, en tenim un altre.» Etcètera. Això els ho donarem molt per extens, perquè entenem que entrem en una contradicció amb la ingerència de l'organització de la mateixa entitat; que al final és l'òrgan col·legiat el que té la tutela de la persona. I evidentment amb els treballadors, i, a més a més, la tutela és..., s'exerceix entre totes les persones que treballen a l'entitat.

També hem de fer esment de l'article 222.15.5, relatiu a l'exercici de la tutela per l'entitat pública competent. Aquí, hi han dos articles d'aquest avantprojecte que parlen d'una entitat pública competent. Però no la regula enlloc, ni diu qui és, ni qui serà, ni qui deixarà de ser, etcètera. Aleshores, de dir: o és un lapsus, o es pretén crear una entitat pública, però, si es pretén crear, s'hauria de dir en l'articulat que es crearà, d'alguna manera. I, si no, ja hi ha la Comissió de Tuteles o d'Assessorament i Supervisió d'Entitats sense ànim de lucre, que ja fa unes certes funcions, si més no, d'aquestes.

I, a més a més, a l'article 222.9.4 hi ha una contradicció, perquè parla, a l'hora de parlar d'excuses, diu: «L'entitat pública s'excusarà.» I a continuació diu: «Les entitats públiques i privades es poden excusar.» I a continuació diu: «I es designarà l'entitat pública.» Si han dit que s'ha excusat abans i se la torna a anomenar, vull dir, amb la qual cosa... Les dues vegades que s'anomena, una és amb contradicció, a més a més. Llavors, creiem que és un aspecte que crearà molta, molta confusió, i va una miqueta..., és diferent del model tutelar que s'està treballant dintre de la mateixa administració d'Acció Social i Ciutadania, etcètera.

L'article 222.30, que també demana auditories sobre els béns dels incapaços. Aquí, vull dir, una auditoria externa entenem que es pot..., no està perquè..., però hem de tindre en compte que això, moltes persones tenen molt de patrimoni però no tenen la liquiditat per poder pagar. Aleshores, de dir: en el moment que demanem sempre peritatges externs estem gravant la liquiditat de la persona, perquè el seu patrimoni en principi el té però no el podrà utilitzar. Aleshores, això ho hem de tindre en compte, que pot anar en contra.

I, ja per acabar, hi ha l'article 223.6 de l'avantprojecte, que es refereix a un tema de la curatela, i entenem que aquest article s'hauria de suprimir perquè hi ha una contradicció, eh?, entenem que hi ha una contradicció. Perquè diu: «La sentència d'incapacitació pot conferir al curador funcions d'administració ordinària del patrimoni de la persona protegida.» I a continuació diu: «Sense perjudici de les facultats d'aquesta» –s'entén, de la persona protegida– «per realitzar els actes d'aquesta naturalesa per ella mateixa.» Si els realitza per ella mateixa, evidentment el curador no entenem quina és la funció que hi farà, aquí. Amb la qual cosa, ja la curatela és prou difícil, i amb aquesta contradicció d'aquest article en concret tampoc no té massa sentit, o hauria de desaparèixer.

I ja amb això...

La presidenta

Gràcies, senyor Tresserres. Clos el tràmit de les explicacions, començaríem el de la intervenció dels grups parlamentaris. Jo preguntaria als representants dels grups que se ceneixin a preguntes concretes. Tothom se sent molt benvingut en aquesta comissió; per tant, no reiterem els agraïments que estan aquí, perquè estem molt agraïts tots plegats, i ho dic en nom de tota la comissió.

Preguntes concretes. Honorable senyora De Gispert, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

La Sra. De Gispert i Català

Molt bé, moltes gràcies, presidenta. I no saludo ni tan sols les persones que han vingut; ja es donen per saludades.

Respecte al tractament ambulatori involuntari, no sé si el senyor Trabado ha estat en les primeres compareixences, però si hi ha estat ja ha sentit quina era l'opinió dels grups, i concretament l'opinió de Convergència i Unió, i, per tant, no m'estenc. Sí que ha fet alguna apreciació respecte a l'emancipació per a menors que val la pena tenir-la en compte, i que interessa molt que aquest document pugui estar amb nosaltres, perquè el que sí tenim és sobre el TAI, però no sobre això.

Respecte a la coordinadora tutelar i a la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual, tot i no ser el mateix el que han dit, s'assemblen molt, els aspectes que han tractat. I, per tant, en parlaré, concretament de tres. Un, l'eliminació que vostès propugnen, no l'anterior compareixent, de la figura de l'assistent, perquè suposo que es considera innecessària i que, a més a més, ja hi ha una inflació d'institucions tutelars. Potser si el posem i en traiem una, molt bé; però si en posem una més simplement per posar-la, doncs, jo crec que l'hauríem de suprimir. Però, a més a més, m'interessaria..., em sembla que és el senyor Tresserres que ha dit que aquesta figura havia, o semblava que sortia d'una legislació corresponent al món sanitari, i que potser allà sí que tenia sentit, i, en canvi, aquí no. No ho sé, m'agradaria que m'ho aclarís.

Després, el tema que sobretot la coordinadora, però vostès també..., han fet èmfasi especial en l'article corresponent a l'exclusió per conflicte d'interessos. Jo crec que realment tenen raó. I a mi el que sí que m'agradaria és saber si l'actual article del Codi de família, el 186, és suficient; perquè, si és suficient, potser no caldria ampliar aquest article, el contingut d'aquest article, precisament amb la petició de totes aquestes auditories o informes, quan resulta... No, això és una altra cosa; el conflicte d'interessos, quan queda clar en l'actualitat que la situació que avui regula ja és suficient. Crec que és un tema important i que s'ha de tenir en compte.

I després, respecte a la petició d'auditories i d'informes tècnics, penso que en la pràctica..., i això també m'agradaria que vostès m'ho confirmessin. Si l'autoritat judicial ja ho demana, realment no fem dues auditories, no fem dos informes, perquè ja, si no, s'hauria de pagar dues vegades. Per tant, també m'agradaria que això m'ho diguessin.

I, finalment, si consideren que el consell de tutela s'ha de mantenir. Ha desaparegut. Realment, es parla, com diuen vostès, d'altres òrgans de control. No sabem qui són. Si és el consell de tutela, mantenim-lo; si no serveix per a res, voldria que m'ho diguessin. La seva experiència en aquests anys és important per conèixer-la.

La presidenta

Gràcies, senyora De Gispert. Ara, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula la il·lustre diputada senyora Agnès Pardell.

La Sra. Pardell Veà

Gràcies, presidenta. Bé, tots els membres que estan a la Mesa en representació de les diferents entitats, jo crec que podria qualificar que són ja vells coneguts, perquè han mostrat en tot moment l'interès, des de l'avantprojecte de llei fins al projecte actual, que ha despertat per a les seves entitats la regulació que es plantejava. Aquí tenim l'avantatge, podríem dir, que totes les seves intervencions han quedat gravades. Per tant, tindrem oportunitat de fer una lectura molt acurada dels seus plantejaments. I, a més a més, si ens faciliten, com han dit, alguna de les associacions presents, la documentació, no hi ha cap dubte que això ens servirà per poder veure com i de quina manera es poden atendre aquestes en el moment de la presentació de les esmenes.

Un agraïment especial a l'associació Coordinadora Catalana d'Entitats Tutelars, perquè ja es va avançar i ja ens va donar un text en què, podríem dir, estan pràcticament redactades les esmenes. He tingut l'oportunitat de reunir-me amb els representants de l'associació, les representants de l'associació; i, per tant, jo crec que aquest és un tema que ja hem debatut amb molta claredat i amb molt interès totes aquelles qüestions que ens han posat de manifest en la seva compareixença.

Jo crec que, en el fons, hi ha una qüestió que seria comuna a totes les intervencions que s'han plantejat, i que és la gran responsabilitat que tenim els ponents d'aquesta llei, que és trobar l'equilibri entre el que seria un major intervencionisme, en aquest cas reflectit en la llei en moltes d'aquestes qüestions, un major intervencionisme, ja sigui judicial o ja sigui de caràcter administratiu, a través de les diferents figures que es creen, i el respecte tant pel que fa al dret de les persones, el dret de les famílies, i també l'innecessari que en molts casos pot ser aquest major intervencionisme. Per tant, jo crec que hem de trobar aquest equilibri.

El dia que es va presentar el projecte ja es va posar de manifest que una de les crítiques que se li adreçava a aquest era: «És molt intervencionista, aquest projecte.» Jo ho comparteixo, però només en part, perquè crec que hem de trobar aquest equilibri entre la necessitat d'intervenció en molts casos i el respecte al treball que estan fent les associacions, als drets que tenen les persones, i també les famílies. I, en qualsevol cas, posar-los de manifest que aquesta major intervenció es fa amb la voluntat de facilitar i garantir el dret de tots aquells que es veuen afectats, podríem dir, per aquesta regulació.

El nostre compromís i els nostres deures, després de les seves intervencions... Deures en el sentit que n'hem pres bona nota, d'aquests, i són molts els temes que caldrà revisar, i caldrà tenir cura de la seva experiència, i, per tant, posar-los, diguéssim, en valor i en qüestió.

Moltes gràcies, i res més per la nostra part.

La presidenta

Gràcies, senyora Pardell. Ara, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula el senyor Miquel Àngel Estradé.

El Sr. Estradé i Palau

Moltes gràcies, senyora presidenta. Jo volia fer només una observació i una pregunta, però, com que ja han estat fetes per les dues persones que m'han precedit, doncs, i per tal d'economitzar el temps, no les faré. En tot cas, només acabaré la meua intervenció dient que molts dels arguments que han exposat aquí ja els coneixíem, però que és bo reiterar-los i que, per tant, n'hem pres bona nota, i segur que contribuiran a millorar i a modificar la llei en un sentit positiu.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Estradé. Ara, en nom del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, té la paraula el senyor Milà.

El Sr. Milà i Solsona

Sí, moltes gràcies, senyora presidenta. Només demanar dos aclariments, un, perquè no he estat a temps de seguir l'argument. No sé si ha fet referència el primer dels intervinents a quelcom relatiu al 212.1 amb relació al tema de les persones amb incapacitat. Simplement, en tot cas, miraré la transcripció. Em sembla que una de les referències al principi que no he tingut temps d'anotar era quelcom..., és el dret a la informació sobre la salut; si hi havia alguna referència a això, si me la podrien resumir.

I, després, demanar-los una reflexió més a fons sobre a veure si podríem trobar un punt intermedi en un tema que sí que ens preocupa especialment a nosaltres. És aquest que vostès diuen: «Escolta, per què se'ns obliga a notificar el nom d'una o més persones en el cas que la tutela sigui conferida a una associació, a una persona jurídica, doncs, si això forma part de l'autonomia organitzativa, etcètera?» Jo crec que aquest tema l'hauríem de treballar i meditar més i, en tot cas, trobar un punt d'acord. Però jo entenc que aquí el sentit del que el projecte vol no és tant una qüestió burocràtica de quin personal té adscrit, sinó que, com que estem parlant de relacions personals, i de temes tan sensibles com els drets de persones amb limitacions..., o regulades, o capacitats regulades, jo entenc que hauríem de trobar una possibilitat que al final hi pugui haver una persona, que pot ser el president, pot ser el gerent, pot ser qui sigui, el que es responsabilitza del que li està passant a aquella persona, per no caure...

Jo entenc la seva preocupació, però, vull dir, també entenc la preocupació que hem de tenir, els legisladors, de dir: «Bé, aquí ningú sap res.» Miri, escolti'm, potser sí que amb l'administració dels comptes de l'apartat tres de l'estació de metro de Gran Via, vés a saber qui, per què ho hem de dir. Però quan hi ha una persona, no n'hi ha prou de dir: «No, no, miri, això és una SA, que a més està fundada per una fundació, que a més té la seu a Nova York, i vés a saber qui.» Aquí ningú n'és responsable.

Jo crec que potser aquest tema m'agradaria que vostès el treballessin més, perquè entenc que no es tracta de dir quina és l'última persona que l'està portant al llit cada dia, sinó al final estem parlant de persones a persones, i algú ha de dir: «No, no, escolta, el que li passa a aquesta persona, jo o el meu equip format per quatre persones» –perquè diu persona o persones– «al final som els últims responsables.» Sigui el director gerent o sigui la persona encarregada d'aquests temes. Aquest és un tema que a mi m'interessa molt.

I també dir-los que entenc perfectament el tema de la qüestió de l'assistent, i jo prendria nota, i no sé si hauré de posar-ho en aquesta llei o no, que seria més propi d'un contracte d'assistència i serveis. A més, últimament ja n'estem veient; jo mateix personalment n'he vist: la persona que diu la llei que està capaç, i busca una persona que diu: «Escolta, m'ajudaràs tot el dia.» Llavors, jo crec que sí que tenen molta raó de dir-ho, i més quan ara, repassant-ho, veia que, a més, deia que després és una persona capaç a la qual l'assistent li pot demanar la nul·litat dels actes que hagi realitzat durant quatre anys. Realment, crec que tenen tota la raó que això és una barrija-barreja amb la tutela i amb la incapacitat, perquè, si és una persona capacitada que pot nomenar qui vol perquè l'ajudi, com és que aquesta persona que l'ajuda pot anar-li a demanar la nul·litat? Per tant, trobo encertat això, i només, potser, caldria veure si el tipus de normativa que tenim, que és de Codi civil, podria fer alguna referència a l'existència d'aquests contractes on tan sols no val la pena.

Bé, tota la resta, com que tenim la documentació que ens han facilitat, anirà molt bé per a les esmenes.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. Ara les entitats compareixents tenen el seu torn de resposta a aquelles qüestions en què se sentin alludits. I, per tant, començaríem de la mateixa manera que ho hem fet. El senyor Trabado té la paraula.

El Sr. Xavier Trabado i Farré

Molt bé, sí, doncs, faig referència només a l'aclariment sobre el 212.1, que és el que fa referència a la informació. L'article diu que la informació es pot donar directament a la persona afectada, sempre que tingui suficient capacitat, o –afegeix– a la persona designada en el document de voluntats anticipades, l'assistent legalment designat, el representant legal o les persones que tinguin assumida la guarda de fets, ja sigui ocasionalment o de manera estable. El que dèiem, d'alguna

manera, és que, bé, amb persones amb malaltia mental, aquesta situació es pot donar, i que no s'incorpora la possibilitat que la família rebí la informació en cas que s'identifiqui que la persona afectada, com diu l'article, no té suficient capacitat per rebre-la. *(Veus de fons.)* Exactament, correcte.

La presidenta

Gràcies, senyor Trabado. Senyora Vilalta?

La Sra. Dolors Vilalta i Fossas

Bé, amb relació al que demanava la senyora Gispert que si l'actual legislació, l'article actual, el 186, del Codi de família és el correcte, nosaltres aquí en el document que els deixarem hem fet una redacció alternativa, però que només parla que hi haurà exclusió quan hi hagi una relació laboral. Punt. Ni anàlogues, ni semblants, perquè l'únic que aporten aquests conceptes indeterminats és, doncs, confusió.

I, pel que fa al tema dels informes per duplicat, sí que és cert que cada vegada més els òrgans judicials, quan es tramita un procediment sobre la capacitat de les persones o es demana autorització per fer un acte de disponibilitat del seu patrimoni, demana informes. Però designa ell mateix el pèrit. Perquè, és clar, el que es porti en la petició prèvia és un professional de part i, per tant, doncs, és creïble o no. Amb la qual cosa ens trobem que es dupliquen els informes o els dictàmens corresponents.

La presidenta

Gràcies, senyora Vilalta. Senyor Masllorens, senyor Tresserres, volen respondre alguna cosa?

El Sr. Josep Tresserres

Sí, la senyora Gispert. Jo al que em referia era a la: «Recomendación número R-99.4 del Comité de Ministros a los estados miembros sobre los principios referentes a la protección jurídica de los mayores incapacitados.» Aquí parla de l'assistent i de la capacitat. Però, quan parla de l'assistent, el fa com una persona que dóna consells, estrictament que dóna consells; no fa absolutament res més. Aleshores, clar, vull dir, aplicar això al Codi civil crea una situació complexa.

Això de les auditories i això, ja ho ha dit ella.

Respecte al consell de tutela, no li sabria dir. Jo crec que n'hi ha pocs –crec que n'hi ha pocs. El que sí que, si hi ha d'haver algú que controli aquestes tuteles que no sigui l'autoritat judicial tal com ho estan fent ara, d'alguna manera s'ha de regular, i aleshores o es manté el que diu el consell de tutela, o es redacta alguna cosa que qui legisli i es trobi que l'ha de nomenar, sàpiga..., o el mateix, aquest consell de supervisió, sàpiga a què aténir-se.

Després, respecte a la... En l'article del..., el dos-cents..., en tema d'exclusió de conflicte d'interessos, nosaltres no n'hem fet esment perquè sí que ja entenem que el redactat actual és més clarificador i dóna més resposta al que tenim en el 186.3. Perquè el 186.3, quan va ser

aprovat, va generar una quantitat de consultes a la conselleria de Justícia sobre la interpretació de què volia dir «de naturalesa anàloga»; i sí que nosaltres entenem que es pot donar un conflicte d'interessos amb persones amb contractes assistencials. De la mateixa manera que tinc molt clar el tema laboral, si jo sóc el director d'una residència i, a més a més, tinc una fundació tutelar, i la persona no és el seu lloc adequat, no li demanaré el trasllat de plaça perquè el tinc a casa meua. Vull dir, és que al final, anem... Al final són contractes que tenim. I aleshores, de dir... Per això nosaltres no n'hem fet esment, perquè el tenim. Ho tenim clar, que el redactat actual és molt més clarificador, i posa i situa les coses més en el seu lloc.

I, després, en el tema de les relacions personals, aquí jo sí que diria que d'entrada les entitats que estem exercint la tutela estem acreditades per la conselleria de Justícia, amb la qual cosa la conselleria de Justícia sap exactament quins són els òrgans de govern, qui hi ha al president, secretari i tresorer, etcètera, perquè estem acreditats allà. I normalment les entitats som... I, a més a més, estem acreditats com a entitats tutelars a la conselleria d'Acció Social i Ciutadania, amb la qual cosa allà també coneixen exactament qui és el president i qui és la persona responsable de l'entitat.

Quan es va a acceptar una tutela en el jutjat, la persona que accepta la tutela ho fa amb uns poders, que, a més a més, es deixen, normalment queden dipositats en el jutjat, amb la qual cosa la persona –el president, el qui sigui– ha donat poders a aquella persona per acceptar el càrrec, amb la qual cosa també se'n fa responsable, d'aquell càrrec que assumeix.

I, a més a més, tenim un tercer punt, que és: quan presentem els comptes a l'autoritat judicial, fem el retiment de comptes, també fem el retiment de l'estat de la persona. I aleshores normalment l'estat de la persona el signa el referent tutelar, que és el treballador social que segueix el cas. Amb la qual cosa, les persones són totalment conegudes, i el jutjat les coneix; primera, perquè, en el moment que t'apoderes i vas al jutjat, t'identifiquen amb nom i cognoms en l'expedient d'aquella persona tutelada, directament. I, quan es presenten els informes socials al jutjat, també van signats per la persona apoderada i, a més a més, pel treballador social que segueix el cas. Amb la qual cosa, vull dir, haver de comunicar, a més a més, que hi han totes aquestes persones al darrere quan ja ho saben, perquè ja els ha arribat per activa i per passiva, creiem que és un paper més que hi haurà en l'expedient del jutjat amb el nom repetit d'aquelles mateixes persones que ja hi són; senzillament això. I crec que el Xavier vol afegir-hi alguna cosa.

La presidenta

Doncs, el senyor Xavier està descomptat de temps, però, si és una cosa, té la paraula.

El Sr. Xavier Masllorens

És sobre l'últim tema de l'obligatorietat de donar una persona jurídica. N'hem parlat amb la consellera de Justícia, òbviament, perquè coneixíem l'avantprojecte

de llei, i l'argument final, diguéssim, per posar això, que és un tema sensible, i que entenem que és un tema molt sensible perquè estem parlant de persones, l'argument final és fer front a alguna mala pràctica que pugui haver-hi. Però entenem que fer front amb una mesura absolutament burocràtica, en el cas de les entitats tutelars, el que fa és fer més complexa la feina del jutjat i la feina de les entitats tutelars. Però la mala pràctica, en principi, no té per què evitar-se, pel fet que hi hagi una figura, una persona física, que està depenent laboralment del mateix director o del mateix president o presidenta de l'entitat tutelar.

Per tant, realment hauríem de donar-hi una volta, però hi hauríem de donar una volta tothom, perquè les entitats tutelars ja l'hem donat, aquesta volta, i veiem que el que hi ha és menys complex i evita les mateixes males pràctiques que evitaria el fet de tenir una persona física. Per tant, la millora realment no és una millora. Ara, si hi ha una altra mesura perquè hi hagi aquest equilibri de què parlem, de control, etcètera, busquem-la. Però aquesta no ho és, s'hi entesti qui s'hi entesti, tingui el poder que tingui i vulgui el que vulgui. Aquesta no és una mesura de millora objectiva. I, per tant, demanaríem de revisar-la.

La presidenta

Molt bé, doncs. Moltíssimes gràcies a les tres entitats compareixents, els senyors Trabado, Vilalta, Masllorrens, Tresserres, les persones que els han acompanyat, gràcies per les seves valuoses aportacions. Esperem els documents que complementen les seves compareixences. En el cas de la coordinadora ja ens els deixa, ja els repartirem. Moltíssimes gràcies.

I, per tant, donaríem pas a la següent compareixença prevista, en aquest cas l'Associació de Famílies Acollidores de Barcelona. Si us plau, es poden adreçar fins a la taula els senyors Vallès, senyora Planes, senyor Vidal-Quadras –Jorge.

(Pausa.)

La presidenta

Bé, donem la benvinguda a l'Associació de Famílies Acollidores de Barcelona, a les tres persones que han comparegut en nom d'aquesta associació, el senyor Vallès, la senyora Planes i el senyor Vidal-Quadras.

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Famílies Acollidores de Barcelona amb relació al Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00595/08)

Suposo que es voldran repartir el temps entre les tres persones que en formen part, o no? Solament, solament el senyor Vallès. Doncs, el senyor Vallès té la paraula, ja sap que per uns deu minuts. Benvingut a la comissió.

El Sr. Lluís Vallès i Casanova (president de l'Associació de Famílies Acollidores de Barcelona)

Gràcies, senyora presidenta. Il·lustres diputades i diputats de la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana. Els agraïm a tots vostès que altre cop hagin sol·licitat que compareixem per tal d'exposar el nostre punt de vista sobre un projecte de llei, i que tinguin en consideració les aportacions que puguem fer, en aquest cas sobre el Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i a la família.

La nostra entitat, l'Associació de Famílies Acollidores de Barcelona, AFABAR, està formada per persones i famílies que han acollit un infant desemparat, un infant que l'Administració ha hagut de separar de la seva família i l'ha posat en el sistema de protecció. Som persones que entenem que el millor que podem fer per aquests infants és oferir-los un entorn afectiu, obrint-los les portes de casa nostra. I no és fàcil. Es troben en situació molt vulnerable, per una història prèvia d'abandonament, de maltractaments o de situacions molt traumàtiques, que han requerit que l'Administració hi intervingui. Per tant, la dedicació i disponibilitat per acollir aquests infants, amb la seva història i amb la seva situació, que encara no és definida, és molt gran, i superior a la que requereix qualsevol infant.

Com és natural, l'objectiu que tenim nosaltres és buscar el benestar i desenvolupament del menor a protegir, aquest infant desemparat. I també facilitar tota la tasca possible que es pugui fer durant vint-i-quatre hores al dia, 365 dies l'any. I basant-nos en això els fem les aportacions que considerem oportunes.

Per fer aquestes propostes vinc acompanyat d'una persona de la comissió jurídica de la nostra associació i d'una sòcia que, a més, és jutgessa de primera instància i que ens ha ajudat bastant a exposar les nostres aportacions.

Sobre el llibre segon del Codi civil, els volíem fer un parell de propostes només. La primera és afegir un nou article... Bé, al capítol VIII –el capítol VIII parla de la protecció dels menors desemparats–, al capítol VIII del títol segon. El títol segon defineix i dona contingut a diverses institucions: la tutela, la curatela, el defensor judicial, la guarda de fet, l'assistent... Moltes, però no defineix ni dona contingut enlloc sobre el que és l'acolliment familiar ni el que seria la guarda de dret.

Llavors, proposem afegir un article 2.2.8-9, en què parli de l'acolliment familiar com a mesura de protecció al menor desemparat, que tingui tres apartats. El primer apartat, que defineixi l'acolliment familiar, que digui: «En cas de desemparament d'un menor l'entitat pública competent pot acordar com a mesura de protecció l'acolliment familiar simple o permanent. La persona o família acollidora té l'obligació de vetllar per ell, tenir-lo en companyia seva, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral, sempre sota la vigilància, assessorament i ajut de l'òrgan competent.» Amb aquest definiríem el que és l'acolliment familiar.

Un segon apartat, que creiem bastant rellevant i bastant important, que digui: «La persona o família acollidora assumeix la guarda i l'exercici ordinari de les funcions

tutelars personals sobre el menor, per delegació de l'entitat pública competent.» O sigui, donar una mica de contingut a l'acolliment. I com? A través de la delegació per part de l'Administració de les funcions tutelars en la família acollidora o a les persones acollidores. Com que aquestes funcions tutelars ja estan ben definides en el projecte de llei, quedaria reflectit quin és el paper de la família acollidora, que avui no queda reflectit enlloc.

I un punt tres que parli del procediment per a la formalització i revisió de la mesura d'acolliment familiar, règim de recursos, causes i tot això, que es disposi a la legislació sobre infància i adolescència fent referència a la legislació que correspon posar tot això. Que, per cert, la futura legislació sobre infància encara no està en tràmit parlamentari.

Aquest article que proposem –després els el donarem per escrit, eh?– d'afegir, el vam parlar en el seu moment amb el director general de Dret i Entitats Jurídiques, que hi estava totalment d'acord, però, com que el projecte de llei estava a punt d'iniciar el tràmit parlamentari, no vam ser a temps d'incloure'l. Llavors, ara que estem en el tràmit parlamentari, els proposem a vostès que puguin afegir aquest article que hem definit d'aquesta manera.

La justificació que tenim per afegir això és: per una banda, introduir un article d'aquest tipus en el Codi civil de Catalunya suposaria un ple reconeixement de l'acolliment familiar com a institució de dret civil català. Actualment, la legislació civil catalana només ens permet qualificar-nos com a guardadors de fet, quan en realitat no és així. La guarda de fet és una cosa abans del desemparament, i la guarda de dret o l'acolliment familiar seria una cosa posterior al desemparament.

Per altra banda, també pensem que aquest article hauria de donar contingut a l'acolliment. Per dur a bon terme la mesura d'acolliment familiar, cal que els acollidors disposin de les eines legals que corresponen a les funcions que realment estan fent. A la pràctica de l'acolliment, les persones i famílies de la nostra associació el que han vist és que hem constatat que estem assumint els deures propis de la funció tutelar personal. Rebem un infant a casa i compartir el quotidià comporta l'exercici d'aquests deures bàsics: vetllar pel seu creixement, la seguretat del menor, procurar-ne l'educació, assistència en tots els àmbits, això és el que estem fent ja, no?

Per això, el que defensem és reconèixer aquesta realitat, que ja és palpable avui en dia, com una delegació jurídica de les funcions tutelars. Una assumpció automàtica i per llei, sempre sota la vigilància de l'entitat pública corresponent, que és competent en matèria de protecció als menors, que, a més, ens avalua, vigila, assessora, ajuda les famílies acollidores. La delegació d'aquesta tutela –sempre en la vessant personal, estem parlant, mai en la vessant patrimonial, estem parlant només de la vessant personal– creiem que clarificaria quins són els deures d'aquesta família, quines són les seves funcions, i dinamitzaria la relació amb l'entitat tutelar.

També comportaria simplificació de tràmits ordinaris, que avui són molt carregosos, tant per a les famílies acollidores com per a l'Administració. Només expedir

un document d'identitat és un tràmit que fa igualment la família acollidora, però és un tràmit molt més carregós que si simplement poguéssim expedir-lo com fa qualsevol persona i que ens en fem càrrec.

Aquesta mesura també cal... Val la pena recordar que aquesta mesura protectora, que és una de les més eficaces en protecció a la infància i que ho reconeix tothom, i que ho reconeixen els estudis, i que pensem que és una demanda de la nostra societat, i en el darrer informe del Síndic de Greuges així surt reflectit..., doncs, si volem promoure el que és l'acolliment familiar com a mesura, també pensem que si el regulem en el nostre Codi civil serà una manera de fer-lo visible. I atesa la importància d'aquesta llei, un codi civil, amb la seva ocasió d'estabilitat i el marc jurídic que és, pensem que és el lloc, al costat d'altres figures de protecció de la persona, com són la tutela, la curatela i altres aspectes també, d'incloure l'acolliment familiar.

Aquesta seria bàsicament la primera proposta sobre el que seria la funció de la família acollidora.

I, després, tenim una segona proposta, que nosaltres entenem que regular la formalització de l'acolliment, revisió de mesures i causes de cessació i tot plegat, és la futura llei de drets i oportunitats a la infància. Això ho tenim molt clar. Però, mentre aquesta llei no sigui aprovada ni tramitada, que trigarà el seu temps, i per coherència legislativa amb el Codi civil, el capítol VIII, que hem esmentat, del llibre segon fa contínues referències a la legislació d'infància, adolescència, els terminis que exposa allà, els requisits, etcètera..., creiem que s'imposa una unificació de la norma que avui tracta els menors desemparats, que és la Llei 37/91.

No pot ser que el llibre segon parli de terminis de recursos que es determinaran a la legislació d'infància i que la legislació d'infància no exposi ni estableixi cap termini. Llavors, per tant, el que proposem és que a la llei del llibre segon existeixi una disposició addicional, una disposició addicional desena, que hi hagi una reforma de la Llei 37/91, amb una part de l'articulat ja prevista a l'Avantprojecte de llei de drets de la infància, però que doni coherència legislativa en el moment que entri en marxa el Codi civil. Aquesta part de l'articulat que proposem entenem que està consensuat, està redactat des de fa anys, no se n'ha tocat ni una coma des que hi han redactats de la futura llei d'infància, i entenem que hi ha una certa unanimitat en aquest tema. Per tant, no estem proposant res que ningú hi estigui en desacord.

O sigui, és a dir, disposició addicional desena, de modificació de la Llei 37/91, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Que digui un punt 1 que modifiqui l'article 3 d'aquesta llei, i que faci els apartats de règim de recursos, acumulació d'accions i processos, canvi de circumstàncies, revisió i modificació, i impugnació. Diríem que la més important és la d'establiment dels terminis, per canvi de circumstàncies, que el llibre segon del Codi civil, en el seu article 228.5 hi fa referència, a aquests terminis. Llavors, s'haurien de legislar a la llei d'infància en el moment que entri al Codi civil. Un punt 2 i 3 de modificació dels articles 5 i 11, per tal d'incloure la mesura de l'acolliment permanent, que avui és una realitat. I un punt 4

que modifiqui l'article 16 de la mateixa llei sobre les causes d'extinció de la mesura.

Tot això els ho donarem per escrit exactament, eh? Hem volgut només donar les pinzellades del que proposem.

Ha quedat un pèl llarg, però creiem que era important deixar exactament els mateixos redactats ja vistos, i mantenir coherència legislativa amb tot allò que està previst, i no pas fer una proposta que lleugerament sigui diferent de les propostes que s'estan fent avui. I només hem afegit aquelles coses que fan referència a les mesures de protecció ja previstes –no sé quants articles té l'Avantprojecte de llei d'infància–, doncs, aquests articles que els hem exposat aquí, que són els que donarien la coherència amb el llibre segon del Codi civil.

I els proposem aquesta disposició addicional amb tres objectius. Un, la coherència legislativa quan entri el llibre del Codi civil, que això ja ho hem repetit; per clarificar també els tipus d'acolliment familiar, incloent-hi el permanent. Actualment, és una realitat no regulada, l'acolliment permanent, però inclús el mateix Institut Català de l'Acolliment sempre ens parla d'acolliment permanent, quan ni tan sols està regulat. I també per regular el règim de recursos per donar estabilitat a la situació dels menors desemparats, que això ja està previst a la futura llei.

Llavors, ja recapitulant, i com a conclusió, repetim una mica les propostes que voldríem fer. Incloure la figura de l'acolliment familiar en el llibre segon del Codi civil. Com a segona, dotar-la de contingut, amb la delegació automàtica de les funcions tutelars. Res diferent del que s'està fent ara, però amb contingut jurídic i una simplificació de tràmits. No estem demanant res que ja no s'estigui fent. I, després, incloure com a disposició addicional desena la modificació dels aspectes més rellevants previstos en matèria de protecció als menors per donar coherència legislativa i ja avançar en alguns aspectes d'aquells ja previstos.

I, per acabar, ens agradaria explicar-los un cas que ens va arribar la setmana passada, on veuran potser la rellevància del que els estem explicant. Imaginem una família acollidora; fa sis, set anys que tenen un menor, la guarda d'un menor acollit, un menor desemparat, un infant que abans vivia en un centre, que prèviament havia estat desemparat perquè havien passat maltractaments o d'altres situacions realment traumàtiques. L'evolució psíquica i física de l'infant des que està acollit, espectacular, molt bona. I resulta que un dia –el diguem-ne vincle afectiu, resiliència o el paràmetre psicològic que en vulguin dir, però, en això, hi creiem molt– la família el porta a l'hospital per fer una intervenció quirúrgica. Funcions tutelars delegades. La família el porta a l'hospital, eh? No la DGAIA ni qualsevol altre; és la família qui el porta, amb tots els tràmits administratius que vulguem. Hi ha un error en la intervenció. Contesta del metge: «Vostès no són els pares, és un nen acollit; per tant, no li haig de donar explicació del que ha passat.»

A nosaltres... Nosaltres creiem que no hi ha dret que a aquest infant li diguem que aquelles persones que li fan de pare i mare no són ningú. I ens agradaria contestar-li amb el Codi civil català al darrere. Nosaltres pensem

que les famílies i les persones acollidores sí que són algú per a aquests infants, i els demanem que ho legislin d'aquesta manera. Acollir és una forma d'estimar, de donar solidaritat a qui ho necessita de forma després, a fons perdut i sense dates fixes. És un compromís amb el futur de la societat, la infància desprotegida d'avui, de compartir la pròpia vida amb qui no l'uneix cap lligam anterior, i sense cap garantia ni tan sols per a l'agraïment. No creuen que potser hauríem de reconèixer aquesta figura en el nostre Codi civil?

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Vallès, per la seva intervenció. Ara donarem el tràmit... No per ser tan burocràtics vol dir que no estem al cas del sentiment que hi ha hagut en tota la seva intervenció. Però ara toca que els grups parlamentaris facin les seves preguntes –concreto: clarament preguntes– respecte d'aquesta compareixença. Senyora De Gispert, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula.

La Sra. De Gispert i Català

Moltes gràcies, presidenta. Més que preguntes, amb AFABAR vam tenir una reunió, com suposo amb altres grups parlamentaris, i l'aportació primera de la qual vostès han parlat ens la van aportar. La segona, suposo que ha estat producte, m'imagino, del retard sobre la Llei de la infància, i els preocupa que almenys en algun lloc estigui aquest contingut, mentre no estigui aprovada l'altra llei. En aquest sentit, suposo que és la raó fonamental per la qual vostès ho han ampliat amb aquesta segona aportació.

Jo la primera crec que ha de ser-hi, en el Codi de família. I ho entenc així, inclús per experiència: la primera llei, com vostès han dit, és la 37/91, i és una llei que no es va posar en el Codi de família fa deu anys perquè encara en aquest moment –i crec que té raó de ser– era una llei més administrativa que civil. I com que era més administrativa que civil, i permetia, com a tal llei administrativa, fer canvis perquè la realitat t'ajudava a veure que havies de fer bastants canvis, es valorava per part dels juristes la necessitat de no introduir-la en el Codi de família. Però, en canvi, sí d'introduir algun concepte, d'introduir l'existència d'algun punt.

En aquell moment, el que es va introduir, per exemple, és un article sobre l'adopció internacional, que no hi era, i, en canvi, es va introduir perquè era una realitat tan clara que requeria que estigués en el Codi de família. Jo crec que ara el tema d'acolliments de menors desemparats té aquesta realitat. És una realitat claríssima, cada vegada més forta, i, a més a més, que la volem potenciar. I, per tant, jo crec que, com a institució jurídica, estaria bé en el Codi de família, i en aquest sentit ja els vam dir que li donàvem suport; crec que el departament també la recolza. I l'únic que em queda amb interrogant és aquesta disposició addicional, que crec que és correcta com a disposició addicional, a l'espera de la Llei d'infància, on realment hauria d'estar tot aquest capítol. I res més.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora De Gispert. Ara, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula la il·lustre diputada senyora Agnès Pardell.

La Sra. Pardell Veà

Gràcies, presidenta. Bé, jo podria subscriure totes les paraules i el contingut de la intervenció de la diputada que m'ha precedit en la paraula, senyora Núria de Gispert, perquè estem davant d'un tema que jo crec que és necessari reconèixer la gran labor i la funció que està fent la institució de l'acolliment familiar. I una forma de reconeixement d'aquesta tasca tan important que s'està fent..., no només per al menor, sinó que jo crec que també és una tasca social que se'n beneficia tota la societat.

Aleshores, jo crec que els hem d'agrair la tasca, els hem d'agrair l'interès amb què han revisat el Codi civil, i el fet que ens hagin presentat una proposta tan concreta. Tan concreta, tan ben pensada i tan ben redactada com és afegir l'article 228, el punt 9. Aquest és el contingut que nosaltres ja havíem tingut l'oportunitat de revisar, i, igual que el departament, en certa manera també mostrar la nostra conformitat al respecte.

Ara ens afegeixen aquesta disposició addicional sisena. I el que a mi m'agradaria preguntar respecte a aquesta: si aquesta disposició addicional l'entenen vostès que té un caràcter temporal, en tant que no s'aprovi la Llei de la infància, i si aquest caràcter temporal l'hem d'explicitar d'una manera molt clara, i posar-hi, per tant, un termini, o posar-hi una fi, amb relació a l'aprovació de la Llei de la infància.

Aquesta és la pregunta concreta, i crec que tindrem oportunitat de continuar tractant aquest tema i continuar concretant els termes amb què poden ser incorporades les seves demandes a partir de les esmenes que poguéssim fer en el tràmit de ponència.

Res més per la nostra part.

I moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Pardell. Pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, el senyor Estradé té la paraula.

El Sr. Estradé i Palau

Moltes gràcies, senyora presidenta. Jo no he pogut seguir tota la intervenció, però, com que ens havien visitat també al grup parlamentari i ens havien traslladat aquests neguits i aquests plantejaments, doncs, em sembla que els coneixem bastant a bastament, no? Jo també em sumaria a la mateixa pregunta que feia la senyora Pardell, en el sentit de quin tractament li donem a aquesta disposició addicional, i si realment –això també va en línia del que comentava la senyora Núria de Gispert– no creuen que la ubicació ideal seria la futura Llei de la infància. Perquè em sembla que llavors es poden trobar solucions temporals que donin un emparament jurídic a aquestes situacions que vostè esmentava abans i que realment han

de ser doloroses per a les famílies acollidores, i que, a més a més, podrien provocar algun conflicte fins i tot social i jurídic imprevisible, si no tenen un emparament clar dintre de l'ordenament jurídic.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Estradé. Ara, pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, té la paraula el senyor Milà.

El Sr. Milà i Solsona

Gràcies, senyora presidenta. Compartim totalment i trobem molt interessant el plantejament que ens han fet. Jo simplement els voldria demanar, no per ara, però segurament..., si poguéssim treballar-hi una mica més, perquè aquest tema aparentment tan simple de tutela..., facultats de la tutela diferides automàticament, facultats de la tutela diferides automàticament... Jo ho comparteixo totalment, eh? És a dir, la finalitat és bona. Però precisament per fer-ho bé.

U, s'ha d'entendre que en tots els casos de la família acollidora ja va *de soi*, és a dir, que la llei diu que automàticament aquesta assignació ja directament comporta aquestes facultats genèriques que diuen vostès, funcions ordinàries? O bé, a, caldria que la llei definís quines són aquestes funcions que van associades a la família acollidora? O bé s'ha de dir que d'aquestes, la resolució donant aquesta acollida, en tot cas, les haurà d'especificar?

I segon aspecte: al darrere del diferiment d'una tutela hi ha un jutge, un jutge que ha cregut el més convenient que sigui aquella entitat. Llavors, també m'agradaria –i, a més, hi ha una magistrada aquí– que ens digui si aquest fet de la posada en família acollidora amb aquestes facultats, funcions ordinàries delegades, necessària o caldria ser comunicada al jutge. Perquè, si no, es podria produir... Parlo sempre en termes jurídics i en termes molt professionals i molt freds: vull dir, repeteixo i reitero que estic totalment al costat seu, però precisament per fer-ho bé, que després no surtin problemes de dir: «Escolti, jo he donat la tutela a aquesta entitat, aquesta entitat, sense jo saber-ho, l'ha donat a una família acollidora, a més li ha delegat unes facultats, i jo sense saber-ho.»

Vull dir, que jo crec que sí que hauríem de treballar una mica més bé aquest tema, perfilar-lo, perquè continuï essent fàcil, eh? No estic proposant ara obrir un procediment judicial, però sí una cosa que no sigui impugnable des del punt de vista de l'interès superior del menor, la possibilitat del frau de llei, etcètera. Jo crec que si hi pensem una mica segurament ha de ser possible poder trobar resposta a aquestes inquietuds o a aquestes dificultats.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Milà. Ara, per respondre, no sé si hi ha hagut alguna interpellació directa a la senyora Planes,

però qui haurà de respondre? El senyor Vallès directament? La senyora Planes? *(Pausa.)* Doncs, la senyora Planes té la paraula.

La Sra. Marta Planes i Batalla (representant de la Comissió Jurídica de l'Associació de Famílies Acolloïdores de Barcelona)

Sí. Dic, començo pel final, per la pregunta que formulava el senyor Milà. Jo m'ho vaig estar mirant; no hi hauria cap problema per part de l'Administració de justícia, en el sentit que la tutela dels infants desemparats la té l'Administració pública catalana. Per tant, el titular, i aquest titular de la tutela, no ho és per daixò, perquè el jutge la hi hagi donat; ho és per assumptió des del mateix moment que declara el desemparament de la criatura.

Per tant, no hi hauria problema en aquest sentit que l'Administració pública donés les funcions tutelars delegades a la família d'acollida, en el mateix moment, i per llei, en què es fa la formalització de l'acolliment familiar. Ni crec que hi hagués cap problema judicial pel que fa a veure en cada moment qui –l'Administració o la família– ha de resoldre res, perquè és que no li hem donat pas entrada al jutge en aquest procediment. O sigui que no crec que per la banda judicial hi hagués cap problema.

Altra cosa que se m'acudia quan vostè ho ha dit és: nosaltres demanem que les funcions tutelars que per llei es deleguin a la família d'acollida siguin les funcions tutelars de l'àmbit personal, no del patrimonial –no del patrimonial. Això és molt important, en el sentit que les famílies d'acollida han de poder portar el nen al metge, apuntar-lo a l'escola i parlar amb els tutors, portar-lo de colònies. Totes aquestes coses les han de poder fer perquè és que estan cuidant aquella criatura. En canvi, no té cap interès, i els seria summament carregós, cuidar-se'n, de l'herència que aquesta criatura té del seu pare mort. Tot això ho ha de continuar fent l'Administració pública.

I, de fet, nosaltres volem assumir aquestes funcions per delegació, no pas com a titulars de la tutela, perquè entenem que la delegació, si és revisable –si és revisable– la mateixa constitució de la tutela... O sigui, nosaltres estem no només avaluats inicialment per poder fer d'acollidors, sinó que, durant tot el temps que dura l'acolliment familiar, cada sis mesos o cada el temps que sigui, ens estem contínuament sotmetent a la nova revisió que faci l'Administració pública sobre la manera com estem exercint aquesta tutela.

O sigui, jo crec que de cara a la societat en general, al metge, en el Registre Civil quan hem d'anar a fer papers de vegades –perquè de vegades els menors desemparats ens arriben sense ni tan sols carnet d'identitat–, quan hem de fer tots aquests tràmits, ens cal poder dir: «És que no, nosaltres estem exercint les funcions de tutela.» A l'autorització per anar d'excursió amb l'escola el nen, allà on posa «el pare o tutor», poder dir: «No, no, el tutor.»

Perquè, actualment, la situació legalment és horrorosa, en el sentit que nosaltres no som els pares, no som els

tutors. Què queda? Llavors, els guardadors de fet? Tota la guarda de fet, tal com està ara mateix regulada, si no s'hi introdueix aquest article, està feta, legislada, sobre la por. Molt comprensible. O sigui, de part d'una criatura que li han fallat els pares, però que hi ha algú que se'n fa càrrec, doncs, sobretot que aquest guardador de fet ho digui de seguida a l'Administració, que aquest guardador de fet ho digui de seguida al ministeri fiscal. O sigui, posar-lo en protecció. L'acolliment familiar no és això. O sigui, quan a nosaltres ens assignen la criatura, passem a ser guardadors de dret d'aquesta criatura. I entenem que aquesta guarda de dret, de fet, són les funcions tutelars.

Els puc assegurar que, en el dia a dia de tots nosaltres amb les criatures a casa, el que hem anat comprovant és que les funcions que exercim són les de la tutela, les personals de la tutela.

L'altra pregunta que feia sobre el caràcter temporal de la disposició addicional. Potser sí que tindrà un caràcter temporal, en el sentit que, si posteriorment s'aprova la Llei d'infància, tot això quedarà sense efecte. Però jo tinc l'experiència que les lleis que s'aproven amb caràcter temporal ens duren segles, en l'aplicació dels jutjats. Per tant, més m'estimo una bona reforma de la Llei 37/91, amb l'avançament de totes aquestes funcions, que a hores d'ara l'Avantprojecte de llei de drets de la infància i l'adolescència ja té molt ben definides, que no pas dir: «Doncs, això durarà dos anys, durarà tres anys.» No. Fem una reforma d'aquesta llei, que ens durarà el temps que calgui fins que no s'hagi aprovat la nova legislació de dalt a baix, vaja.

La presidenta

Doncs, moltes gràcies, senyora Planes, senyor Vidal-Quadras, senyor Vallès, per la seva intervenció, la compareixença, la documentació que ens han deixat, que de ben segur que tots els grups parlamentaris en prendran bona nota, i fins aviat.

Ara, si us plau, hauríem de demanar que l'Associació de Dones Juristes, la seva representació, i el Col·legi de Notaris de Catalunya s'apleguessin a la taula. Crec que la senyora Mercè Molina i Natàlia Santandreu hauran de parlar, i el senyor Joan Carles Ollé, en nom del Col·legi de Notaris. I com sigui que tangencialment els temes tenen punts en comú, doncs, els pregaríem que s'apleguessin.

(Pausa.)

La presidenta

Continuem amb la sessió i rebem en aquesta Mesa la senyora Mercè Molina i la senyora Natàlia Santandreu, en nom de l'Associació de Dones Juristes, així com el senyor Joan Carles Ollé, degà del Col·legi de Notaris de Catalunya, benvinguts siguin.

Compareixença

d'una representació de l'Associació de Dones Juristes amb relació al Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00603/08)

En el cas de les Dones Juristes repartiran el temps previst. *(Algú diu: «No.»)* No? Serà la senyora Mercè Molina la que ho farà? *(Pausa.)* Doncs, senyora Mercè Molina té la paraula, benvinguda a aquesta comissió.

La Sra. Mercè Molina Garcia (vocal de l'Associació de Dones Juristes)

(La compareixent comença a parlar sense fer ús del micròfon, motiu pel qual no n'han quedat enregistrats els primers mots.) ...perdó. I sobretot perquè són unes hores que vostès deuen estar molt cansats i cansades. Però, bé, els agraim que ens estiguin escoltant a aquestes hores, perquè nosaltres, diguéssim, com a Associació de Dones Juristes ja fa molts anys que portem resseguint el llibre segon del Codi civil al llarg de totes les modificacions que ha tingut aquesta. I, realment, per la seva durada ja dóna compte que és una llei, diguéssim, molt delicada, molt sensible a la vida dels ciutadans i ciutadanes del nostre país.

Abans, però, de desglossar..., perquè nosaltres ja hem portat alguns documents i en deixarem un altre aquí, a la Mesa, perquè en puguin disposar, però abans d'exposar aquests punts, els més importants que nosaltres creiem, perquè no hi ha temps per a més, sí que ens agradaria fer esment que aquesta matèria relativa a la persona i la família, com vostès ja saben, no ens afecta les dones i homes de la mateixa manera, eh?, fet que vostès ja saben molt bé i que han de tindre en compte com a legisladors i legisladores.

I és, per tant, des d'aquest punt de vista des de la nostra pràctica com a advocades i com a dones juristes, compromeses en la defensa dels drets de les dones, que els venim a exposar, al nostre parer, un seguit de qüestions que ens importen i que ens preocupen molt.

A l'article 231.2, en aquest flamant Codi de família, es fa esment d'una qüestió que ens sembla arcaica, que és el concepte de la fidelitat, quan ja a les ruptures matrimonials i no matrimonials el tema de la fidelitat no té res a veure. És a dir, en tot cas la convivència matrimonial o no s'ha de basar en criteris com la lleialtat, el respecte, l'amor mutu, en altres elements dessexualitzats. I ara que estem fent un nou Codi de família sembla que la fidelitat..., sobretot ja saben que a les dones és a qui se'ns demanava la fidelitat, no pas als homes; doncs, home, creiem que ja s'hauria d'anar canviant, eh? Per tant, considerem que aquest concepte s'hauria de, diguéssim, retirar absolutament.

En l'article 231.5, «Les despeses familiars», entenem que el fet de no incloure les despeses d'adquisició de l'habitatge d'ús de la família, això complica molt les coses, perquè és l'habitatge on viu o hi viurà la família. I aquest habitatge constitueix avui en dia, com vostès ja saben molt bé, la més important despesa familiar, i tota

l'organització familiar volta al voltant de com paguem la hipoteca, no? I si bé aquestes obligacions contretes per raó de l'adquisició s'han de satisfer, d'acord evidentment amb el que resulti del títol de compravenda, tal com estableix l'article 233.2.1, i a més així ha estat sempre, el fet que a les resolucions judicials no inclogui l'obligació de pagament per meitats d'aquesta despesa, de la hipoteca, obligarà que en cas d'impagament –que qui impaga saben vostès que és qui no té l'ús de l'habitatge, com ja estem veient avui en dia molt freqüentment–, doncs, l'altra part que està dintre no pugui reclamar el deute a l'altre cònjuge, en el procés de família hagi d'anar a un altre procediment.

Greus conseqüències? Més litigiositat, dissuadir les dones per a la reclamació, perquè s'han de gastar més cèntims, perquè ha d'anar al torn d'ofici, perquè ha d'esperar sis mesos perquè li designin un advocat, perquè aquella hipoteca s'ha de pagar i ella no té cèntims, és a dir, això greu problema. Per tant, si no es reflecteix en les resolucions judicials creiem que es poden disparar problemes d'aquest ordre de forma alarmant.

En el tema del 232.5, compensació per raó del treball, en el seu punt 4, 5.4, justament, es diu que la compensació aquesta té com a límit la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges, calculada d'acord..., pam, pam. Pensem que aquest és un problema molt seriós, de concepte o de principis, com vostès prefereixin. El nostre Codi civil ha anat retallant el que li pertoca a la dona catalana en el moment de la separació, divorci; creiem que, en lloc de redreçar-ho, cada vegada es retalla més. Aquest article consagra –ja ho feia l'actual Codi de família– la desigualtat existent entre la dona catalana i les dones d'altres indrets de l'Estat espanyol, on s'aplica, com saben, el dret comú i, per tant, el règim de guanyos.

El règim de separació de béns, el de Catalunya, no pot ser que determini menys drets per a la dona catalana, que es troba en una situació de desigualtat patrimonial, que permeti a l'altra part l'enriquiment injust. Com algun expert ja denomina –molts professors i tal–, amb to de sorna, el dret civil català s'està convertint en el dret de les quartes: la quarta part de la compensació, la quarta vidual; tot això a les dones ens afecta, com vostès veuen.

Aquest article, que se suposa que té en consideració qui ha estat més pendent, doncs, del treball domèstic, de la cura dels fills i d'altres membres de la família durant tota la convivència, constitueix una incongruència, que només doni una quarta part, com ja diem, del patrimoni comú, perquè aquí el patrimoni comú ja saben vostès... Clar, si una de les parts tingués més patrimoni, que normalment la dona no té més patrimoni que l'home aquí a Catalunya, potser diries: «Mira, tira que te vas.» Però el patrimoni comú aquí a Catalunya és la plaça de pàrquing i l'habitatge, i punt. I com a molt, no ho sé, un apartament a la costa; això qui s'ho pugui pagar. És a dir, que a aquell que ha treballat més a favor de la família li diuen que només té dret a una quarta part del que és el patrimoni comú.

Bé, doncs, miri, si aquí anem així, potser el que haurem de dir és que l'únic règim econòmic que respecta, quant

a les relacions econòmiques, el principi de no-discriminació per raó de gènere i assegura les relacions matrimonials o de parella paritàries és el règim de societat de guanys o el de comunitat de béns, també establert en aquest codi, però que és subsidiari, com vostès ja saben. Potser haurem de fer campanya perquè tothom s'aculli al règim de guanys, no?; això és una trista raó.

En el tema de la mediació familiar, el 233.6, aquí diu que els acords assolits en mediació respecte del règim d'exercici de la responsabilitat parental es consideren adequats per als interessos del menor. Diu: «La manca d'aprovació per l'autoritat judicial s'ha de fonamentar en criteris d'ordre públic i l'interès del menor.» Bé, nosaltres al llarg, diguéssim, de totes les modificacions que hi ha hagut, ja veiem que el tema de la mediació s'ha anat precisant, perquè la mediació es feia entrar en el Codi de família, diguéssim, com un embut, i això no pot ser.

Però creiem que aquí un jutge que hagi de raonar per criteris d'ordre públic, interès del menor, una resolució, doncs, francament, el criteri del jutge ha de ser, com en altres temes, el criteri judicial de totes les proves que se li han aportat, i no entenem que s'hagi de dir per criteris restrictius: «Vostè ho ha de justificar per raons d'ordre públic, d'interès del menor.» Entenem que l'interès del menor..., qui té la veritat? Quin és l'interès del menor? El que digui el jutge. És a dir, jo crec que el que no es pot dir és que l'autoritat judicial ha de justificar això, quan en altres temes no se li demana això, a l'autoritat judicial.

En el tema de la modificació de mesures, en l'article 233.7.3, es diu que, quan la part que sol·licita judicialment la modificació de les mesures establertes per alteració substancial de circumstàncies, ha intentat arribar a un acord extrajudicial iniciant un procés de mediació. Òbviament aquí un altre cop el mateix. Només el procés de mediació és el que es tindrà en compte? Què passa, que les negociacions entre advocats no pinten res? O altres intents d'arribar a un acord? Per tant, creiem que si hi ha intents d'haver arribat a un acord, diguéssim, d'antuvi de presentar un altre procediment, i es poden provar, òbviament s'han de tindre en compte, no solament la mediació. La mediació és una de les fórmules d'arribar a acords alternatius, però no l'única –no l'única. I aquí a Catalunya en tenim molt, de recorregut, en el tema de poder arribar a un acord, o de les ganes de les parts d'arribar a acords, etcètera.

L'article 233.10. 2, 1 i 3, l'atribució de la custòdia, és un altre tema que ens preocupa enormement, perquè en el punt 2 es parla de la responsabilitat parental compartida, i en el punt número 3 es parla de la distribució de la custòdia en règim de responsabilitat parental compartida, que encara no sabem ben bé què vol dir.

El que pensem és que, a veure, tampoc té parangó amb la legislació europea, perquè, clar, el concepte de responsabilitat parental del que es parla a Europa es correspondria amb el de la potestat aquí a Catalunya, però sembla que això tampoc està clar aquí, en aquest avantprojecte. Vostès ja saben que aquí, i a tot arreu, la potestat sempre és compartida, mentre el jutge no digui el contrari.

Sobre el tema del concepte de custòdia, sigui compartida o individual, en principi no hauria d'haver-hi dubtes, atès que es correspon ja amb la cura dels fills, de la guàrdia i custòdia del vigent Codi de família. Però, tal com es redacta aquest text, sembla que siguin conceptes, a vegades, contraposats, i que realment la responsabilitat parental sigui una cosa més, quelcom més que la custòdia. Aquesta confusió, evidentment, també es produeix en l'article 233.11, que es fa referència al règim i forma d'exercici de la custòdia.

Per tant, creiem que és molt important clarificar aquests conceptes i el seu abast, però també els volem dir que, si cal fer un glossari al final de la llei –com ja s'ha dit, bé, hem sentit dir per part d'algun grup parlamentari–, estariem davant d'una part molt important d'aquesta llei, però molt important, que no passa per cap tràmit reglamentari i que ens sembla de dubtosa legalitat. Per tant, si es fa un glossari hauria de portar el mateix procés, com s'ha fet per arribar a l'aprovació d'aquesta llei.

Pensin que aquests conceptes poden donar a una extensa jurisprudència al respecte, que cada jutge interpretarà el que li doni la gana respecte de la responsabilitat parental. I, per tant, això hauria d'estar a la llei, i si vostès ho volen fer al marge, al final, se li han de donar els tràmits adequats perquè puguem dir el que en pensem totes les associacions que estem interessades en aquesta qüestió.

A l'article 233.11, els criteris per determinar el règim i la forma de l'exercici de la custòdia, creiem que l'ordre d'aquests criteris, al nostre entendre, no és l'adequat, perquè pensem que haurien de tindre, diguéssim..., haurien de ser seguits per dos paràmetres fonamentals. El progenitor que ha tingut cura s'hauria de tindre en primer lloc, el progenitor que ha tingut cura dels fills i filles fins al moment de la ruptura, i que aquesta ruptura comporti els mínims problemes i efectes negatius possibles als menors.

Creiem que també hauria de ser aquesta la voluntat del legislador, però, com vostès saben, posar una sèrie de criteris, un darrere l'altre, pot ser interpretat com un ordre de prioritats o un ordre de prelación, que vostès ja saben que els jutges diran: «Atendiendo al primer punto, pam, el segundo.» No, nosaltres entenem que hauria de ser un altre, en funció d'aquests dos paràmetres que els acabo de dir, l'ordre que ja està en l'escrit que deixarem aquí, a la presidència, que vostès, molts grups parlamentaris, ja tenen.

L'article 233.17.4, pagament de la prestació compensatòria. Això és un greu problema, molt greu. Evidentment aquesta prestació que s'atorga per un període limitat –això, ja es consagra la temporalitat que havíem estat patint abans– pot deixar moltes dones sense la pensió de viduïtat, atès el que s'estableix a l'article 174.2 de la Llei 40/2007. Sí que hi han dues sentències o tres en contra, de jutjats socials, un de Barcelona, un de Bilbao, però, perdonin, aquí a Catalunya encara no s'ha pronunciat el Superior de Justícia de Catalunya, amb la qual cosa podem tindre que la dona que no tenia una pensió compensatòria o que l'ha tingut per tres anys, i al cap de deu es mor el seu excònjuge, doncs, resulta que no té pensió de viduïtat. Home, jo crec que això és demencial, no?

Després, l'atribució de l'ús de l'habitatge, 233.19. Es diu que s'extingeix el seu ús; el punt *b* diu: «Si els cònjuges no tenen fills o aquests són majors d'edat.»

La presidenta

Senyora Molina, estem ja molt per sobre del temps. Si el plegat d'informació respecte dels articles de la llei ja estan recollits en un paper que ens deixen a la comissió, jo crec que si clou una mica el que és la importància dels temes que havia tractat, ja...

La Sra. Mercè Molina Garcia

Sí, ja com que es deixarà en un dallò, només dir-los també: el tema de la prescripció és un tema molt important, que es va aprovar en el llibre primer, però que aquí tenim menys drets que la resta de l'Estat espanyol, i això no pot ser. Una prescripció de tres anys, quan la prescripció de cinc anys que està a tota la resta del territori nacional. Res més.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Molina. Gràcies per la comprensió, és que sé que els temes que es tracten respecte d'aquest llibre tots els col·lectius que hi compareixen tenen moltes coses a dir. El temps és força limitat, perquè hauríem de cloure en aquesta sessió.

Compareixença

d'una representació del Col·legi de Notaris de Catalunya amb relació al Projecte de llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00605/08)

Donem ara la paraula al degà de l'il·lustre Col·legi de Notaris de Catalunya. El senyor Joan Carles Ollé té la paraula.

El Sr. Joan Carles Ollé Favaró (degà del Col·legi de Notaris de Catalunya)

Bon dia a tothom. Gràcies per haver-nos convidat a donar el nostre parer sobre el projecte del llibre segon del Codi civil de Catalunya. En primer lloc, vull fer una valoració globalment positiva, que des del Col·legi de Notaris fem, quant al projecte del llibre segon. Ens sembla que és una bona actualització del nostre dret, adaptant-lo a l'evolució de la família, de les modalitats de la família i de la mateixa societat.

En aquest sentit, valorem també positivament determinades institucions que s'han introduït per regular, per protegir situacions de discapacitat, com puguin ser els patrimonis protegits o els poders en previsió d'una futura incapacitat, i també que s'hagi completat també amb algunes institucions la regulació precedent que hi havia en el Codi de família, com en matèria d'emancipació, o, per exemple, els pactes capitulars, també en previsió de futures ruptures familiars. I també el fet, que per cert havia sigut debatut, que s'unifiqués tota la matèria i la

Llei de parelles de fet també s'incorporés a la mateixa legislació.

Dit això, lògicament tenim algunes observacions a realitzar; la majoria són de caire tècnic. Procuraré ser breu i no exhaurir el termini que ens ha donat la presidència de la comissió.

Hi ha una qüestió amb relació a l'emancipació: l'article 211.8.2 li dóna caràcter constitutiu a la inscripció en el Registre Civil. Això no ens sembla adequat, perquè la majoria d'ocasions pràcticament moltes vegades quan es constitueix l'emancipació ja està previst immediatament realitzar algun acte civil, algun negoci jurídic. Aleshores això ens impedirà poder..., vaja, serà entorpidor. Nosaltres proposem suprimir l'últim incís d'aquest article.

Per una altra part, també, quan es regulen els actes que el tutor necessita autorització judicial, o els pares també, un dels supòsits és prendre diners a préstec, fer un préstec. Clar, avui en dia també s'utilitza molt la figura del crèdit, crèdit obert, per exemple, les modalitats de crèdit obert. Ens sembla que hauria de dir ara «préstec o crèdit», en els dos articles, 222.42.1.f, i després el 236.28.1.f.

Una altra qüestió que he vist abans que algunes de les institucions que m'han precedit n'han fet bastant esment, nosaltres també ho volem comentar. Es demana informe tècnic per als actes subjectes a autorització judicial dels tutors superiors a cinquanta mil euros. Bé, a nosaltres també ens sembla excessiu. De totes maneres, potser podria estar justificat en casos en què realment siguin d'especial importància econòmica. I si no es considerés convenient suprimir aquest requisit que ara s'introdueix, que en tot cas seria a valorar, creiem que la quantitat de cinquanta mil euros evidentment és molt baixa, perquè això evidentment encarrirà, com es deia abans, en massa ocasions. I, per tant, com a mínim o bé suprimir-ho directament, la qual cosa també em semblaria bé, o bé si es considera, en supòsits d'especial importància, doncs, augmentar aquest mínim; com a mínim avui en dia hauria de ser cent mil euros, ens sembla, perquè cinquanta mil euros moltes operacions, negocis jurídics ja poden sobrepassar aquesta quantitat. Per tant, si no se suprimeix, com a mínim proposaríem que s'augmentés fins a cent mil euros aquest mínim, aquesta quantitat a partir de la qual es necessitaria un informe tècnic.

També som favorables a recuperar..., a no perdre la figura del consell de tutela a què feia abans referència la senyora De Gispert. És una figura jurídica que té una llarga tradició en el dret civil català; suprimir-la creiem que empobreix el nostre dret. S'utilitza molt o s'utilitza poc? S'utilitza, jo els puc dir que s'utilitza, depèn de la complexitat del testament, de la figura del cas successori en què ens trobem, però s'utilitza. Aleshores, ens empobrim si perdem aquesta figura. És cert que el 222.4 parla de la possibilitat d'establir òrgans de control, etcètera, però és millor si està regulat, i a més una regulació que ja tenim i que ve de llarg; no deixar-ho totalment en la indeterminació, que depengui de la previsió dels pares o una mica del criteri del mateix jutge. Estaria bé potser si això fos una novetat que introduíssim ara, però

si partim d'una figura que tenim, que, ja ho dic, va força bé tenir-la, ens sembla que això no s'hauria de perdre, s'hauria de recuperar.

Doncs, bé, tinc algunes altres observacions de caire més, potser, purament tècnic o detallista; els les farem arribar per escrit, en tot cas, després. Sí que hi ha una matèria que m'hi voldria detenir una mica més, perquè la considero, bé, la considerem, el Col·legi de Notaris, molt important en aquest moment. M'estic referint a la regulació de les parelles de fet.

La regulació de les parelles de fet, clar, ara cobra..., sempre ha sigut..., socialment lògicament és molt important, però, a més a més, ara té una especial rellevància, perquè, com vostès saben, el llibre quart que va entrar en vigor l'1 de gener, les equipara –els dona uns efectes molts importants– en matèria successòria als cònjuges. Només vull recordar..., vostès ho sabran perfectament, però, vaja, vull recordar que en cas de comparèixer..., parlem sempre en successió intestada, la manca de testament, lògicament, però, en cas de concórrer amb descendents, tenen l'ús de fruit universal de l'herència, i, si no hi han fills, aleshores passa a heretar, per davant dels pares i per davant dels germans. Per tant, això són uns efectes molt importants, nosaltres no hi tenim res a dir; al contrari, ens sembla bé que s'avanci socialment incorporant aquestes noves modalitats de família, però, clar, hem de tenir en compte que ara se'ls reconeixen uns efectes molt importants.

Per tant, aquí el que és molt..., des del punt de vista del llibre segon, del projecte del futur llibre segon, són molt importants els requisits que s'estableixin per determinar quan ens trobem davant d'una parella de fet i, per tant, pugui gaudir d'aquests drets, d'aquests efectes i d'aquests drets successoris tan importants.

Els faig un petit recordatori, segur que també el coneixen molt millor que jo, però la vigent llei de parelles de fet, de fet, distingeix entre parella homosexual, a la qual es demana només que es manifesti la voluntat amb escriptura pública, davant de notari, i parelles heterosexuales, en les quals o bé es permet si hi ha un descendent en comú –ja es considera parella de fet–, o bé convivència ininterrompuda durant dos anys, o també compareixença davant de notari. Amb bon criteri, ara el projecte unifica tota la matèria, atès que lògicament aquesta distinció ja no té raó de ser en la mesura que la Llei 2005 permet el matrimoni entre parelles homosexuals.

Jo el que voldria dir-los és que descansava la Llei de parelles de fet en una filosofia, almenys així sempre ens ho havia semblat a nosaltres. És a dir, a les parelles heterosexuales se'ls reconeixien menys drets, menys efectes i, per tant, se'ls establien uns requisits més tous, més laxos. Mentre que a les parelles homosexuals, atès que no es podien casar, se'ls donaven uns majors efectes, sobretot majors drets successoris, però aleshores se'ls endurien els requisits, és a dir: «Escolti, vostè per ser parella de fet ha de comparèixer davant de notari i ha de manifestar la seva voluntat amb escriptura pública.»

Nosaltres entenem, modestament –però són una mica uns comentaris dins del sector, reunions que hem fet

en el Col·legi Notarial–, que ara es trenca la filosofia, perquè s'unifica la matèria, perfecte, però, a més a més que reconeixen molts més drets dels que es reconeixien tant a les parelles homosexuals com a les heterosexuales, s'agafen els requisits que hi havien més flexibles, que eren els de les parelles heterosexuales. Per tant, ja ho dic, tant es pot fer amb escriptura pública, convivència ininterrompuda durant dos anys, o bé si tinguessin un fill en comú.

Aquí, la qüestió important, i que podria ser una mica debatuda –nosaltres entenem que s'hauria de debatre–, és el fet d'adquirir la condició de parella de fet –ho repeteixo, sobretot perquè ara reconeixen aquests efectes tan importants– per la convivència ininterrompuda durant dos anys. A nosaltres ens preocupa que això pugui portar una certa inseguretats jurídica sobretot. És a dir, què és el que ens preocupa especialment? Que en determinats supòsits es pugui confondre el que és una parella de fet amb altres situacions de convivència. Els recordo que per ser parella..., no, en tot cas, ens trobem davant d'una parella de fet o una unió estable de parella, sinó que fa falta allò que abans s'anomenava la convivència marital, no? Aleshores, clar, els recordo, per exemple, el costum de molts joves d'anar a compartir un habitatge, o d'altres, persones ja adultes o persones més grans o persones grans que, de vegades, també viuen junts, però només amb finalitats assistencials o d'amistat o de caritat. Clar, en tots aquests casos pot haver-hi el dubte, en faltar una de les dues persones, si realment ens trobem davant d'una unió estable de parella realment.

El mateix podríem dir d'una ruptura. És a dir, aquesta absència total de forma jurídica també pot fer dubtós quan s'ha trencat aquesta parella que realment no està formalitzada ni que s'ha manifestat fefaentment en cap situació. Clar, això en un matrimoni és molt fàcil de demostrar, lògicament el matrimoni, però també la ruptura d'aquesta convivència. En el cas de la parella de fet, això entenem que pot plantejar dubtes i pot plantejar problemes.

Jo també els recordaria que a la VI Conferència sobre Dret de Família que es va organitzar el 2002 pel Consell d'Europa –i també hi havia la Comissió Europea i el Notariat Llatí– es va fer una recomanació dient que no recomanaven als estats membres que atorguessin drets successoris a les parelles de fet que no haguessin manifestat la seva voluntat formalment en aquest sentit. Ja ho dic, és una recomanació d'aquesta conferència de l'any 2002.

Jo, una mica concloent tota aquesta reflexió, i en base a totes aquestes consideracions des del Col·legi de Notaris..., els voldríem, doncs, això, recomanar que no es considerés parella de fet, o unió estable de parella o, si més no, que no se'ls atorguessin –és a dir, podria fer-se un diferent escalat– aquests drets successoris si no s'haguessin constituït en escriptura pública, o davant d'un registre administratiu, o la ruptura s'acredités mitjançant acta notarial. Creiem que això dotaria el sistema de major seguretats jurídica, i es tracta d'evitar simplement que no ens pugui heretar una persona que no és realment la nostra parella. Això serien una mica els nostres comentaris.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Ollé. Ara seria el torn, la intervenció dels grups parlamentaris. L'honorable senyora De Gispert, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula.

La Sra. De Gispert i Català

Moltes gràcies, presidenta. Donar les gràcies a les persones que han vingut i que han estat aquí esperant fins que han pogut donar la seva opinió. I referent a l'Associació de Dones Juristes i a la intervenció de la senyora Molina, hi ha uns aspectes que realment també al Grup Parlamentari de Convergència i Unió preocupen, que és aquest vocabulari que fa confondre, aquest vocabulari: si volem dir «custòdia compartida», diguem-ho, no diguem «responsabilitat parental compartida». I si resulta que la responsabilitat parental compartida és més àmplia que la custòdia compartida, diguem-ho. El que no pot ser és que no ho diguem i que ens faci semblar que és una cosa o que és l'altra.

O quan parlem de potestat parental, és la potestat del pare i de la mare? És l'antiga pàtria potestat? Si és així, diguem-ho clarament. El que no podem dir és: «Sí que volem custòdia compartida, però no ho direm perquè hi ha molta gent que hi està en contra; i, per tant, busquem un altre concepte i després ja el jutge s'espavilarà.» No, malament. Crea una inseguretats jurídica tan gran, que amb això estic absolutament d'acord amb el que vostè ha dit. Qualsevol canvi en conceptes del llibre segon que siguin semblants o vulguem dir el mateix que en el Codi de família, no ho canviem. No ho canviem, perquè, si canviem «potestat del pare o de la mare» per «potestat parental», el jutge de torn dirà: «Aquí han volgut dir alguna altra cosa, i, per tant, a veure què han volgut dir.» I ja tindrem resolucions judicials contradictòries. I realment això preocupa.

Jo no parlaria tant de glossari, el que sí que intentaria és que els diputats que són ponents busquem la manera que s'entengui bé el que volem dir, i després, amb l'ajuda de vostès ens han enviat un document en què intentem ser bastant clarificadoros, però potser en aquest punt encara els demanaria una mica més de clarificació, perquè se sàpiga ben bé què és el que volem dir tots.

I, respecte al senyor Ollé, en l'última part estic absolutament d'acord amb la regulació de les parelles de fet, el que vostè ha dit; crec que realment pot crear molts problemes, que realment el que fem no és simplificar, sinó complicar. Encara hi posem més facilitats perquè hi puguin haver més parelles de fet. I vostè deu conèixer encara més que nosaltres exemples que realment no han estat parelles de fet i, en canvi, han pogut exigir davant dels tribunals que ho han estat, i han pogut aconseguir una pensió o han pogut aconseguir..., però, clar, ningú demanarà si han tingut o no relacions sexuals.

I això, realment, ens hi trobem ara amb problemes reals i casos reals. Si no acotem el que és una parella de fet, o el que hauria de ser una parella de fet, malament. Jo més aviat seria partidària de no regular-ho, i miri que ho dic jo que fa deu anys vaig ser de les impulsores per regular-ho, però és que crec que obeïa a un altre motiu, i

era a les parelles homosexuals que no podien contraure matrimoni, sobretot. Però la parella de fet heterosexual que no vol casar-se segurament tampoc vol ser parella estable, i jo crec que no ho hauríem de regular.

I res més, gràcies per les seves aportacions, i esperar, d'alguna forma, que això vingui també per escrit, perquè ens ajudarà més a entendre-ho.

La presidenta

Gràcies, senyora De Gispert. Ara, en nom del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula la senyora Pardell.

La Sra. Pardell Veà

Gràcies, presidenta. En primer lloc, i respecte a la intervenció de la representant de les dones juristes, jo el que he de fer és agrair-li la seva claredat en el posicionament respecte de totes les qüestions, claredat no només en l'exposició que avui ens ha fet, sinó també en el document que ens han fet arribar i que ha estat llegit amb molta atenció.

Jo el que diria és que nosaltres som molt conscients que estem davant d'una regulació molt àmplia, d'una regulació innovadora, en molts casos pionera, i que això genera una preocupació en els diputats, almenys en la meua persona, d'encertar, una preocupació d'encertar quin és el punt que nosaltres podem oferir a les necessitats que té plantejades la societat, quina és la regulació més necessària.

No se'ns escapa que estem davant de temes polèmics, la regulació dels quals no sempre és pacífica, jo diria, perquè hem tingut oportunitat aquest matí d'escoltar dues visions totalment contraposades. Hem escoltat el representant de l'Associació de Famílies de Pares Separats, i, per tant, ells tenen una visió que jo diria que es contraposa totalment a la visió que ens ofereix aquí la representant, diguéssim, del Col·legi d'Advocats.

Jo crec que és això, que estem davant de dues posicions molt contraposades, fins al moment actual, i la nostra responsabilitat és encertar en la resposta. Comparteixo la preocupació sobretot en la utilització dels termes que hi ha en el llibre segon, si aquests són els termes per tal de clarificar, per tal d'atorgar major seguretat jurídica, o bé, en lloc d'obtenir aquest resultat, potser obtindrem un resultat contrari, que és la manca de claredat i la manca de seguretat.

Aquesta és una reflexió que ens fem. Som molt conscients, ho repeteixo, d'aquesta contraposició, en molts casos, d'interessos; i, per tant, això, és difícil trobar la resposta adient. Aquesta, justament, és la nostra responsabilitat. Jo crec que aquí el que tenim tots els que serem ponents en aquesta llei és aquesta voluntat d'encertar, de clarificar. I allò que, a vegades, ens havíem plantejat d'introduir un glossari en la llei pel que fa a aquests conceptes, avui m'ha quedat clar que, per la seva part, no hi serien favorables. No serien favorables a l'existència d'aquest glossari.

I jo em pregunto si, en lloc d'un glossari, en el mateix precepte hem de clarificar el concepte; potser, en lloc

d'utilitzar la via del glossari, hem d'utilitzar un altre tipus de tècnica, per tal que quedi clar en el projecte allò que es vol dir, el significat i l'abast d'aquest significat. Potser aquesta altra via seria més encertada. Aquí sí que m'agradaria tenir la seva opinió, i què és el que en aquest sentit s'hauria de fer, i quina seria la tècnica, per l'experiència que tenen, que potser ens ajudaria a clarificar els conceptes.

Respecte a la intervenció del senyor Ollé en representació del Col·legi de Notaris, jo el primer que he de fer és agrair-li la valoració positiva que fa respecte a tot el conjunt del projecte, i també el reconeixement que fa respecte a la voluntat d'adaptació, sobretot tots els nous models de família. No és un tema ni pacífic, com he dit abans, ni és un tema fàcil aquest, i és una voluntat, jo crec, de trobar un consens per tal de regular allò que ja existeix en la societat. El que passa és que moltes vegades allò que existeix a la societat, posar-ho en una llei no és tan fàcil, i té aquesta complexitat tan gran i aquestes derivacions, que, a vegades, potser no concorden allò que hem dit en una llei respecte a una altra.

Per tant, aquesta també és una responsabilitat molt clara que nosaltres tenim, de fer una llei, una llei que sigui coherent, una llei que tingui en compte totes les conseqüències, i no només en l'ordenament civil, sinó que jo estic pensant en l'ordenament laboral; estic pensant concretament en un dels exemples que ens posava, que és l'obtenció de la prestació de viduïtat per part del sistema general de la seguretat social. Per tant, tot això jo crec que té unes altres conseqüències que també cal tenir-les en compte.

Jo li agraeixo totes les seves...

La presidenta

Senyora Pardell, que no estem donant les gràcies, recordi. Ens havíem fet un compromís de no donar les gràcies de manera particular; ja sé que tothom té moltes ganes de fer-ho i que és normal i justificat que es faci, però intentem cenyir-nos a les preguntes que els grups parlamentaris hagin de fer.

Senyor Miquel Àngel Estradé, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Gràcies, senyora Pardell.

El Sr. Estradé i Palau

Gràcies, presidenta, i donant per tancat el capítol d'agraïments, nosaltres el que sí que voldríem, d'entrada, agrair-li a la senyora Molina la contundència i la claredat amb què ha expressat els seus arguments; i, a més, també ha deixat ben clar que bàsicament o fonamentalment els planteja en defensa del col·lectiu femení o del col·lectiu de les dones. Això és un posicionament perfectament legítim, però això també ens obliga sempre a contraposar aquests posicionaments contundents i legítims, però parcials, en el sentit que parlen d'una part, d'un col·lectiu afectat, amb altres plantejaments com els que hem sentit abans, que, és clar, també encara no sé si ho volien, però de tant en tant se'ls escapava, i parlaven molt més de pares que

de mares. Per tant, també feien un plantejament parcial, legítim, però que, en tot cas, no comprenia diríem tot el col·lectiu afectat, no?

Per tant, segurament, d'aquest conjunt de plantejaments, que parteixen segurament de punts de vista oposats i també d'interessos oposats, amb uns apriorismes, n'ha de sortir una llei que doni satisfacció a tots els afectats i que, a més, ho faci d'una forma equànime i d'una forma justa.

Coincidim plenament amb vostè que hem de clarificar més què entenem per «responsabilitat parental compartida». Amb això estem d'acord, perquè, si no, el que podem provocar és un increment de la litigiositat i un increment potser també que sorgeixin nous despatxos d'avocats, i això tampoc no és objectiu de la llei.

Ara sí que, tal com hem dit abans, nosaltres reiterem que, la responsabilitat parental compartida, nosaltres entenem que va més enllà de la custòdia compartida, però, com que també és cert que això la llei no ho explica prou, doncs, hi hem d'avançar i hem d'aprofitar el tràmit d'esmenes per clarificar.

I també entenem que, quant a l'enumeració dels requisits o de les qüestions que té en compte l'autoritat judicial per atorgar la custòdia compartida i per decidir quina naturalesa ha de tenir aquesta custòdia compartida, nosaltres entenem que no estan jerarquitcats, que no hi ha d'haver una prelación, però, si això és necessari explicitar-ho, doncs, s'explicita. Entenem que tots aquests factors s'han de tenir en compte. Bé, hi ha altres qüestions que també es podrien comentar, però jo ara, de moment, em centraria en aquestes dues.

I, respecte al senyor Ollé, jo el que li volia dir és que és cert que, d'alguna manera, hauríem d'incloure des del poder legislatiu que es formalitzi el màxim de parelles de fet, també en benefici de la seguretat jurídica, en benefici d'una reducció de la litigiositat i en benefici també de les persones que han optat per constituir-se en parella de fet. Perquè algunes vegades sí que respon a una voluntat clara de no voler sotmetre's a l'ordenament jurídic vigent, és a dir, tenen un plantejament molt legítim, diu: «No, a mi no em dona la gana» –parlant de forma col·loquial– «de casar-me, i, per tant, com que no hi estic d'acord, no em caso.» Però, altres vegades, també és cert que algunes parelles de fet es constitueixen, primer, com una provatura, com un experiment, i després: «Home, no descarto que ens puguem casar després.» Vull dir que hi ha de tot, no? Per tant, sí que hem d'incentivar que es formalitzi, perquè això ofereix més garanties a tots.

Però també és cert que, malgrat tot, qualsevol parella de fet ha de poder tenir la possibilitat d'instar un procés judicial per reconèixer que ha existit, encara que no estigui formalitzada. Ara, si en uns casos hi pot haver un automatisme a l'hora d'atorgar drets, i els altres potser el procés és una mica més feixuc, és una mica més lent..., però també ha de conduir als mateixos resultats. Perquè hi seguirà havent parelles que de forma conscient i deliberada mai voldran constituir aquesta relació de forma formal, i, malgrat tot, els hem de reconèixer els drets.

I, per cert –i això és un comentari una mica, doncs, anecdòtic–, també el fet de les relacions sexuals tampoc és cap garantia que hi hagi hagut parella de fet, perquè també poden tenir un caràcter ocasional. Per tant, jo crec que sí, que és una qüestió sobre la qual hi hem de meditar més, però, ho repeteixo, hi pot haver diferents procediments que tendeixin, ho repeteixo, a incentivar la formalització, però que, de tota manera, deixin oberta la porta perquè, al final, els resultats puguin ser els mateixos, encara que sigui a través, a vegades, d'un procés més complex.

La presidenta

Gràcies senyor Estradé. I, en últim terme, el senyor Milà, pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, té la paraula.

El Sr. Milà i Solsona

Gràcies. Jo voldria demanar a la senyora Mercè Molina, precisament, que des del punt de vista de l'associació fes referència a això que ha parlat el notari en l'últim terme. És a dir, m'agradaria, o avui o en una altra circumstància, com veuen aquest tema de les parelles de fet o de la unió estable de fet, precisament des del punt de vista dels drets de les dones, els interessos de la dona, etcètera, perquè aquesta visió creuada també seria interessant, perquè realment té aspectes molt diversos en un sentit i en l'altre. Conèixer la seva opinió, o si han analitzat o si estan en condicions de fer alguna aportació respecte a com acotar aquests aspectes.

I, per l'altre, tenim molta feina i ja intentarem trobar aquests elements d'integració, però sí deixar molt clar, perquè em sembla que tots ho hem dit, que en cap cas ningú està considerant l'existència d'un glossari publicat en una ordre de la conselleria, sinó que estem diem que sigui una llei autoexplicativa, com han de ser les lleis, és a dir, que els conceptes quedin clars i ben definits, i que, en tot cas, busquem un llenguatge més modern, més adequat a l'equiparació de drets i deures entre les persones que conviuen en una relació familiar.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies. Doncs, senyora Molina, si vol respondre...

La Sra. Mercè Molina Garcia

Sí, molt breument. Senyor Milà, no, no ho hem discutit, i deixin-me que ho discutim i els enviem per escrit les nostres puntualitzacions. De tota manera, no hi hauria d'haver problema, perquè per acreditar la separació d'una parella de fet hi ha molts mitjans probatoris, no solament una escriptura. Per tant, deixin-me, perquè no ha sigut objecte, diguéssim, d'estudi concret, i donarem resposta a això. És un tema que sí, que ens hi fixarem.

Senyor Estradé, miri, no sé si el nostre criteri és contraposat a algun altre; probablement, però, encara que nosaltres som una associació de dones juristes, nosaltres no hem vingut a reivindicar aquí cap mena, diguéssim, d'avantatge o avantatgisme respecte de les dones, sinó a assenyalar el que ens discrimina a les dones; és molt diferent.

I, senyora Pardell, miri, tot el que no estigui establert dins de la llei –i que quedi claríssim– crec que no va enlloc; és a dir, al final d'una llei no es pot dir: «Entenem per tal...» No, és a dir, això ha d'estar dintre la llei, hem de saber exactament què vol dir la responsabilitat parental compartida; que molt bé, si li volem dir a la potestat això altre, em sembla molt bé, però no sembla que sigui això, sinó que és alguna cosa més. Per tant, ho hem de dir perfectament. Perquè, amb la custòdia compartida, nosaltres hi estem d'acord, el que no volem és que els jutges interpretin el que vulguin; i això donaria peu..., bé, ni li ho explico, eh?

Per tant, o des d'aquí el Parlament surt una cosa molt clara, molt clara, o realment tindrem molts problemes, perquè, bé, no sé qui deia de si obriran més despatxos d'advocats. No, amb aquesta llei haurem d'obrir despatxos de psicòlegs i advocats; el pla de responsabilitat parental, el que s'entén per no sé què, per no sé quantos. La pràctica jurídica ens demostra que als jutges se'ls ho ha de donar molt clar, sinó ells realment fan el que volen, com vostès observen de la realitat quotidiana, no?, és així.

La presidenta

Gràcies, senyora Molina. Senyor Ollé, té la paraula.

El Sr. Joan Carles Ollé Favaró

Sí, efectivament, aquest tema que comentàvem de la formalització o no d'exigir uns requisits, és opinable, però, a veure, jo els voldria dir, per una part..., també fent referència al que havia dit la senyora De Gispert. Clar, potser sí que el millor és no regular-ho, però ja tenim reconeguts els efectes successoris tan importants, i no ens queda altre remei que ara determinar molt bé qui té aquests drets. Això és el que ens preocupa a nosaltres.

Jo també els vull dir que no és només una posició meua, sinó que realment és una objecció de fons que tenim nosaltres, l'única pràcticament, la resta són més tècniques. Però aquí sí que ens preocupa, com els he dit abans, la qüestió de la seguretat jurídica, pot ser una escriptura, com ja he dit abans, o la inscripció en un registre administratiu, però la qüestió de la seguretat jurídica.

Comentava vostè abans... Bé, és un punt de vista i un plantejament, de dir: «Volem reconèixer-los a tots, encara que hi ha persona que té aquesta objecció i no vol formalment formalitzar.» Sí, però, clar, si hi han uns drets tan importants, a mi el que em preocupa és que això porti a judicialització excessiva. Nosaltres, almenys, des del col·lectiu..., és clar, nosaltres sempre la seguretat jurídica considerem que és molt important, a més a més, quan poden haver-hi interessos econòmics en joc tan importants.

A part, que una persona, una parella diu: «No, no ens volem constituir formalment en parella de fet.» La llei els reconeix igual, però escolti, en el tema successori, si, per exemple, se'ls privés d'aquests drets, si no s'hagués formalment constituït, pensi que ho tenen molt fàcil, fan un testament; vull dir que, clar, ho poden evitar molt

fàcilment. Al final, si no fem re, no fem re, i al final hem de tenir els mateixos drets, vull dir que és tan fàcil com fer el testament.

Són punts de vista diferents, però jo insistiria en aquest punt. Els farem arribar per escrit una proposta en aquest sentit.

La presidenta

Gràcies, senyor Ollé. Doncs, acomiadem la senyora Molina, la senyora Santandreu, el senyor Ollé; gràcies per la seva intervenció. Ja saben que aquesta és casa seva.

Solament ens queda una compareixença, tard, però al final. El senyor Albert Ferrer, si us plau, si vol venir fins a la taula.

(Pausa.)

La presidenta

Bé, continuem amb les compareixences.

Compareixença

d'una representació d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya amb relació al Projecte de Llei del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (tram. 353-00600/08)

I donem la benvinguda al senyor Albert Ferrer i Pinyol; és el president d'Ademm, Usuaris de Salut Mental. Ja sap que tota la comissió li dóna la benvinguda. Després jo li agrairé la seva intervenció, també jo sola, i, per tant, intentaré que, malgrat el temps de retard que portem, que pugui complir-se amb èxit la seva intervenció. Té la paraula.

El Sr. Albert Ferrer i Pinyol (president d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya)

Bona tarda. Ja ens donem tots per agraïts, i anirem directament al tema. Com que em consta la posició de la majoria dels grups parlamentaris sobre aquest tema, en concret l'article 212.2 paràgraf 5, sobre el tractament involuntari, ja saben vostès els precedents: del 763.5 de la Llei d'enjudiciament civil, del 2005, a Madrid, amb la qual també vaig ser compareixent, després, clar, l'intent de la Llei de jurisdicció voluntària, la posició del Defensor del Poble amb un escrit que no ho considerava convenient, també la Sindicatura de Greuges, que a la nostra instància també s'hi va pronunciar, i que nosaltres bàsicament pensem que seria un article totalment i absolutament discriminatori, que seria regressiu des d'un punt de vista dels drets de les persones.

I permeti'm centrar qui sóc i què faig. Perquè probablement serà no l'excepcionalitat d'aquesta cambra, o encara sí de compareixents, potser l'excepcionalitat, perquè sóc president d'Ademm, Usuaris de Salut Mental de Catalunya, també estic com a vocal del Consell Assessor del Pla director de salut mental i addiccions. Per tant, vol dir que represento en primera persona les

persones afectades amb problemes de salut mental, amb trastorns de salut mental, i jo mateix he estat o estic o estaré, no ho sé, afectat per un llarg període amb un problema d'un trastorn de salut mental. Per tant, crec que això els pot donar peu que preguntin coses, que serà un punt de vista, entenc, diferent del que legítimament els poden donar diferents compareixents.

Per anar centrant, a nosaltres ens preocupa molt com ha anat apareixent aquesta qüestió al llarg del temps i segueix apareixent. Hi ha una... a Alacant, n'hi ha una altra a Sevilla, i evidentment és una qüestió de..., que fins i tot es confon seguretat, de por i d'estigmatització. Tenim un fort estigma en salut mental, tenim una legislació important, però que no es compleix el que és el respecte dels drets de ciutadania de totes les persones, que la salut mental encara no és una qüestió normalitzada en la nostra societat, i, per tant, la persona amb el trastorn és la persona més feble de totes i, a vegades, a la que menys s'escolta.

I, també, evidentment, dintre del nostre sistema sanitari, que nosaltres considerem que és bo, tenim una gran mancança, i sempre es diu arreu que la salut mental és la germana pobre de..., i clar, estem com una mica sensibilitzats per això. I, a part, perquè, escolti'm, si vostès ho analitzen, ens costa molt car això, ens costarà molt car en el temps. Saben que difícilment, sobretot quan és el trastorn mental sever, la incorporació en llocs de treball està per sota del 10 per cent de les persones tractades amb un trastorn mental. I després que no implica únicament salut i social, sinó que implica salut, treball, implica educació, implica bàsicament justícia.

I el que no pot ser és que, sobretot des del nostre punt de vista, s'interfereixin funcions, és a dir, pensem que els jutges han de fer de jutge, i les lleis han d'estar per protegir les persones, i cuidar d'una diferència entre el Codi civil i el Codi penal, que em sembla interessant. Nosaltres com a representants d'usuaris absolutament mai diem no a una persona que hagi comès un delictes tipificat en el Codi penal, que hi hagi un procés penal, sense cap mena de dubtes, amb totes, absolutament totes les garanties que hi hagi un procés que investiguin què ha passat a la persona, etcètera; i si cal una sentència, que calgui, sense cap problema.

El que no podem fer és identificar tot un col·lectiu amb un codi civil, perquè és estigmàtic, perquè entenem que vulnera els mateixos drets de ciutadania, perquè, a més a més, ho fariem amb qualsevol altre col·lectiu? Llavors, comencem a identificar persones amb alcoholisme, i fer-los tractaments involuntaris també; jo què sé, amb qualsevol tipus.

A més a més, perquè el nostre ordenament jurídic contempla l'ingrés voluntari, i en el seu cas, la possibilitat de prendre decisions en un moment determinat i molt extens, que hauria de ser el final. I per què no es planteja que sigui el final? Doncs, precisament perquè no hi han suficients recursos per atendre amb tota l'amplitud.

I els voldria recordar, en aquest sentit, el que diem en el nostre escrit. És clar, tenim pendent des de fa més de dos anys un pla integral interdepartamental que està en alguna taula i que no ha sigut possible encara tirar

endavant. I, a més a més, un aspecte molt important en salut mental, i puc parlar per l'experiència, serà una, però que la comprovem. En salut mental, mirin vostès, serà impossible la... de les persones, que ho és, en major o menys dificultats, si no tenim la possibilitat de vincular la persona amb aquest tractament terapèutic, que ell l'accepti; involuntàriament serà impossible. En tot cas, en algun moment determinat serà possible o legítim plantar-se en unes coses. Jo mateix sóc partidari amb companys a vegades de dir: «Si no, escolta'm, si de moment no hi arribes, escolta'm, potser et quedaràs a la teva sort.» Però això no es pot fer des de l'ordenament jurídic, i no es pot fer des de la professionalitat.

I jo crec que la salut mental, en general, pateix una manca d'haver fet una transformació democràtica. Vostès saben ja anant-nos a precedents polítics, potser... Saben que hi va haver en aquest país una reforma, una transició democràtica, sí? La salut mental relativament és jove que s'incorpori com a tema plenament de salut, i la salut mental comunitària encara menys, de la llei del 86. Probablement avui superada, però és que encara no hem pogut instaurar, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat..., tot i que valorem els passos que es fan i que s'han fet, eh?, els valorem. Però encara falta molt, i encara no hi ha una certa consciència democràtica.

I una altra cosa, «arrimant», diguem-ne, *el ascua a mi sardina* o al que representem, doncs, miri, en tots els moviments qui ha reivindicat més són les mateixes persones afectades. I aquí encara tenim la sort que hi hagi un moviment d'usuaris que sigui potent, responsable i porti aquesta la nostra voluntat. Potent, responsable i que porti... En aquest sentit nosaltres és fins i tot una declaració d'intencions, fins a vegades com a crítica contradictòria, perquè reivindicuem els deures de les persones. Escolti, cap col·lectiu això ho fa. Normalment es reivindiquen els drets. Però, clar, aquí estem en un tema una mica en fals, no?

Per això diem que som una associació sense afany de lucre, gestionada pel mateix col·lectiu de persones afectades. Que, a més a més, fixin-se vostès, dona la contradicció que qui ve a vegades a les associacions, a les que hi han, són la gent més malament, perquè la que està

en un procés més de recuperació, potser s'amaguen. Son els que jo els denomino simpàticament «els clandestins», perquè aquell que es pot espavilar, s'amaga. Però no estan inserits, a vegades, eh? I potser ni estan treballant ni estan...

I això és una manca total, total no, perquè es va avançant, però encara... Una cosa molt important també: informació, claredat, transparència i formació. Formació, els professionals, formació que..., els professionals, també a les famílies, per què no? Amb les famílies jo he de dir que respectem molt la seva tasca, però que una mica han suplantat el moviment d'usuaris. No diem que no faci la funció, sí, la fa, però en tot cas el que creiem des del nostre punt de vista és que s'ha de potenciar que les mateixes persones es puguin representar, i és possible, o no sé si es va trobar un exemple..., però difícil, sense cap mena de dubte, però possible. I, si no ho fem així, intentem i entenem que això serà un valor afegit que podrem aportar. Almenys és el nostre posicionament, la nostra voluntat de fer.

En fi, els podria dir moltes més coses, però bàsicament crec que, com que ja han dit altres compareixents, jo la faig una mica..., i com que també és tard. Ara, si vostès volen preguntar qualsevol cosa, tenen curiositat, en aquest sentit no tinc cap inconvenient de dir-los el que puguin preguntar.

Ho deixaria aquí.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Ferrer. Els grups parlamentaris volen fer alguna pregunta? (*Pausa.*) Doncs, jo crec que ha estat suficient amb el seu testimoni, que, a més, ha donat la volta final al conjunt de persones que han parlat sobre el tema des de la seva perspectiva, amb la seva experiència personal. Li agraïm molt que hagi estat amb nosaltres aquí, que hagi esperat tot aquest temps que, malauradament, han estès les compareixences prèvies, i ja sap que aquesta és casa seva per sempre.

Gràcies.

La sessió s'aixeca a les dues del migdia i deu minuts.